Poštnina plačana v gotovini | LETO LIX | V Ljubljani, v petek 12. junija 1931 | ŠTEV. 129 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Za novi red

Eden bistvenih delov papeževe okrožnice »Quadragesimo anno« je posvečen »novemu redu«, kakor si ga zamišlja krščanska sociologija.

Pri izboljšanju sedanjih družabnih prilik pripada zelo važna naloga državi! Ne kakor da bi od nje bilo pričakovati ozdravljenja vsega družabnega zla, **ko se papež ravno obrača proti čezmernemu kopičenju poslov v državni upravi.** Čeprav je res, da more tudi država vršiti mnogo tega, kar so nekoč opravljale manjše edinice, vendar je čezmerno kopičenje in centralizacija malodane vseh javnih poslov v državnih rokah »razbila in skoro ubila družabno življenje«, ki je postalo uniformirano in s svojo družabno birokracijo jemlje posameznikom in stanovom vsako iniciativo v javnem življenju. Pomoč države pri ozdravljenju sodobne družbe bi torej obstojala v tem, **da bolj spoštuje svobodo posameznikov kakor tudi manjših socialnih organizmov. »Kajti proti družabni pravičnosti se dela, ako se na družbo prenašajo posli, ki jih posamični človek po lastni iniciativi in z lastnimi močmi more napraviti ali pa če se nadrejenim edinicam odstopajo v izvršitev dela, ki bi jih prav dobro mogle izvršiti male in podrejene edinice. Družabno udejstvovanje države more biti samo pomožno; da udom družabnega organizma pomaga, ne pa da jih absorbira in uniči.«** Ako se država pametno odreče krivični omnipotenci in vtikanju v vse malenkosti — nadaljuje sv. oče — ne bo s tem na svoji avtoriteti prav nič izgubila. Nasprotno. Dobila bo le prostejše roke za posle, ki v njeno območje bistveno spadajo: vodstvo, nadzorstvo, pospeševanje in modro uravnavanje kakor je koristno in potrebno. Tako bo državna avtoriteta le utrjena med ljudstvom.

Po tej zelo važni osnovni misli krščanskega družboslovja obnovi papež znano **krščansko zamisel o ureditvi družbe po stanovih.** Stanje, kakor je sedaj, ne more in ne sme več dalje trajati. Da je namreč družba ustanovila nekakšen delovni trg, na katerega postavi delavec svojo delovno moč, nakar pride delodajalec in jo kupi. Kakor je poudarjal že Leon XIII., ni delo nikako prodajno blago, ampak je v njem treba spoštovati človeško dostojanstvo delavca. Zaradi tega ga tudi ni mogoče postaviti na trg kakor kako drugo blago. Toda, ker se to vseeno dogaja, zato sta se na »delovnem trgu« ustvarila dva razreda, takorekoč dve bojni fronti, ki sta v najhujšem medsebojnem boju.

Temu nenaravnemu stanju je takoj treba odpomoči, in sicer s tem, da se v družbi zopet stvorijo celoto spopolnjujoči členi — stanovi, v katerih bodo ljudje organizirani po poklicih in ne več po tem, kako mesto zavzemajo »na delovnem trgu«. Kajti kakor tvori občina neko vez med občani, tako tudi pripadnost med člani istega poklica. Stanovske korporacije ne bodo imele razloga, da se med seboj pobijajo po načelu razrednega boja do uničenja slabotnejšega, ampak bodo imele vsestranski interes, da vsak stan napreduje in se krepi kot konsument in kot producent — iz česar more rezultirati le skupno dobro. Da pa si vendar ne bi kak stan osvojil predominantnega stališča nad drugimi, bo stvar skupnih zastopstev in posvetovanj, da se prepreči nepotrebno medsebojno trenje.

Tako zamišljene stanovske organizacije bi seveda morale uživati polno svobodo napram državi, kakor drugim organizacijam. A ne bi izključevale delavnega sodelovanja med več organiziranimi stanovi.

Zdelo bi se, da temu idealu še najbolj ustreza **fašistični korporativni sistem.** Poslušajmo, kaj pravi papež.

»Država (sc. fašistična) pravno prizna le ene strokovne organizacije in jim nudi monopolen položaj, ker le od države priznana strokovna organizacija delodajalcev in delojemalcev izključno zastopa tozadevno gospodarsko stroko in se izključno z njo delajo tarifne pogodbe. Pripadnost h korporaciji je sicer svobodna —, toda pogodbe tako glede prejemkov kakor dajatev veljajo tudi za vse neorganizirane ali drugod organizirane delodajalce in delojemalce iste stroke. Stanovske korporacije so sestavljene iz zastopnikov delodajalcev in delojemalcev iste stroke. Kot pravi in resnični državni organi in kot državna naprava imajo vrhovno vodstvo nad strokovnimi organizacijami in skrbe za medsebojno soglasje. Štrajki so prepovedani. Ako se prepirajoča dela ne moreta zediniti, odloči oblast.«

Papež prizna, da ima tak gospodarski sistem gotove vrline. Mirno sožitje stanov, ki ne postopajo po metodah socialističnega razrednega boja. Pozdraviti je tudi razsodišče. Toda pomen fašističnih korporacij bi bil vse drugačen, **ko se država ne bi postavila na mesto svobodnega udejstvovanja. Njena dolžnost bi bila, da se omeji na potrebno in izdatno pomoč ter pospeševanje. Tudi ima novo stanovsko zastopstvo preveč birokratičen in političen značaj. Zato se je bati, da ne vodijo k boljšemu, novemu redu, ampak služijo le svojevrstnim političnim ciljem.«**

Regulativen princip v gospodarstvu ne sme biti namreč pretesno poseganje države v vse gospodarske panoge, kakor tudi ne izmaličeno liberalno gospodarsko načelo: Laissez faire! Popolna desinteresiranost zakonite oblasti je dovedla do takozvane **»svobodne konkurence«**, ki je osnovna zabloda individualističnega gospodarjenja. Gospodarstvo mora biti skratka obtegnjeno oblasti moči in sile. Kajti moč je slepa in sila je nasilna. Gospodarstvo morajo zopet urejevati višje in plemenitejše sile, kakor pa sta moč in sila. **Gospodarstvo mora voditi socialna pravičnost in socialna ljubezen.**

Družabne in državne naprave morajo biti prevzete te ljubezni. To bo potem dovedlo do novega pravnega in družabnega reda, čigar duša bo socialna ljubezen. Javna oblast naj je varuje in ščiti, kar bo napravila toliko lažje, ako se bo znebila nepotrebne obremenitve s posli, ki ji niti ne pripadajo. Na tak način urejena družba ne bo med seboj razklana, ampak bo celo telo in odraz skrivnostnega telesa Kristusovega, kakor pravi sv. Pavel: »Vse telo, ko se zlaga in sestavlja z vsakoršno vezjo medsebojne pomoči, po delovanju, kakršno je primerno vsakemu posameznemu delu in tako samo sebe zida v ljubezni.« (Efez. 4, 16.)

Če bratje mro . . .

Slovenska zemlja na Koroškem prehaja v nemške roke — Kje ostane naša dejanska rodoljubnost? — Tužni klici izza Karavank

Ljubljana, 11. junija.

Pod gornjim naslovom priobčuje »Slovenski gospodar« koroško pismo, v katerem nepodpisan rojak iz izgubljene Koroške v ganljivih besedah opisuje, kako polagoma umirajo koroški Slovenci. Vse premalo pozornosti se je do sedaj posvečalo največji nevarnosti, ki preti slovenskemu življu na Koroškem od sistematičnega priseljevanja Nemcev iz nemške države. **Do sedaj so »rajhovci« pokupili na Koroškem 4811 oralov sveta za skupno vsoto 4,592.000 šilingov ali za 36,736.000 Din. Od tega pade največ na slovenski del Koroške. Med tem, ko pred desetimi leti še ni bilo v slovenskih občinah nobenega rajhovskega priseljenca, jih najdemo sedaj skoraj po vseh slovenskih župnijah in občinah. Kar je še hujše, je dejstvo, da so po večini luteranske vere. Tako na primer šteje mala slovenska župnija Vogrče pri Pliberku že 20 nemških luteranskih priseljencev. To je za malo župnijo, ki šteje komaj 300 duš, zelo visoko število. Deželna vlada in privatne ponemčevalne organizacije, kakor »Südmarka«, se trudijo na vse načine, da ponemčijo slovensko Koroško.** Ker je ponemčevanje po šolah prepočasno, kajti otrok doma vendar le govori slovensko in se navzame tudi slovenske narodne zavednosti, ako ima zavedne starše, so sklenili pospešiti germanizacijo z naseljevanjem nemških luterancev.

Velike zasluge za to si je stekel tudi »Heimatbund«, ki nosi po krivem to ime, ker izpodrivanje domačinov na korist priseljenega tujca ni nobeno domovinsko delo, ampak domovinsko izdajstvo. Ta organizacija je naslednica Heimatdiensta, ki je svoje dni vodil vso nemško propagando za časa plebiscita. **Na žalost se mora ugotoviti, da nemški duhovniki iz rajha, ki so zasedli slovenske župnije, radi podpirajo priseljevanje svojih nemških rojakov. Takih župnij je že mnogo. Povsod je bil izpodrinjen slovenski jezik iz cerkve in iz krščanskega nauka. Tako je Velikovec popolnoma nemški, Grebinje ima vsako nedeljo sicer slovensko pridigo, vse drugo (petje, litanije itd.) je nemško. To za župnijo s 400 nemškutarji in 1000 Slovenci! Sv. Tomaž pri Celovcu je popolnoma nemški kljub nasprotnim naredbam škofijskega ordinariata. Timenica, kjer župnikuje rajhovski Fridolin Kruger, je postala popolnoma nemška. Št. Lipš ob Krki, Žrele, Št. Jakob pri Celovcu, Vetrinje, svoj čas popolnoma slovenske fare, so sedaj nemške in nikjer več ne slišiš slovenske besede v cerkvi. Isto usodo je delil tudi Grabštanj. Niti odrasli, niti otroci ne slišijo več besede božje ali molitve v slovenskem materinem jeziku. Župnija Otmanje, ki je bila pred 30 leti izključno slovenska, je nemška. Lepa Marija na Zili, kjer je dolgo dobo let pastiroval in pesmi pel naš veliki Ksaver Meško, je ponemčena, v cerkvi, kjer je bilo prej vse slovensko, je sedaj tuje.**

Slovenska javnost se premalo zaveda svojih dolžnosti, ki jih ima do svojih krvnih bratov na Koroškem. Zgubila je stike z njimi in sedaj očividno izgublja tudi interes za nje. **Ali se nam ne zdi neverjetno, da se do sedaj še ni ustanovil kakšen odbor slovenskih rodoljubov, ki bi si stavil nalogo, najti denarna sredstva, da se rešijo na Koroškem slovenski domovi, kateri radi gospodarske krize in radi jeklenega objema nemške roke prehajajo v tujo last? Ali se nam ne zdi, da smo za naše koroške rojake do sedaj žrtvovali samo brezplodne sentimentalne izlive in platonična navdušenja, da pa se nismo povzpeli do dejanske požrtvovalnosti, ki je danes postala edino sredstvo, s katerim se bo mogla rešiti slovenska zemlja in z njo slovenski rod in slovenska kultura na Koroškem?**

Agrarna konferenca v Pragi

Zadruga in žena najvažnejša odrešitelja kmeta

Praga, junija 1931.

Časopisne agencije so objavile resolucije agrarne konference, toda samo v izvlečkih, tako da si ne morete napraviti pravilne slike o uspehih zasedanja, ki se je ravnokar končalo. Zato bi si dovolil poslati Vam vsaj nekoliko več podrobnosti, ki bodo brez dvoma zanimale naše poljedelce, ki z veliko vnemo zasledujejo vsak pokret, ki bi vsaj nekoliko olajšal krizo, ki tepe našega kmeta. Na žalost moram takoj uvodoma pripomniti, da ima ta kongres zelo omejeno izvrševalno možnost in da so njegove reslucije v veliki meri odvisne od dobre volje interesiranih vlad, ki bodo pa brez dvoma zgrabile vsako priliko, ki se jim nudi, saj so bile domala vse zastopane po bivših ministrih in po avtoriziranih zastopnikih in strokovnjakih poljedelstva.

Prva resolucija se tiče agrarne politike. Reklo se je, da obstojajo tri metode, s katerimi bi se dalo odpomagati krizi poljedelstva v Evropi: 1. znižanje poljedelske produkcije; 2. zvišanje konzuma in 3. organizacija žitnega trga.

Kongres je vse možnosti preštudiral in prišel do zaključka, da je treba odkloniti zahtevo po znižanju produkcije, ker ni mogoče misliti na to, da bi se uničilo večje število kmetov, kar bi bilo neizbežno, če bi države hotele omejiti pridelovanje žita. Kmet je itak že preobložen z davki, ali naj mu se še vzame pravica, da obdeluje svoje polje? Na drugi strani pa tudi ni lahko priporočati kmetu, da se vrže na pridelovanje drugih kmetskih pridelkov, ker preti nevarnost, da se tudi za te pridelke pojavi preobilica. Zgled imamo pri hmeljski industriji. Vreči kmeta iz ene nevarnosti v drugo, ni nikaka trajna rešitev gospodarske krize.

Iste težave so tudi glede povišanja konzuma. Z dekretom se ne more predpisati, je rekel švicarski delegat, koliko kruha naj poje ta in ta človek. Na drugi strani pa je težko navaditi ljudi, ki niso nikdar uživali rži, da se nanjo navadijo.

Zato ne preostaja drugega, kakor da se države čimpreje spoprijaznijo z mislijo skupne organizacije žitnega trga. **Kongres predlaga veliko evropsko centralo, ki bi imela v rokah nakupovanje in razprodajo žita. Ker pa je ustanovitev take centrale problematična ali vsaj ni mogoča od danes do jutri, so pa neobhodno potrebne pogodbe med državami, ki žito izvažajo in med onimi, ki ga uvažajo, na podlagi katerih bo mogoče razpečavati odvišno žito. Proti vsakemu pričakovanju je kongres popolnoma prevzel misel prednostnih carin. Svoj čas se je evropski zapad in tudi Čehoslovaška upirala misli prednostnih carin. Topot je zmagal razum nad politiko. Ne morem za gotovo trditi, toda zdi se mi verjetno, da je čehoslovaška država v nekaterih pogodbah, ki jih je zadnje čase že sklenila ali jih bo sklenila, prednostni princip tudi izvajala. Trgovinske pogodbe bi se ne razlikovale od dosedanjih v ničemer. V pogodbi bi prevladal princip največje ugodnosti kot do sedaj. Pač pa bi se državi podpisnici v tajnih pogodbah zavezali, da si vrneta vse carine, ki sta jih sprejeli. Tako bi bila klavzula največje ugodnosti nedotaknjena, državi bi si pa medsebojno kljub temu lahko nudili prednostne privilegije, ki bi za tretjo državo ne veljale. Tako bi recimo Čehoslovaška pri mesečnem obračunu vrnila Romuniji ali kaki drugi državi-žitarici vse carine, ki jih je morala pobrati ob uvozu njihovega žita. Kongres se je v zakulisju bavil tudi s to možnostjo. Jaz Vam jo samo podajam v svrho informacije.**

Druga sekcija se je bavila z izobrazbo kmetskega naraščaja in ni mogla že po svoji naravi napraviti druzega, kakor priporočati vladam, da posvečajo čim večjo pozornost vzgoji strokovno izobraženega kmeta. **Tretja** sekcija je proučavala zadružništvo. O tem sem vam že v prejšnjih pismih poročal. Resolucije niso dale nič bistveno novega. **Kongres je predlagal, da se izvede enako za vse države kontrolna organizacija, ki bo vzgojila revizorje, ki bodo kos nalogam, katere stavi razmah zadružništva. Kongres pa odklanja vsako osebno vmešavanje države v kontrolo zadrug. Njena naloga je, ustvariti zakonodajo, ki bo omogočila čim boljšo in čim uspešnejšo revizijsko kontrolo po zadružnih centralah samih. Kongres nadalje priporoča, da se naj zadružništvo povsod podpre z vsemi zakonskimi pripomočki. Samopomoč je že svojčas rešila kmeta, in ga bo rešila tudi sedaj. Zato so potrebne državne zadružne šole in poseben oddelek ministrstva poljedelstva naj bi bil odrejen za zadružniško propagando in zadružniško pomoc.**

To posebej omenjam, ker je značilno za praško zasedanje, da je tako krčevito segla po »adružnem orožju ter s tem dala jasen namig, v kakšni smeri naj se razvije pomoč sodobnemu kmetu. **Po mojih informacijah je topot prvič, da se je solidarnost in potreba po kolektivnem sodelovanju tako izrazito podčrtala na mednarodni konferenci, kjer so svoje dni prevladovali v veliki meri samogoltni liberalni principi.**

Važno delo je opravila **šesta komisija,** ki se je pečala s poljedelskimi industrijami. V pogledu krompirja si naš kmet prav nič ni na jasnem, kako ga bi mogel konservirati in kaj iz njega napraviti. Krompir daje sijajen alkohol, ki se da vporabiti kot gorivo in kot odlična gonilna moč, ako je pomešan z drugimi tekočimi gorili. Koliko je drugih pridelkov, ki bi se lahko industrijalizirali, pa se ne, ker naš kmet ni poučen ali ker mu nikdo ne pove, kje se nahaja trg, kamor bi industrijalizirane pridelke lahko prodal.

Sedma komisija je bila izključno posvečena vlogi žene na deželi. Žena igra najpoglavitnejšo vlogo, ker ona vzgaja kmetski naraščaj, ker ona vodi gospodinjstvo, torej vporabo kmetskih pridelkov doma in njih pripremo za trg in ker v veliki meri tudi ona vodi dela, ki se tičejo poljedelske produkcije. Zato je kongres zahteval, da naj se kmetska žena zaščiti, da naj ji država z vsemi razpoložljivimi silami pomaga, da bo mogla vršiti svojo misijo: šolska vzgoja na deželi mora biti obrnjena v to smer, da vzbuja v dekletih ljubezen do domače grude in do dela v gospodinjstvu, šolska vzgoja mora predvsem voditi računa o tem, da bodo dekleta postale matere in vzgojiteljice družin. Zato se ne sme vporabljati metoda, ki bi vse pokrajine države podvrgla neki mrtvi enakomernosti, ampak ki se bo menjala od kraja do kraja, kakor zahteva različnost regionalnega obeležja. Ženi se morajo v šolah že pokazati pota, kako iz pridelkov izdelovati industrijske izdelke ter si na ta način zvišati dohodke. Šole bi imele navaditi dekle tudi na skrb za čedne in čiste udobne domove. Čim več gospodinjskih tečajev in šol se bo vršilo, tem bolj bo to koristno za naraščaj krepkega, zdravega, družino in zemljo ljubečega kmetskega naroda. Izgovorila se je tudi beseda o veri. Čeprav to ni prišio v resolucije, ne vem iz kakšnih vzrokov, vendar je vsakdo čutil, da bo ženi na deželi, kakor drugod, dalo krščanstvo tisto duševno višino, ki je potrebna baza za odgojo novega kmetskega rodu. Resolucija navaja mnogo drugih želja, katere mi pa prostor ne dopušča omeniti.

Naj s tem končam svojo poročevalsko službo. Dal Bog, da bi ta kongres dal vsaj svojo majhno spodbudo k udejstvitvi naše skupne velike ideje, ki je nasloniti krščanski družabni red solidarne ljubezni na zdravega krščanskega kmeta.

Marko Kranjc.

Kanonizacija papeža Pija X.

Vatikan, 11. jun. x. Generalni opat Pierani, kateremu je bila svoj čas predana naloga, da zbere ves potrebni materijal za uvedbo kanonskega procesa za proglasitev papeža Pija X. za blaženega, je svoje delo končal in vse zbrane dokumente predložil sv. kongregaciji za rite. S tem je oficielno uveden proces, za katerega so predpriprave trajale celih osem let. Ta vest bo razveselila ves katoliški svet, ki se je že dalje časa zatekal k velikemu umrlemu papežu Piju X., katerega bo, upamo, smel kmalu častiti na svojih oltarjih.

Komunistični izgredi v Nemčiji

Kassel, 11. jun. tg. Preteklo noč je prišlo do krvavih spopadov med komunisti in policijo. Komunisti so metali na policijo cestne kamne in tudi streljali vanjo iz hiš. En policijski uradnik je bil ubit. Končno je morala policija do 1 zjutraj streljati v salvah. En civilist je bil smrtnonevarno ranjen. Komunisti so razbili mnogo izložbenih oken, policija pa je preprečila plenitev. Aretiranih je bilo 30 oseb. Vsako zborovanje in sprevodi so prepovedani.

Tudi v starem delu Frankfurta so bili včeraj zvečer in ponoči veliki nemiri. Komunisti so dejansko napadli policijo, ki je morala streljati v zrak. Ker prebivalstvo kljub zapovedim ni zaprlo oken, je policija streljala tudi v okna. Policija je večkrat izpraznila ulice, demonstranti pa so se vedno na novo zbirali. Okoli polnoči je bil nemir tako velik, da so metali na policijo z oken cvetlične lonce in kamenje. Ranjen ni bil nihče.

Osebne vesti

Split, 11. junija. ž. Včeraj zvečer je umrl v dubrovniškem samostanu o. Zicko Radotović, ki je bil magister teologije.

Split, 11. junija. ž. Danes popoldne se je peljal s parnikom proti Kotoru znani svetovni učenjak benediktinec Germain Marin.

Kongres slovanskih žen

Varšava, 11. junija. AA. Včeraj je bil slavnostno otvorjen kongres zveze Združenj slovanskih žen. Prisotni so bili jugoslovanski in bolgarski poslanik, predstavnik češkoslovaškega poslaništva, predsednik poljskega Sejma, zastopnik ministra za zunanje zadeve ter mnogoštevilne delegacije raznih korporacij. Kongres je pozdravil predsednik Združenja Zajednice slovanskih društev na Poljskem Hubička. Predlagal je predsedništvo kongresa. V predsedništvo so bile izvoljene za Češkoslovaško Molarova, Kapkova in Golova, za Jugoslavijo ga. Prodaničeva, za Poljsko Javorka in Šedeko. V imenu bolgarskih žen je pozdravila kongres ga. Robev, soproga bolgarskega poslanika v Varšavi, v imenu Češkoslovaške ga. Molarova, v imenu Kola srbskih sester pa ga. Prodaničeva iz Belgrada. Nato so bili izvoljeni posebni odbori za proučevanje posameznih vprašanj. Seja je bila po tem zaključena. Članice odborov so si po skupnem kosilu ogledale poedine socialne ustanove v Varšavi.

Prijeti razbojniki

Pariz, 11. junija. AA. Havas poroča iz Marseillesa: Policija je prijela tri bolgarske razbojnike, in sicer Danča Petkova, Uzunova in Bojana Georgijeva, ki so napravili v Bolgariji in v Jugoslaviji preko 20 težkih zločinov in nekaj umorov.

Anton Habsburški v Belgradu

Belgrad, 11. junija. l. Nadvojvoda Anton Habsburški se je včeraj pripeljal z letalom v Belgrad, in je bil gost tuk. romunskega poslanika Guranesca. Danes zjutraj se je z letalom odpeljal v Bukarešt, kjer se v kratkem vrši poroka romunske princese Ileane.

Dunajska vremenska napoved: Soparno, lokalne nevihte.

Zagrebška vremenska napoved. Stalno in toplo.

PRVOVRSTNA PUH KOLESA Ign. VOK, Ljubljana
Tavčarjeva ulica
Podružnice: Kranj, Glavni trg 101; Novo mesto
po solidnih cenah in tudi na obroke

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Kuharica

starejša, išče službo k mali družini ali k 1—2 gospodoma. Pismene ponudbe na upravo pod »Starejša« št. 6658.

Službe dobe

Vaje

v nem. konverzaciji nudi dijakom za počitnice nemška družina. - Dopisi na: Adlassnig, Klagenfurt - Annabichl, Akazienhofstr. Avstrija.

Učenca

z nekaj razredi meščanske šole sprejme trgovina z mešanim blagom na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na uprav. pod »Trgovina« št. 6606.

Mizarski mojster

samostojen, strokovnjak vseh mizarskih del se takoj sprejme k strojnemu mizarstvu z udeležbo na čistem dobičku. Zahteva se ca 20.000 Din garancije. Ponudbe na upravo pod »Strokovnjak« 6544.

Za Ljubljano in Maribor

se sprejmeta dva prov. potnika za povečavo slik, ki bi bila tudi inkasanta. »Mina«, Maribor-Pobrežje, Nasipna 16.

2 kleparska vajenca

le iz poštene hiše — se sprejmeta pri K. Bocak, Tržič, strojno kleparstvo in vodovodi.

Model. ključavničarja

prvovrstnega, iščemo za našo livarno za takojšnji nastop. Modelni ključavničarji z večletno prakso naj se takoj javijo pri tovarni »Titan« d. d., Kamnik pri Ljubljani.

Perfektno kuharico

srednje starosti išče zakonski par brez otrok v sredini mesta. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja pod šifro »Dobra plača« na upravo. Službo takoj lahko nastopi.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastonj. Pišite ponj!

V najem

Gostilna in trgovina

z inventarjem, se zaradi bolezni odda v najem. — Naslov v upravi pod št. 6656.

Na Jesenicah

v bližini kolodvora se odda v najem lokal pripraven za trgovino ali kaj sličnega. — Kje se izve v upravi lista pod št. 6626.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Stanovanja

Zračna in solnč. soba

večja, z dvema posteljama se išče v bližini Sv. Krištofa. Naslov v upravi pod štev. 6588.

Stanovanje

oddam s 1. avgustom t. l. Lepo solnčno, 3 sobe s kopalnico. Dr. Kodre, Staničeva ul. 3.

Meblovano sobo

elegantno, parket, elektrika, poseben vhod, souporaba kopalnice, lep razgled. Na razpolago prvovrstna domača hrana, v strogem centru, poleg magistrata. — Naslov v oglasnem oddelku pod št. 6654.

Razno

Na domačo hrano

prvovrstno, sprejmem par boljših gospodov oziroma dam, v strogem centru, poleg magistrata. Naslov v oglasnem oddelku pod št. 6653.

Posestva

Gostilno mesarijo

v trgu proda za 150.000 Din. Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Hišo, enonadstropno

novo zidano, eno štirisobno in dvoje manjših stanovanj, elektrika, parketi, vodovod, kanalizacija, 1.400 m² vrta, vsajenih nad 50 sadnih dreves, ugodno prodam pod Rožnikom (ob posestvu g. Kolmana). Potreben kapital Din 130.000. Naslov v upravi pod št. 6058.

Dijaki-glasbeniki

ki žele prebiti počitnice na morju, morejo nastopiti takoj. Ponudbe na **Hotel Velebit Senj**

Hiša z večjim vrtom

sredi Unca pri Rakeku, primerna za trgovca in gostilničarja, naprodaj ali v najem. Ponudbe pod »Unec 22«.

Kmetijo 32 oralov

sadonosnika, njiv, vinograda, gozda pri Ptuju - proda za 150.000 Din. Posredovalec, Maribor, Sodna ulica 30.

Dve parceli

po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolnoma urejen. Izve se Černetova ulica 32, I. nadstr., Ljubljana 7.

Posestva 5 oralov

hišo in hlev proda za 42.000 Din. Posredovalnica Maribor, Sodna 30.

Stavbne nasvete

daje tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/I

Proda se parcela

900 m², Kosovo polje. - Poizve se Špančeva pot 171 pri Dovjaku.

Prodam posestvo

zaradi starosti in bolezni. Hiša enonadstropna stoji ob glavni cesti, je primerna za vsako obrt, - senčnat gostilniški vrt, ledenica, veranda in gospodarska poslopja. Gospodarsko orodje in gostilniški inventar. - Njive, travniki, gozd, stelniki, živina in drugo. Kdor želi kupiti, naj se do 30. junija t. l. pri meni zglasi. **Ignac Merhar, Podgorica pri Ribnici.**

Kupimo

Kupujemo

cvetje od bele akacije, bezgovo in lipovo cvetje ter vsa druga zdravilna zelišča. Zelišča naj bodo čista, izbrana in sušena v senci. - Vprašati je v drogeriji »Sanitas« Celje in Trbovlje.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Šelenburgova ulica 6. II. nadstr.

Iščem

Parma: »Carične amaconke«, opereta, klavirski izvleček s tekstom. Ponudbe: Hinko Sevar, knjigotržec, Ljubljana.

Hrastove frize,

bukov, javorjev, jesenov, jesenov les

okrogel in rezan, kakor tudi **drva** kupuje

R. SCHENK, Sušak

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Drva, premog, trame

in deske dobite pri Josip Prelesnik, nasl. Drobnič, Ljubljana, Janševa ulica, tel. 3389. Državni in samoupravni uradniki dobijo tudi na obroke.

Ugodna prilika

za nakup moške obleke. Komur ni za modo in široke hlače lahko dobi res dobro obleko za mal denar, ker sem se odločil oddati take obleke za polovično ceno. A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju **L. BROZOVIC — Zagreb**, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Obrt

Žično mrežo za ograje

stavbno okovje, mizarsko orodje, la Remscheidske žage, kupite najugodneje pri »JEKLO«, Ljubljana, Stari trg, telefon 28-45.

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko

vedno sveže oddaja na debelo veletrgovina

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Širite »Slovenca«!

Samo kdor v miru izbira, dobro kupi

Ako morate iz trgovine v trgovino, da si ogledate blago, se boste v stiski in naglici odločili morda za nekaj, radi česar se boste pozneje kesali;

ZATO IZBIRAJTE BLAGO DOMA!

Tu imate čas, da pregledate in precenite vzorce kos za kosom, nikdo Vas ne bo prigovarjal za nekaj, kar ne odgovarja Vašemu okusu.

ZAHTEVAJTE ZATO NAŠO KOLEKCIJO TKANIN ZA MOŠKA OBLAČILA IN OGRINJALA

in dobili jo boste v par dneh, seveda **brezplačno in brezobvezno.**

1812

Potem sedite in izberite ono, kar najbolj odgovarja Vašemu okusu.

Ker nabavljamo blago direktno iz tovarne in ga prodajamo naravnost Vam odpadejo razne provizije; Vi kupite torej boljše blago za manj denarja.

Že pol stoletja strežemo zadovoljnim odjemalcem.

Največja trg. in odpremna tvrdka

Kastner & Öhler
Zagreb.

Ako še nimate našega glavnega kataloga, zahtevajte ga. Čez nekaj dni ga boste imeli v rokah brezplačno.

Deset zapovedi pri jedi.

1. Ne jej, dokler si utrujen ali vznemirjen!
2. Ne jej prevročih jedi, temveč počakaj, da se ohlade!
3. Ne jej hlastno, ampak počasi!
4. Jedi dobro zgrizi, da se dobro pomešajo s slino!
5. Med eno in drugo jedjo napravi malo pavzo!
6. Na pij med jedjo!
7. Ne jej preveč, ampak prenehaj takrat, ko ti še diši, potem boš dolgo živel!
8. Ne muči se s skrbmi med jedjo, ampak odloži jih na poznejši čas!
9. Navadi se biti med jedjo dobre volje, potem boš vedno dobro prebavljal!
10. Vživaj večkrat izborne testenine »PEKATETE« ali »JAJNINE«, bodisi na juhi, kot prikuho ali kot samostojno jed. Z njimi dovajaš svojemu telesu potrebne redilne snovi!

Izlet v Logarsko dolino

Naročajte si izletniški odprti avtobus za 23 oseb, ki je na razpolago za vožnjo pri **Urh Paviu, Solčava**

Prodaja blaga v konkurzu

V konkurzni zadevi Bana Franca, trgovca na Jesenicah št. 3 (nasproti hotela »Triglav«), se proda na javni sodni dražbi

dne 15. junija 1931 ob 8

vsa zaloga raznega manufakturnega, specerijskega, kolonijalnega blaga itd., inventar trgovine in pohištvo, ki se nahaja v stanovanju iste hiše.

Po možnosti se bo vsa zaloga trgovine s pripadajočim inventarjem prodala hkrati. Zato pridejo v prvi vrsti v poštev ponudniki glede cele zaloge in inventarja.

Natančnejše informacije daje podpisani upravitelj stečajnega sklada, pri katerem se je tudi v poslovnih urah zglasiti zaradi ogleda trgovine in zaloge.

Dr. Janko Vovk,
advokat na Jesenicah (hotel »Triglav«).

Pogreša se

od 5. junija 1931 od 19 Pušelc Ladislav, 21 let star, visoke, vitke postave, temnega obraza, črnih las, oblečen v fino temno modro obleko; imel je pri sebi aktovko s srednješolskimi knjigami. Prosim sporočila na upravo »Slovenca«, Aleksandrova cesta 6, Maribor.

Potenje nog in telesa!

Vsled vročine, težkega dela in hoje mnogim pot razjeda kožo na nogah in rokah ter med prsti na nogah, vsled česar nastajajo rane, volk, vnetje in otekline. Vse to naglo in zanesljivo izgine, ako se porablja

BARTULIĆEVA ZDRAVILNA MAST

in zdravilni prašek, ki ju izdeluje stara v letu 1599. ustanovljena **Kaptolska lekarna sv. Marije,** lekarnar Vladko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20. Cena ene škatlje masti 10 Din, cena ene škatlje praška 6 Din. Dobiva se v vsaki lekarni.

Učenca

z meščansko šolo, veščega nemščine, zdravega, močnega, iz poštene hiše, sprejmem takoj. Pismene ponudbe na

Joža Hrastelj, trgovec, Gornja Radgona.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena soproga oziroma mati, teta in nečakinja, gospa

Raner Frančiška roj. Primožič

soproga železniškega uradnika

dne 10. t. m. po dolgi mukepolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno in Bogu vdano umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 12. junija 1931 ob 10 dopoldne izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti 9 (Zavetišče sv. Jožefa) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Kočevje, dne 10. junija 1931.

RANER MARTIN, soprog. **MATILDA, MICI,** hčerki in vse ostalo sorodstvo.

Za veleposestvo se išče zmožen

oskrbnik

z večletno uspešno prakso. Ponudbe s točno navedbo študij in službovanja naj se pošljejo na Upravo »Slovenca« pod št. 6630

Joža Lovrenčič:

Maščevanje

Zgodba iz Beneške Slovenije.

(Dalje.)

Tako se je odločil Čerin, govoril z Alešem in njegovim očetom Tomažem in oba sta bila zadovoljna.

Potem, ko je bil vse tako lepo uredil, je neke nedelje popoldan, ko se je že večerilo in je hči kuhala večerjo — burjice, ki jih je bilo ono leto toliko, da niso pomnili, da bi kostanji kdaj tako bogato obrodili — opravil najtežje. Hčeri je povedal, da je star in da tudi ona ni več otrok in da bi zato bilo dobro, če bi nekoliko mislila, da bi dobila moža, ki bi ji pomagal in ji nadomestil njega, ki ne bo dolgo in bo moral v krtovo deželo.

Hči je rdela in molčala.

»Vidiš, vem, kako je to sitno za mladega človeka, zato sem že kar sam vse uredil, da ti ne bo treba misliti in ugibati in iskati, koga bi vzela!«

Hči je molčala in začuđeno pogledala očeta.

»Res, Tomaževega Aleša iz Lazov sem ti izbral, kakor ustvarjen je za našo hišo!«

Hči je trdovratno molčala in oče je bil prepričan, da je vse v redu.

III.

Pa ni bilo vse v redu.

Čerin se je prepozno spomnil, ko je iskal hčeri moža. Hči je imela srce, ki je bilo že dolgo nemirno. Vznemiril ji ga je Markuc iz Bijača. Ni bil bogat, revno hišico so imeli in sam je bil ostal, ko mu je pobrala črna bolezen očeta in mater in brate in sestre. Stara mati, ki je one dni prosila Boga, naj bi bolezen pobrala njo in prizanesla sinu in snahi zavoljo otrok, je ostala in je skrbela, da bi Markuc rastel, kakor Bog zahteva. Markuc je vzrastel in stara mati je menila, da ji je Bog izkazal dovolj milosti, ko ji je pustil toliko živeti, da otrok ne bo revež in v spotiko sosedom, in je lepe zimske noči mirno zaspala. Tako je ostal Markuc sam, ni bil bogat, a lep je bil in lepo je znal pogledati in lepo govoriti. Ni ga bilo dekleta ne v Bijaču ne v Landarju in ne v Lazah, ki ga ne bi rada pogledala in ne bila vesela, če se je pošalil z njo s prijazno besedo.

Prijazen je bil Markuc z vsemi, najbolj prijazen s Čerinovo Mihelo še tedaj, ko ji je bilo mirno srce.

Iz miru pa je vzrastel nemir.

Mihela je začela od nedelje do nedelje težje čakati, kdaj oznani zvon k maši, da bi prišli Bijačani v Landar in z njimi Markuc.

Miheli so cveteli na oknu nagelji, lepi rdeči nagelji, kakor bi poganjali iz srca. Tako ji je rekel Markuc, ko se je bil neke nedelje ustavil pod oknom.

»Mihela!« jo je poklical.

Mihela se je za odprtim oknom v izbi pripravljala k maši. Čudno ji je začelo biti srce, ko je zaslišala Markučev glas, in čutila je, da ji je, kakor bi ji vsa kri zaplala v obraz in da mora biti rdeča, kakor so rdeči nagelji, ki jih Markuc gotovo gleda.

V zadregi je bila in se ni oglasila.

»Mihela!« je ponovil Markuc milo, kakor da prosi in mu je težko, ko mu ne odgovori. Napravljena je bila in se ni mogla premagati.

»Saj ne bo nihče nič rekel, če govorim z njim skozi okno. Oče je že v cerkvi, drugi pa se ne bodo zmenili, ko poznajo Markuca, da je priljuden in vsakemu privošči kako besedo.«

Tako je pomislila in stopila k oknu ter se nagnila čez nagelje.

»Živ nagelj med nagelji,« ji je rekel in še bolj je zardela.

»Oh,« je vzdihnila, »se že spet šališ!«

»Nič se ne šalim, res je, tako res, kakor so rdeči tvoji nagelji, da so taki, kakor bi poganjali iz srca!«

»Vidiš, kako govoriš!« je hotela biti huda, a glas ji je sladko drhtel.

»Tako govorim, Mihela, drugače ne morem in ker ne morem drugače, te moram prositi, da bi mi dala danes prvi nagelj. Za klobuk ga pripnem in bom vesel, da bom po maši vriskal, ko pojdem domov!«

V zvoniku so se oglasili vsi zvonovi tako lepo in ubrano, kot bi bila sama sveta velika noč.

Mihela ni imela več časa in ni mogla pomišljati.

Sklonila se je nad nagelji čez okno, jih pogledala, potem pa jih je privzdignila in odščipnila je najlepšega in ga dala Markucu, ki je bil iztegnil roko, da ga vzame. Oči so mu žarele, ko si je snel klobuk in del rdeči nagelj za trak.

»Zdaj pa pridem vsako nedeljo ponj!« je bolj prosil ko povedal, preden je odšel proti cerkvi.

»Pridi,« mu je rekla, »a ne bodi hud, če bi ga dobil tudi kdo drugi. Veš, zaradi očeta in ljudi!...«

Poslej Mihelino srce ni bilo več mirno, čeprav ni pokazala. Oče, ki je sicer imel dobre oči, saj se je hvalil, da razloči ovco na Matajuru, ni opazil nikake spremembe, še one vedrosti v očeh, ki se je umaknila zasanjanosti, ni pogrešil.

Klatili so v rebri pod vasjo kostanj. Oče ga je bil nesel prvi koš domov.

Markuc je prišel mimo.

»Ali bode?« je vprašal Mihelo, ki je kostanj pobirala v pletenico in ga potem presipala v drugi koš, da ne bi bilo treba očetu čakati in bi imel že pripravljeno novo breme, ko bi se vrnil.

S pletenico v rokah se je Mihela vzravnala in se obrnila.

»Bode,« je rekla.

»Ali naj ti pomagam?« se je ponudil.

»Saj veš, da bi rada, pa je bolje, da ne!«

Markuc se je začudil, zakaj žalosten je bil njen glas.

»Kaj ti je, Mihela!«

»Oh, Markuc!« je vzdihnila in oči so se ji orosile.

Markuc je stopil bliže, Mihela je gledala proti vasi.

»Mihela, ti si žalostna, kaj se je zgodilo?« je Markuc povprašal in čutila je, da bi ji rad pomagal in pregnal njeno žalost.

»Kaj bi ne bila žalostna, saj boš ti tudi. Oče mi je izbral ženina. Aleša Tomaževega iz Lazov mi je izbral,« je povedala in bilo ji je, kakor bi se ji odvalil težek kamen s srca, ko ne bo več sama trpela svoje bridkosti.

Markuc je prebledel in jo samo začudeno pogledal.

(Dalje prihodnjič.)

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.

Ljubljanski akademiki v Draždanih

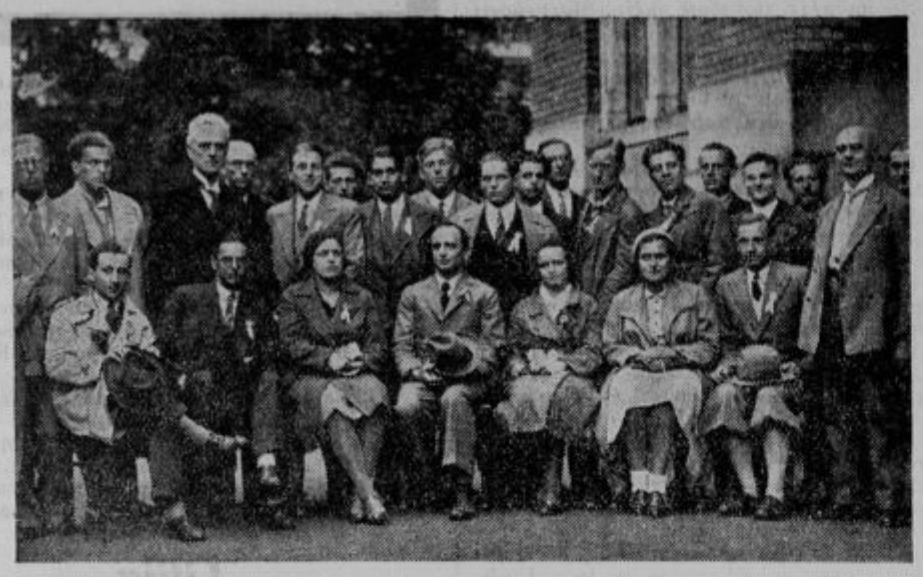

Draždane, 10. junija.

Včeraj je prispela v Draždane večja skupina študentov-gradbenikov in arhitektov ljubljanske univerze pod vodstvom profesorja arhitekture g. Ivana Vurnika. Goste so na postaji sprejeli predstavniki srednjeevropskega inštituta in akademske komisije za inozemstvo (Akademische Auslandsstelle), ki so jih spremili v mestno posvetovalnico. Zastopnik mesta g. dr. Kipping jih je pozdravil z nagovorom, v katerem jih je opozoril na vlogo Draždan kot važnega duhovnega središča, iz katerega izvirajo mnoga kulturna gibanja; dalje jih je opozoril na njihova umetnostna bogastva in lepote okolice. Skupina se je povzpela tudi na stolp posvetovalnice, nato pa si ogledala arhitektonske znamenitosti mesta, ki jih je pojasnjeval g .dr Reuther, profesor na Tehnični visoki šoli v Draždanih. V srednjeevropskem inštitutu je pozdravil goste njihov upravnik g. Karl Göttling, ki jim je razložil cilje in metode inštituta. Večer so gostje prebili na Loschwitz-Höhe, odkoder so uživali razgled na Draždane v nočni razsvetljavi.

Drugega dne si je skupina ogledala pod vodstvom dipl. ing. Jechta tovarno armiranega betona Dykerhoff in Wiedemann pri Draždanih. Ta tovarna je največja te vrste v Nemčiji in slovi zaradi rekordnih uspehov, tako na primer armiranih betonskih stebrov, visokih 38 metrov. Tovarna je zelo zanimala mlade gradbenike. Za tem so si ogledali galerijo slik in še druge muzeje, ki so akademikom zelo ugajali.

Popoldne so bili gostje povabljeni od srednjeevropskega inštituta na čaj v »Italijansko vasico«. Čaju je prisostvoval jugoslovanski konzul g. Hans Kühne in dr. Kipping kot zastopnik mesta Draždane. G. Karl Götting je pozdravil goste in naglasil važnost utrditve kulturnih stikov med državami jugovzhodne Evrope in Nemčije, brez ozira na to, ali so bile med svetovno vojno na strani Nemčije ali proti njej. G. prof. Vurnik se je zahvalil v imenu vse skupine in izjavil svoje zadovoljstvo zaradi poštenih naporov srednjeevropskega instituta, ki stremi za zbližanjem Jugoslavije z Nemčijo na kulturnem in gospodarskem polju. Prepričan je, da bodo take ideje instituta v bodočnosti plodonosne in da se mora vsaka ideja, ki je v bistvu prirodna, slej ali prej uresničiti.

V sredo je skupina obiskala mednarodno higijensko razstavo, na kateri jo je posebej zanimal jugoslovanski oddelek, nato pa je odpotovala iz Draždan v Prago.

Dobrota ob vročih dnevih . . .

je, če si umijete glavo z Elida Shampoonom. Lasje se Vam ne samo dobro izperejo . . . ampak Vam ostanejo tudi lepi in zdravi!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Po Franciji

Potovati danes ni težko. Razne države in kraji kar tekmujejo, kdo bo privabil več tujcev. Nudijo jim vsakovrstne ugodnosti in skrbe, da dobe tujci pri njih najboljši utis. Težje je potovati poceni. Povsod vas vabijo iz ljubezni do sebe, ne iz ljubezni do vas. Najtežje pa je potovati zastonj! In vendar se je piscu teh vrstic posrečilo prepotovati širšo Francijo na ta zadnji način: zastonj Francoska vlada je namreč povabila v goste 275 oseb močno deputacijo Društva jugoslovanskih rezervnih častnikov in vojakov, kateri sem se kot edini »Kranjec« mogel tudi jaz pridružiti. Evo par zanimivosti z našega lepega potovanja:

V sredo 3. junija zvečer nas je posebni brzovlak popeljal iz Ljubljane preko Jesenic proti meji. Lepa in zanimiva družba, ki se je zbrala okrog svojega predsednika g. polkovnika v. p. Radosavljevića. Sami resni in stasiti možje, ki se jim že z obraza bere, da jim ni bilo življenje z rožicami poslano. Dolga leta s ostali z orožjem v rokah na braniku svoje domovine. Priborili so si zmago v balkanski vojski in prestali so vse strahote svetovne vojne v taki meri, kakor vojaki nobenega drugega naroda .Njihova prsa so polna odlikovanj, ki so jih s svojimi junaštvi v resnici zaslužili. Lepo je potovati v taki družbi.

In še nekaj moram tu omeniti, nad vse vzorno organizacijo celega potovanja. Imel sem priliko udeležiti se že več sličnih skupinskih potovanj, pa so vsa, tudi najboljša daleč zaostajala v organizaciji za našim potovanjem. Vsi smo enaki! Ni razlike med polkovnikom in podčastnikom, ne med milijonarjem in preprostim seljakom. Godrnjanja ne poznamo. Cela četa nastopa kot en mož. Da bi vi videli to četo na kolodvorih! Samo en poziv za vstop — in ne mine deset sekund, pa se peron popolnoma izprazni; vsak je že na svojem mestu. Ta naš nastop tujcem imponira. Nemci po Švici in Avstriji so nas zaradi tega strme občudovali, Francozi pa živahno ploskali. Še v Parizu, kjer mala četa 300 ljudi dobesedno izgine v vrvenju milijonskih množic, smo bili predmet vsesplošne pozornosti. Od vseh strani so doneli klici začudenja in veselja: Srbi so tu! Cela delegacija nastopa namreč v Francozom dobro poznanih »šajkačah«.

Potovanje je bilo nad vse lepo. Imeli smo priliko vzgodnjem jutru opazovati krasote salcburških in tirolskih Alp, preko dneva pa ves ogromen napredek krasne Švice. Ena stvar nas je posebno zanimala: promet. Železnice tu nimajo več parnih strojev, ampak jih žene z velikansko brzino električna sila. Nad 100 km na uro smo vozili od Züricha do francoske meje. Kako je prijetna taka vožnja, brez umazanega in neprijetnega dima!

In avstrijske in švicarske in francoske ceste! Ne poznajo več ne blata ne prahu. Vse so ali tlakovane z granitom, ali asfaltirane, betonirane makadamizirane in ne vem kako se že vsem načinom moderne gradbe cest še pravi. Vidi se, da je v teh krasnih krajih vse preračunano na tujski promet. Za njega povzdigo žrtvujejo ogromne milijone. Pa se jim bogato obrestuje.

Pa ko smo primerjali te lepe kraje in pa našo Gorenjsko, smo morali priznati: nič manj ni bila božja roka radodarna, ko je polagala temelje gorenjskim planinam! Udobje, ki ga pri nas še pogrešamo, je tu delo človeških rok. Za naše tujskoprometne kraje bi res veljalo pravilo: Kranjec, pridi se les' učit!

Da naša pot po teh lepih krajih ni bila dolgočasna si lahko mislite. Oko in možgani so napeto delovali, ko se vsak trenutek prikazala druga slika. In kako lahko smo zjutraj vstali. Na peronu v Schwarzachu se zasliši glas pristnega belgrajskega kolporterja: Politika, Vreme, Pravdaaa! Vse plane k oknu, vse moli ven dinarje, šilinge, franke — pa glej smolo: nič ni časopisov, le čiča Jovo se smeje na peronu, ker jih je dobro potegnil, kolege — zaspance. In na kolodvoru v Zürichu zopet drugi glas: čevapčiči, ražnjiči, pečena svinjetina! Zopet vse pri oknih in zopet se jim smeje na peronu čiča Jova.

Tako smo se v najlepšem razpoloženju pripeljali na bratsko francosko zemljo pri Bazlu.

Keč lšok

Kako se godi našemu kmetu

Litija, 10. jun.

Kako naš kmet živi in kako se mu godi naj govore cene živine, ki je glavni vir kmetovih dohodkov.

V ponedeljek se je vršil ob krasnem vremenu običajni letni sejem po sv. Rešnjem Telesu. Živine je bilo nekoliko manj ko druga leta, živinskih kupcev pa je bilo precej, žal je pa bila cena živini prav slaba. Par najboljših volov je bilo prodanih za 7.25 Din žive teže, večina volov pa je bila prodana po ceni od 6—7 Din za kg žive teže. Največ so pokupili ljubljanski mesarji, tako da je bilo prodanih okoli 40 parov lepih volov.

Živinorejci, ki so s prodajo živine čakali že predolgo, so to pot pri prodaji utrpeli precej izgube, tako da so nekateri vole vse leto krmili čisto zastonj.

Še hujšo sliko pa nam pokaže naslednje poročilo s Polšnika, kjer je bil semenj oni teden:

Na Polšniku so prodali kmetje živino celo **po 3 Din za kg žive teže.**

Z ozirom na tako katastrofalno nizko ceno goveje živine bo potrebna nova regulacija mesnih cen.

Pred obiskom naših Amerikancev

Ljubljana, 11. junija.

Dne 10. junija je bila seja, na kateri so bili med drugimi zastopani Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev, Narodni izseljenški odbor v Ljubljani in odposlanec organizacije »Izseljenika« v Zagrebu.

Sklenjeno je bilo, da se priredi skupini izseljenških izletnikov iz Amerike, katero bi vodil g. Mladineo iz New Yorka ob prihodu dne 27. junija zjutraj na obmejni postaji na Jesenicah slovesen sprejem in da se jim nudi med vožnjo do Ljubljane prigrizek.

Ljubljana bo te izletnike, večinoma brate in sestre iz hrvatskih krajev, najslovesnejše sprejela, pozdravila in pogostila.

Ti izletniki bodo ob tej priliki slovesno odprli v dvorani Delavske zbornice izseljenški kongres, ki se bo potem v Zagrebu nadaljeval in Belgradu končal. Ti izletniki bodo še isti dan ob 17 nadaljevali pot v Zagreb.

Druga skupina izseljenških izletnikov iz Amerike, večinoma člani Kranjske Slovenske Katoliške Jednote v Jolietu, bo dospela dne 29. junija zjutraj na Jesenice. Spored sprejema je za to skupino isti, kakor za prvo.

Družba sv. Rafaela in Narodni izseljenški odbor vabita v slogi in v smislu jugoslovanske akcije ves naš narod, da pozdravi te naše izletnike brez ozira na nekdanjo strankarsko pripadnost, tako prisrčno in složno, da bodo prepričani, da pri nas zedinjenje ni samo fraza, ampak dejstvo in da naša domovina ni samo osvobojena, ampak tudi urejena in da smo vsi skupaj lahko ponosni na našo nanovo ustvarjeno kraljevino Jugoslavijo.

Taki utisi bodo našim dragim bratom in sestram, ki so svoj čas zapustili domovino radi neugodnih razmer, morda tudi vžgali načrte, ali morda ne bi bilo sedaj, ko vladajo v Ameriki strašansko neugodne razmere, bolje, da se stalno vrnejo v domovino in da tukaj s svojimi prihranki in izkušnjami ustanavljajo nova podjetja za izdelovanje takega blaga, katero moramo sedaj uvažati iz inozemstva.

Izseljenški kongres naj razpravlja med drugimi problemi tudi o tej točki in izvršitev te točke sporeda bo ojačila gospodarski položaj naše kraljevine in rešila one naše rojake, ki sedaj živijo brez dohodkov ob svojih težko zasluženih prihrankih v Ameriki, katerih bo pa enkrat konec, kar bo imelo za posledico splošno obubožanje našega naroda v Ameriki. Izseljenški komisarijat.

Star grešnik

Pred sodnike je stopil zastaven, 30 leten oženjen mlinar Jože, doma tam blizu Tržiča. Ima kaj čudno lastnost, da rad posega po tujih ovcah v planinah in po prašičkih. Bilo je neko temno novembrsko noč lani, ko je stara in zgovorna Marjana Arh na Mlakah začutila tako-le okoli ene ponoči, da se v svinjaku gode prav nenavadne stvari. Šla je v svinjak in tam je zalotila Jožeta s še nekim neznanim človekom. Jože je že porinil nož v prašička, ki je bil vreden 250 Din. Ko je Marjana posvetila, sta oba nočna nepridiprava pobegnila, a prašička pustila zaklanega v svinjaku. Stvar se je zgodila kakih deset minut od Jožetovega mlina.

Jože, obtožen vlomne tatvine, je pred sodniki trdovratno tajil in zatrjeval: »Jaz sem nedolžen! Tisto noč sem na podu v senu spal! . . .« »Zakaj niste spali v sobi kakor žena?« Jože je nekaj zamomljal, češ da je bil pijan. Tudi pred sodniki je močno dišal po žganju. Svojega tovariša pa Jože ni hotel izdati. »Kdo je bil še zraven?« ga je vprašal predsednik. »Ne vem. Bom čisto po nedolžnem obsojen,« je odvrnil Jože. In sodba se je glasila kratko: zaradi zločinstva tatvine obsojen na 6 mesecev strogega zapora in v izgubo častnih državljanskih pravic za 1 leto. »Ali se pritožite?« je sledilo vprašanje predsednika. Jože je srepo zrl pred se in nekaj momljal, potem pa dvignil glavo in prosil:

»Ali je mogoče kazen za nekaj mesecev odložiti?« In dovolili so mu odlog kazni za 3 mesece.

Pretep pri voglarenju

Novo mesto, 10. V. 31.

V ponedeljek 8. t. m. je bila v Dolenji vasi pri Mirni peči svatba. Poročil se je pos. sin Režek Anton, iz Dolenje vasi, z gdč. Anico Auberjevo, pos. hčerko iz Globočje doli. Ženin je povabil na svatbo tudi svojega prijatelja Franceta Ladiho iz Dolenje vasi, ki se je povabilu odzval ne sluteč, da bo moral naslednji dan že ležati v bolnišnici.

Ženin je prosil njega in Franca Krivca iz Št. Jurja, naj neseta škaf vina in hleb kruha fantom ,ki so prišli okrog 21 zvečer voglarit iz sosednje vasi Hrastja, Vrhovega, Malega vrha, Št. Jurja, Čemažje vasi in Vel. Kala. Fanta sta ženinovi prošnji ugodila in nesla vino in kruh k posestniku Fabjanu, kjer so se fantje zbrali. Pričeli so piti in seveda bi bili radi imeli tudi godbo. Pa kakor nalašč jo primaha od nekod godec Grivec iz Poljan, s harmoniko čez rame, zavije v veselo družbo ter izjavi, da jim bo godel dokler hočejo, če mu dajo vsak po 2 dinarja. Nekaj fantov je bilo takoj pri volji plačati zahtevane dinarje, drugi pa so bili proti temu in tako je prišlo do prerekanja in pretepa, pri katerem je nekdo udaril Ladiho z vozno ročico trikrat po levi roki in mu jo dvakrat hudo presekal. Med pretepom je bil tudi ranjen z nožem v ustnice Kralj Miha iz Št. Jurja.

Ko so fantje videli kaj se zgodilo, so razbegnili, Ladiha pa je moral drugi dan v bolnišnico v Novo mesto.

Pogreb obeh žrtev strele

Unec, 11. junija.

Danes dopoldne se je vršil slovesen pogreb nesrečnih od strele ubitih žrtev. Na zadnji poti ju je spremilo mnogo ljudi najprej v cerkev, kjer je bila sv. maša zadušnica in potem na pokopališče. Oba, mati in sinček, ležita v skupnem grobu, kakor sta tudi skupaj umrla; mati je namreč sinčka ob času nesreče držala v naročju.

Hčer in njenega sinčka je spremila na zadnji poti tudi mati rajnke, ki je bila ob času nesreče v neposredni bližini in jo je strela močno omamila, vendar je že toliko okrevala, da se je mogla udeležiti pogreba. Pri sebi je imela malo hčerko rajnke, Marijo, učenko I. razreda, ki je bila v torek ob času nesreče v šoli in ta dan ni še nič zvedela, kaj se je zgodilo z njeno materjo in bratom. Ko je prišla domov, so jo peljali k stari materi, otrok pa je neprenehoma spraševal, kdaj se vrne mati domov. Obe sta glasno ihteli. Za krsto je šel tudi mož rajnke, ves prepaden, da je izgubil dobro ženo, ki mu je bila vsa opora v boju za vsakdanji kruh, sedaj pa je ostal sam s svojo hčerko siroto. Naj jima Bog dodeli obilo tolažbe v tej težki nesreči.

Eden izmed milijonov

Konjice, 10. junija 1931.

Potrkalo je na vrata.

»Naprej, prosim.«

In stopil je mož, krepek in močen, poln življenjskih sil in moči. Obleka je bila povaljana in zanemarjena, iz obraza je odsevala beda in skrb za vsakdanji kruh. Boj za obstanek . . .

Ves izmučen poprosi: »Ali smem malo sesti na stol. Veste, tako sem izmučen od neprestanega romanja . . .«

In začel je pripovedovati zgodbo svojega življenja, ki je zgodba milijonov in milijonov brezposelnih. . . .

Med tem mi je podal svojo delavsko knjižico, ki je pričala o njegovi poštenosti in vestnosti pri delu.

»Delal sem v kemični tovarni v Hrastniku. Toda vsled pomanjkanja naročil je tovarna obrat skrčila in število delavstva reducirala na minimum. Nato sem iskal dalje dela. Dobil sem službo v Westenovi tovarni pri Celju. Zopet sem bil srečen in z mano žena in dvoje otrok. Toda naša sreča je trajala le par mesecev. Tudi ta tovarna je delavstvo reducirala in zopet sem bil brez dela in zaslužka. Iskal sem službo pri zidarjih, toda zamanj. Nato sem se podal iskat dela v Zagreb. Brez uspeha. Odtod sem taval proti Varaždinu in Čakovcu in povsod ponujal v najem svoje delovne roke, ki so hotele prislužiti kruha ženi in otrokoma. Povsod dobivam vedno isti odgovor: Ne rabimo, še sami nimamo kaj delati. V Ormožu se ponudim kmetom za košnjo. »Bomo že sami pokosili, ker delavcev nimamo s čim plačati. Še za davke moramo iskati posojila, da jih zmoremo . . .«

Preko Ptuja sem krenil v Maribor, Pred borzo dela najdem vse polno tovarišev-sotrpinov, brezposelnih. Zopet ni mogoče vseh zaposliti. In grem dalje iz Maribora in zdaj sem ves izčrpan priromal do sem. Tri tedne že iščem dela, a dela ni. Doma pa me s strahom pričakuje bolehna žena in dvoje otrok.«

Mož se mi je v srce smilil.

»Poglejte, pošteno bi se rad preživel, z delom svojih rok, a — dela ni. In drugega premoženja nimam kakor — svoje roke. Kaj naj storim?«

Hotel sem ga potolažiti, toda besede so mi zamrle na ustih. Besede njegovi bedi ne bi prav nič odpomogle. Dal sem mu skromen dar, ki ga je sprejel z hvaležnim srcem ves srečen. Vedel sem, da je ta malenkost le — kaplja v morje njegove bede in revščine. Pa kaj, ko bo kmalu za njim potrkal na vrata drugi, tretji, četrti . . . vse tja brez konca in kraja. In eden je večji revež ko drugi.

Božji rop v studeniški cerkvi

Poljčane, 11. junija.

V temni viharni noči je splezal božjeropnj tat na visoko cerkveno okno župnijske cerkve v Studenicah, ga odprl ter se nato spustil v cerkev. Vdrl je v tabernakelj ter pobral dva ciborija s presv. Reš. Telesom, ogrnjena z lepimi plaščki. Enako tudi gotsko monštranco, kateri je pa odvil stojalo in ga pustil na oltarju. Po isti poti je nato izginil Edina sled za božjeropnim zločincem je ostala visoko iz okna viseča vrv, opremljena s številnimi vozli. Oba ciborija, od katerih je bil eden napolnjen s približno 500 hostijami, sta bila lepa izdelka tukajšnjega pozlatarja Karla Tratnika. Za bogokletnim roparjem se vrše poizvedbe.

V spomin Ulrihu Celjanu

Belgrad, 8. junija.

Iz zgodovine nam je v žalostnem spominu tragični konec zadnjega med Celjani, Ulriha II., ki so ga 9. novembra l. 1456. Madjari ubili v belgrajski trdnjavi. Bližji vzrok temu zverinskemu umoru je bil čisto političnega značaja. Tako je zamrl zadnji moški poganjek ene v onem času najmočnejših grofovskih rodovin v Srednji Evropi. Ravno Ulrih je bil v krvni zvezi z jugom, ker je bil poročen s hčerko despota Jurija Brankovića Smederevca, a je radi tega tudi gojil posebne želje, da bi zavladal nad Bosno, kar se mu pa ni posrečilo. Nastale so komplikacije s Habsburžani in delom madjarskega plemstva, kar je tudi vzrok njegovemu nenadnemu koncu.

Pred nekaj dnevi je prispela v Belgrad prijetna skulptura, kip mlade deklice, ki ga je poslal z Bleda g. dr. Ivan Švegl, izdelal pa ga je znani zagrebški kipar g. Franjo Kršinić. Nosi naslednji napis: Na uspomenu Ulriha Celjskog, preteče ujedinjenja Južnih Slovena, koji pogibe u ovom gradu godine 1456. od neprijateljske ruke, ovo delo kipara Frana Kršinića iz Zagreba darova opštini grada Beograda Ivan Švegl, sa Bleda, 1931. godine.

Belgrajska občina je odločila, da kip postavi na belgrajski trdnjavi na Kalemegdanu, to je na onem mestu, kjer je Ulrih Celjski padel. Postavljen bo v kratkem, in bo nekak pendant Meštrovićevemu: Pobedniku, če ne oblikovno, pa vsaj po ideji. Na ta način bo kalemegdanska trdnjava dobila še en spomenik več, ki bo odgovarjal terenu in simbolično označeval kos trnjevo pletene zgodovine južnih Slovanov P.

Nesreče med ameriškimi rojaki

M. Sobota, 8. junija.

V Betlehemu so se igralci slovenskega športnega društva z avtomobilom peljali na igrišče. Med njimi je bil tudi 17 letni Prša Štefan. Na oglu neke ulice je prihitel nasproti drug avtomobil. Oba sta trčila. Sila je bila tolika, da je Pršo vrglo iz avtomobila. Revež se je na tleh močno pobil po vsem telesu. Takoj so ga spravili v bolnišnico.

V Bushkill Townshipu je huda nesreča zadela 13 letnega Gubiča Jožefa. Fant se je sukal okrog avtomobila. Radoveden je bil tudi na to, kako se avtomobil zaganja. Pograbil je zagonsko ročico in jo je zavrtel. Velika napetost je vrgla ročico nazaj. Ročica je fantu na dveh mestih strla roko.

Težko je človeško življenje in gorje tistim, ki bi ga lahko olajšali, pa jim njihova sebičnost ne dopusti.

Na braniku pravice in svobode

Papež ne bo klonil — „Pripravljeni smo na mučeništvo“

Rim, 11. jun. Včeraj so se začeli oficielni razgovori med zastopniki italijanske vlade in Vatikanom, osnovani na obeh notah sv. stolice in na odgovoru italijanske vlade na ta dva diplomatična akta.

Ob tej priliki je treba ovreči lažnive in netočne vesti, ki jih o sporu med Vatikanom in italijansko vlado širi inozemski svobodomiselni tisk, katerega informirajo režimski krogi v Rimu. **Ni res, da bi se bila vršila med Vatikanom in italijansko vlado neoficielna pogajanja glede poravnave konflikta potom nekakih posredovalcev, ampak se do včeraj niso vršila ne oficielna ne neoficielna pogajanja.**

Soglasje med papežem in klerom

Popolnoma izmišljena je tudi vest, da bi se bil v kardinalskem zboru, ki ga je sklical sv. oče, pojavilo glede spora z Mussolinijem kakšno nesoglasje, češ, da se je en del kardinalov sicer spoštljivo, toda jasno izrekel proti politiki in metodam državnega tajnika, kardinala Pacellija. Vaš dopisnik Vas more na podlagi avtentičnih virov zagotoviti, da s papežem ni soglasen samo kardinalski zbor v Rimu, oziroma takozvana kurija, ampak vsa katoliška hierarhija po vsem svetu. Vest o nesoglasju v kardinalskem kolegiju je namenoma lansiral fašistični režim, ki hoče svetu prikazati stvari tako, kakor da ima v kardinalskem zboru, oziroma v italijanskem kleru sploh simpatizerje. Konstatiram, da je fašizem tudi v italijanskem kleru, bodisi v visokem, bodisi v nižjem, zgubil tudi tisto peščico, ki je v dobri veri mislila, da bo fašizem v duhu lateranske pogodbe svoj protikrščanski značaj odložil. Fašizem nima danes med italijanskimi katoličani nobenega prijatelja več.

Res je, da se režim v soglasju s svojimi metodami zelo trudi, da bi med katoličani, in sicer ravno med vodilnimi cerkvenimi in laičnimi krogi, ustvaril nesoglasja, in res je, da so njegova prizadevanja naperjena v prvi vrsti na to, da bi omajal zaupanje najvišjega mesta v kardinala-državnega tajnika, da so pa ti poskusi obsojeni na sramoten fiasko, čeprav je režim ravno zato tako dolgo odlašal odgovor na Vatikanovi noti, ker je upal, da med tem časom izintrigira položaj, ki bi bil njemu ugoden.

Samo izmenjava mnenj

Zato ni nobenega dvoma, v kakšni atmosferi so se zdaj začela oficielna pogajanja. **Zaenkrat se omejujejo ti razgovori na izmenjavo misli** med zastopnikom Italije pri sv. stolici de Vecchijem, možem, ki nima baš posebno ugodne osebne reputacije, ampak ga je iz navadnega fašističnega udarnika povzdignil v plemiča premier Mussolini, in med kardinalom-državnim tajnikom. K tem razgovorom sta pritegnjena tudi papežev nuncij pri italijanskem dvoru msgr. Borgoncini Duca in pa marki Pacelli, generalni državni svetnik Citta di Vaticano. O poteku teh **razgovorov se varuje popolna tajnost** in so vsa tozadevna ugibanja inozemskega tiska čisto brez stvarne podlage.

Sveta stolica zahteva jasnosti

Treba je demantirati mnenje inozemskega tiska, da je sprava med Vatikanom in režimom otežkočena v prvi vrsti zaradi osebnih motivov, posebno zaradi dejstva, da sv. oče še do sedaj ni hotel sprejeti italijanskega poslanika de Vecchija, in da je na drugi strani g. Mussolini baje pustil zastonj čakati v svoji predsobi papeževega nuncija. **Res pa je, da so izgledi za sporazum slejkoprej in tudi v tem momentu, ko so se začeli oficielni razgovori, zelo slabi, ker sv. stolica vztraja na principielni in definitivni rešitvi spornega vprašanja, dočim skuša režim pustiti sporno vprašanje v dvoumni negotovosti, ki naj maskira njegovo nepopustljivo stališče v zadevi Katoliške akcije.**

Vaš dopisnik Vas more zagotoviti, da se bo spor, ako se bo rešil, rešil edinole na popolnoma jasni podlagi, to je, da bo italijanski režim lojalno priznal in se obvezal, da spoštuje točko konkordata, da uživa Katoliška akcija popolno svobodo v svojem delovanju po intencijah in navodilih sv. očeta. Ako se režim ne bo hotel postaviti na to podlago, se o sporazumu sploh ne more govoriti.

Nezaslišana divjaštva

V tem oziru je značilno, da »Osservatore Romano« istega dne, ko so se začeli oficielni razgovori, priobčuje vest, kako so fašistični teroristi divjali v škofijski palači v mestu Priverno, ki se nahaja v rimski provinci. **Ob 3. uri in pol ponoči 1. junija t. l. so fašistični skvadristi vdrli v palačo. Razbili so vrata in sneli ključavnice ter v pisarni vse razdejali. Lotili so se arhiva in vse papirje raztrgali in razmetali ter jih tudi pometali na cesto. Uničili so na ta način tudi tajni arhiv. Razbili so tudi pisalne mize, iz katerih je izginil denar, ki je bil tam spravljen. Razbili so razpelo in raztrgali podobo sv. očeta in fotografijo škofa. Srebrno krono kipa Matere božje, ki se je nahajal v pisarni, so našli na cesti karabinjerji, ki so vrnili škofiji takó krono kakor tudi več dokumentov najbolj zaupnega značaja, ki so bili raztreseni po cestah mesta. Med njimi se je celo nahajal zapečaten dopis z označbo »Sub secreto sigilli pontificii«. Škofijski grb nad vratmi so sneli in so ga našli drugega dne na javnem straništču, na njem pa je bil umazan napis. Fašistični skvadristi so bili celo tako brezsramni, da so se našli v sobah škofijske palače ostanki njihovih odpadkov. Na vratih so pustili umazane napise s kredo!** To se je godilo v »najbolj kulturni državi sveta«, kakor veličuje fašistični tisk Italijo!

Pripravljeni za mučeništvo

Značilno je tudi, da »Osservatore Romano« na uvodnem mestu objavlja poročilo o mučeniških katoliških duhovnikih v Rusiji. Poroča, da je umrl katoliški duhovnik vzhodnega obreda Aleksander Aleksejev, in sicer v Arhangelsku. Aleksejev je ruski konvertit iz časa boljševiškega režima, ki je opravljal duhovniško službo v francoski cerkvi v Odesi. L. 1928 je bil aretiran in deportiran v Arhangelsk. Umrl je v deportaciji od prestanega gladu in mraza. »Osservatore Romano« navaja, da se nahaja v Sibiriji ob Bajkalskem jezeru še 72 letni katoliški škof Malecki, v Jaroslavlju pa trpi neizrečeno gorje izgnanstva nad 300 katoliških duhovnikov, ravno toliko pa na Soloveckih otokih. Dasi se boljševiški režim prizadeva, da bi potom najhujših mučenj pripravil te duhovnike k temu, da bi se odpovedali katoliški veri, vztrajajo kot mučeniki v svoji veri in udanosti poglavarju katoliške cerkve. **Članek ima brez dvoma namen, da tudi italijanskemu režimu pokaže, da je katoličanstvo zmožno največjega martirija, ako gre za katoliško vero in katoliška načela življenja.**

Organ sv. stolice nadaljuje z objavo udanostnih izjav sv. očetu. List pravi, da udanostnih izjav iz Italije same ne more več priobčevati, ker jih je toliko, da bi nadaljnje objavljanje moglo zmanjšati vtis njihove mogočnosti. Med izjavami iz inozemstva beležimo danes sledeče: Izjavo 710 studentov medicine na pariški univerzi, v kateri dijaki pravijo, da se odločno pridružujejo protestom francoskega episkopata proti nasiljem fašističnega režima zoper svobodo Katoliške akcije v Italiji in zoper sv. očeta samega; izjavo patriotične lige francoskih žena; izjavo katoliške ženske mladine belgijske; izjavo 250.000 katoliških delavcev Belgije; izjavo katoličanov škofije Katovice na Poljskem; izjavo Katoliške akcije v Vilni, katera obsoja fašistična nasilja zoper italijanske katolike; izjavo Katoliške akcije v Pragi; izjavo katoliške mladine v Mehiki.

Slovenska katoliška akcija

Med temi izjavami je tudi izjava Katoliške akcije v Ljubljani, ki se glasi: »Njegovi Svetosti, našemu Očetu, neustrašenemu branilcu kraljestva Kristusovega, neutrudnemu klicarju Katoliške akcije, pogumnemu borilcu za katoliško vzgojo mladine, ki je najhujše žaljen, izraža Katoliška akcija v Ljubljani ljubezen in neomajno zvestobo slovenskih katoličanov.«

Fašizem se boji

Vredno je tudi zabeležiti fakt, da je uradna preiskava v Raveni dokazala, da so bili letaki žaljive vsebine proti kralju in Mussoliniju, katere so bili ondotni fašisti vzeli za povod, da so dejansko napadli člane mladinske Katoliške akcije, **naročeni od lokalnega fašističnega tajnika in tiskani v tiskarni lokalnega fašističnega organa.** To je metoda, po kateri vladajoči fašistični režim sploh postopa, kadar hoče nanesti škodo svojim nasprotnikom.

Naravno je, da se v rimskih krogih ugiba naprej, kaj je bil dejanski povod za tako brutalen nastop fašistovskega režima proti katoliškim organizacijam. **Splošno prepričanje je, da se je fašistična stranka ustrašila števila in naraščanja članov katoliške mladinske organizacije, katerih je baje nad 300.000.**

Krogi italijanske emigracije v inozemstvu obširno beležijo nasilstva fašističnega režima proti Katoliški akciji, se pa združujejo komentarjev, izvzemši da zelo podčrtujejo nemoralne in brutalne metode režima. Menijo tudi, da sedanja situacija v Italiji, ko se katolicizem nahaja v vojnem stanju z režimom, dokazuje, kako da se slednji nahaja na majajočih se tleh.

Odgovor italijanske vlade

Mussolini zahteva odstop vseh njemu neljubih oseb od vodstva Katoliške akcije

Rim, 11. jun. tg. O vsebini italijanskega odgovora Vatikanu se doznava, da je nota sestavljena v precej ostrem tonu.

Italijanska nota najprej ugovarja vatikanskim protestom, češ, da ti protesti v obliki in vsebini daleč pretiravajo dalekosežnost incidentov. Italijanska vlada odklanja najprej odgovornost za ulične demonstracije, še bolj pa očitek, da je vlada te demonstracije molče trpela. Lokalne oblasti so demonstracije vedno po možnosti zabranile, kjer pa to ni bilo mogoče, da so jih energično ustavile. Uličnim kravalom, katerih pretirane oblike italijanska vlada obžaluje, so — tako pravi italijanska nota — naraven odgovor na gotove proti režimu naperjene demonstracije, in posebno proti govorom, okrožnicam in odredbam nekaterih voditeljev Katoliške akcije, ki da so v nasprotju ne samo z državnimi zakoni, temveč tudi z besedilom konkordata. Protest italijanske vlade bi se bil omejil na te posameznike, če se ne bi bila sv. stolica izjavila solidarne s temi osebami. Dotične osebe so pripadale razpuščenim bivšim strankam in so po ovinkih stremele za tem, da bi zopet prišle v ospredje. Italijanska nota navaja kot dokaz za te trditve vrsto dogodkov in imen. Dalje zagotavlja italijanska nota, da sta vlada in režim ostala zvesta svojim obveznostim in da se na njunem postopanju ni nič spremenilo. Smernice, katere sta izdali stranka in vlada ob priliki lateranske sprave, so ostale točno iste in je vlada trdno odločena, da od njih ne bo odstopila, pa tudi nič na njih ne spremenila. Nota izreka možnost baze za sporazum, **če se iz katoliških organizacij odstranijo vsi oni, ki bi iz kateregakoli vzroka mogli veljati kot nasprotniki režima.** V tej zvezi se lahko zagotovi — tako nadaljuje nota italijanske vlade — da v inozemstvu razširjena vest o odstavitvi namestnika državnega tajnika msgra Pizzarda ne odgovarja resnici. S tem, da je papež položil vodstvo Katoliške akcije v roke škofov, msgr Pizzardo sicer ni več na čelu bivšega osrednjega odbora Katoliške akcije, ki je postal odveč, pač pa obdržal slej ko prej visoko zaupno mesto v Vatikanu.

Preorientacija Romunije?

Bukarešt, 11. jun. tg. »Cuvantul« objavlja danes uvodni članek, v katerem odgovarja na napade francoskih listov proti Romuniji. Francoski listi so v skrbeh radi možnosti, da se spremeni romunska zunanja politika in da bi Romunija nameravala odreči se svojim zaveznikom, ki so pomagali do sedanjih mej Romunije. »Cuvantul« izvaja: Res smo imeli zveza v času vojne, ki pa se ni sklenila, ker smo jo mi rabili, temveč, ker je bila potrebna za Francijo. Združitev Romunije se ni izvršila radi vojne, temveč na podlagi pravice samoodločbe, ki je bila sprejeta v mirovne pogodbe kot načelo. Mi si nismo prisvojili nobenega ozemlja in ga nam tudi naši zavezniki niso podarili. Romunske province so se na podlagi pravice samodločbe pridružile stari Romuniji. Imeli smo sicer zvezne pogodbe z državami, s katerimi smo skupno vodili vojno, vendar pa se teh pogodb niso držale, kar je svoječasno na mirovni konferenci ogorčilo celo Bratianua. Mi torej na noben način nismo uživalci dobrot svojih zaveznikov. Zato naj nas ne spominjajo na dolžnost hvaležnosti.

Med grškimi ministri

Ce bi ne bil predsednik vlade . . .

Atene, 11. junija. AA. O priliki debate o novem finančnem zakonu je prišlo v parlamentu do spora med predsednikom vlade Venizelom in bivšim ministrom Kafandarisom. Venizelos je dejal, da opozicija s svojim trdovratnim stališčem proti finančnemu zakonu ne dela pravilno, ker je neki opozicijski vodja in njegov bivši minister njemu, Venizelu, svetoval, naj proti opozicijskemu demagoškemu tisku ustvari vladin demagoški tisk. On je ta predlog odbil. Nato je vstal Kafandaris in izjavil, da Venizelos meri nanj, toda on da ni nikoli stavil takega predloga. Venizelos je Kafandarisu odgovoril, da ga ne more več **titulirati z gospodom in če ne bi bil predsednik vlade, bi ga oklofutal ali pozval na dvoboj.** Venizelos je pisal predsedniku parlamenta pismo, v katerem zahteva častno razsodišče, ki naj razsodi ta spor. Kafandaris je ta predlog sprejel. V razsodišču bodo vsi šefi strank, predsedoval pa mu bo predsednik parlamenta Sofulis.

Jugoslovanski bojevniki v Franciji

Svečan sprejem na našem poslaništvu — „Čudovita je iskrenost francosko-jugoslovanskega prijateljstva

Pariz, 11. jun. AA. 400 bivših jugoslovanskih bojevnikov je obiskalo včeraj kolonialno razstavo v Vincennesu. Nato so delegati odšli na jugoslovansko poslaništvo v Parizu, kjer jih je pozdravil poslanik dr. Spalajkovič. V svojem pozdravnem govoru je rekel med drugim: Srečen sem, da morem sprejeti v svojem in skupnem domu nas vseh jugoslovanske bojevnike, ki so prišli, da vrnejo obisk svojim francoskim tovarišem. Srečen sem zato, ker ste vi napravili veliko delo, ki ga mi zdaj dokončujemo z vašo čvrsto pomočjo. Vi ste najdragocenejši pomočniki politikov in državnikov, ki so na granitnem temelju izgradili to veliko delo. **Čudovita je iskrenost francosko-jugoslovanskih odnošajev, ki so čvrsti in trajni. Naša zveza je izraz najlogičnejše potrebe, izraz čuvstev srca in duše, ki so večna.** Sami ste se pri tem obisku prepričali o iskrenosti, trdnosti in neizpremenljivosti francoskih čuvstev, kjer ni nič diplomatskega ne političnega. Prepričali ste se, da sta naši dve državi zvezani z nerazdružljivimi vezmi. To ste čuli tudi na najvišjem mestu, in ni dvoma, da so ta čuvstva in to soglasje čvrstejša od vseh pogodb. Ne pozabite, da izvirajo te vezi iz prošlosti. **Ne pozabite, da je treba imeti pred očmi prošlost in da nas naš položaj v Evropi vodi k zvezi s Francijo, ki je nenadomestljiva. O priliki nemško-avstrijskega poskusa so se čuli nasprotni glasovi, vendar ne pozabite, da se je Francija pokazala najlogičnejše in najrazumnejše državo v Evropi.** Tudi druge države imajo svoje gospodarske interese, vendar se od nobene izmed njih ne more zahtevati, naj se odreče svobodi in neodvisnosti.

Nevers, 11. jun. AA. Jugoslovanski bivši bojevniki so prispeli danes ob 10.30 s posebnim vlakom iz Pariza. Slepemu jugoslovanskemu polkovniku Lovriču in polkovniku Radosavljeviču so bile prirejene prisrčne manifestacije. Jugoslovanski bojevniki so bili sprejeti z velikim navdušenjem.

Katastrofa angl. podmornice

London, 11. jun. tg. Po vesteh iz Vajhajvaja ni nobenega upanja več, da bi se rešili mornarji iz potopljene podmornice »Poseidon«. Potapljači, ki so danes trkali na zunanje stene podmornice, niso dobili nobenega odgovora več. Reševalna dela zelo otežkočuje slabo vreme.

Mednarodni katoliški kongres za varstvo deklet

Budimpešta, 11. jun. tg. Danes se je začelo v Budimpešti zasedanje mednarodnega katoliškega kongresa za varstvo deklet, na katerem so zastopane skoro vse evropske države in tudi Amerika. Kongres je določen za tri dni in obravnava moralni in materijalni položaj varstva potrebnih mladostnih ženskih nameščenk, zapuščenih deklet in onih, ki so zašle v bedo. Predsedstvo vodita Marius Besson, škof v Lausanneu, Fribourgu in Zenevi, ter baronica Montenach.

Vladarski par med Hrvati

Zagreb, 11. jun. AA. Nj. Vel. kraljica Marija se je danes popoldne odpeljala z avtomobilom v Klenovnik. Tu si je ogledala moderne naprave velikega sanatorija Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Kraljica je bila z ogledom prav zadovoljna. Zvečer se je vrnila s svojim spremstvom v Zagreb.

Nj. Vel. kralj se je nocoj v spremstvu maršala dvora in svojega adjutanta Pavloviča odpeljal z avtomobilom na izprehod proti vasi Sesveti. Tu je izstopil iz avtomobila in se peš vrnil v Maksimir. Po izprehodu po krasni pokrajini in v večernem hladu se je Nj. Vel. kralj ob 8 zvečer vrnil v dvor.

Nemški parlament ne bo sklican

Berlin, 11. jun. tg. Državni kancler dr. Brüning je sprejel danes voditelje socialne demokracije, nemške ljudske stranke in stranke podeželskega ljudstva, katerim je sporočil, da mora odklanjati sklicanje nemškega državnega zbora in celo sklicanje proračunskega odbora, pač pa je pripravljen razpravljati z drugimi voditelji strank o spremembi zasilne odredbe, če je mogoče z drugimi odredbami doseči enaki finančni efekt.

Konferenca izvoznikov

Dunaj, 11. jun. AA. Od 8. do 11. junija je bila na Dunaju prva evropska konferenca izvoznih zavodov. Konferenco so sklicali avstrijski trgovski krogi. Udeležili so se je odposlanci izvoznih ustanov iz Belgije, Švedske, Finske, Nizozemske, Švice, Madjarske, Turške, Poljske, Jugoslavije in Avstrije. Nemčijo je zastopal ravnatelj velesejma v Leipzigu. Na dnevnem redu konference so bila razna vprašanja kakor: izmenjava vzorcev, organizacija mednarodne pravne pomoči, imenovanje kvalificiranih trgovskih zastopnikov, medsebojno obveščanje o nabavi blaga, izmenjava publikacij. O vseh vprašanjih je bilo doseženo popolno soglasje. Druga mednarodna konferenca bo v Varšavi.

Zadruge za izvoz živine

Belgrad, 11. junija. l. Kot smo že poročali, se bo ustanovila posebna organizacija, ki bo skrbela za pospeševanje izvoza živine in mesnih izdelkov. Danes se je zaradi tega sestal poseben pododbor, ki je definitivno končal svoje delo, ter sprejel tako zakonski načrt, kakor tudi posebne pravilnike o ustanovitvi »Zadruge za izvoz živine in mesnih izdelkov«. Cilj te zadruge je organizacija in pospešitev izvoza goveje živine in mesnih proizvodov. Ta izvozna organizacija bo delala v soglasju z izvozno politiko in gospodarskimi potrebami naše države. Za ustanovitev te zadruge, kot tudi za pokritje stroškov za riziko pri izvozu živine prispeva država 5 milijonov dinarjev, a istočasno da zadrugi 100 milj. Din posojila, da bi mogla uspešno izvrševati to nalogo. Ustanovljene bodo po potrebi podružnice po vseh krajih države po predhodnem sklepu upravnega odbora. Temeljna glavnica je neomejena. Vsaka akcija znaša 5000 Din. Član zadruge lahko postane vsak izvoznik živine, ki dokaže to svoje svojstvo na podlagi izpiska iz trgov. registra. Zadruga bo uživala še druge ugodnosti. Oproščena je vseh davkov, ker ne bo za izvoz plačevala nobene carine. Zadruga bo imela nalogo, da regulira izvoz živine na tuja tržišča, da financira izvoz živine, da organizira živinorejce in izvoznike, da jim pomaga pri racionalnem gojenju dobre plemenske živine, da išče nova tržišča, da pomaga akciji trg. ministrstva pri standardizaciji. Upravni odbor zadruge bo obstojal iz 16 članov. Te člane dirigira vlada, in sicer enega iz ministrstva za trgovino in industrijo, enega iz ministrstva za finance, enega iz kmetijskega ministrstva in enega iz prometnega ministrstva. Ostalih 12 članov izvoli skupščina, in sicer šest članov volijo prisotni izvozniki, šest članov pa živinorejci. Iz teh 16 članov se izvoli izvršilni odbor petih članov. Upravno-nadzorstveni in izvršilni odbor, katerega mandat traja 4 leta, imenuje minister za trgovino in industrijo.

Občni zbor Nar. banke

Belgrad, 11. jun. l. V nedeljo 14. junija se bo vršil izredni občni zbor delničarjev Narodne banke kraljevine Jugoslavije. Od ustanovitve Narodne banke pa do danes je ta občni zbor najvažnejši, kajti na njem se bo sklepalo o novih pravilih. Spremembe sedanjih pravil so sicer v neposredni zvezi z zakonom o našem stabilizacijskem posojilu, vendar pa je upravni odbor Narodne banke smatral za potrebno, da to priložnost izkoristi za to, da predlaga zboru delničarjev spremembe tudi v onih odredbah, ki s tem niso v direktni zvezi. Predlagane bodo sledeče spremembe: V upravnem odboru Narodne banke bo 24 članov, ki jih izvoli izredni občni zbor delničarjev z ozirom na stvarno razdelitev delnic. Guvernerja in dva viceguvernerja namesto dosedanjega 1 viceguvernerja naj imenuje vlada. Član upravnega odbora Narodne banke ne sme biti istočasno član nobenega drugega denarnega zavoda. Dalje član upravnega odbora ne sme niti imeti niti dobiti nobenih kreditov od Narodne banke. Okoli teh predlogov, ki jih bo vsa javnost z največjim odobravanjem sprejela, se je pojavil med zainteresiranimi krogi precejšen odpor. Gotovo pa je, da bodo zmagali interesi splošnosti v blagor domovine nad interesi posameznikov. Na podlagi novih pravil se bo kmalu po izrednem občnem zboru vršila ponovna skupščina, na kateri bodo izvoljeni novi člani upravnega in nadzorstvenega odbora Narodne banke.

Drobne vesti

Friedrichshafen, 11. junija. AA. Iz Washingtona poročajo, da je ameriška vlada dovolila nemškemu letalu »Do X« polet v Združene države.

Pariz, 11. junija. tg. Senat je danes popoldne izvolil novega predsednika. Izvoljen je bil Lebrun z 147 glasovi proti 139 glasovi za Jeanneney.

Bombay, 11. jun. AA. Izvršni odbor indskega kongresa je sprejel resolucijo, naj se Gandhi udeleži indske konference v Londonu tudi če ne bi prišlo do sporazuma v občinskem vprašanju.

Bukarešt, 11. junija. ž. »Cuventul« objavlja sledeči končni rezultat senatnih volitev: vladna stranka 145, liberalci 43, narodna kmečka stranka 20, madjarska stranka 2, liberalni disidenti Bratianua 7.

Dunaj, 11. jun. tg. Bivši avstro-ogrski finančni minister in guverner avstro-ogrske banke dr. Spitzmühler je bil danes nastavljen kot zaupnik zvezne vlade pri Creditanstaltu, da zastopa interese države. V tej lastnosti bo član odbora, ki ima nalogo, izvršiti nadaljno rekonstrukcijo Creditanstalta.

Dnevna kronika

Brezobziren šofer

Dobrna, 9. VI. 31.

Veliko zgražanje in nevolje med ljudmi, zlasti še med tujci, je na praznik Sv. Rešnjega Telesa povzročil neki šofer s svojim avtom, ko je zavozil naravnost med procesijo, katera se je ravno z Najsvetejšim vračala proti cerkvi. Ogorčeni smo obstali in s strahom strmeli na prizor, ki se je vršil pred našimi očmi. S precejšnjo brzino je avto zavozil proti počasi se premikajoči procesiji. Kljub temu, da so mu ljudje dajali znamenja, naj obstane, je šofer v diru pognal avto naravnost med šolsko mladino, katera se je v velikem strahu razbežala, Samo srečnemu slučaju se je zahvaliti, da ni prišel kak otrok pod avto, kateri bi ga gotovo povozil. Umestno je proti takim šoferjem najstrožje postopati in jih prav občutno kaznovati.

Koledar

Petek, 12. junija: Srce Jezusovo; Janez Fakund, spoznavalec; Leon III., papež.

Osebne vesti

= **Srebrna poroka.** Dne 12. junija obhaja 25 letnico svoje poroke g. **Anton Burkeljca**, posestnik in trgovec z Lazov v Tuhinju, z **Amalijo Burkeljca, roj. Korošec.** Bog daj še zlato! Čestitamo!

Potenja, solnčarice in peg Vas obvaruje **originalni NIGGEROL** (Patent št. 5922). Kožo Vam naredi gladko in enakomerno bakreno zagorelo.

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova št. 5.

Ostale vesti

— **Občni zbor Slovenske Matice** se bo vršil v društveni posvetovalnici v hiši Slovenske Matice na Kongresnem trgu 7 v petek 26. junija ob 20 z dnevnim redom: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev, 2. slučajnosti. Občnega zbora se morejo udeležiti častni člani, pokrovitelji, ustanovniki in društveniki. — Odbor.

— **Šahovska simultanka g. Pušenjaka v Trbovljah.** V sredo se je vršila v Trbovljah velika šahovska simultanka jugoslovanskega šahovskega mojstra Bogdana Pušenjaka proti 28 igralcem. Simultanka je pričela okoli pol 9, pred simultanko pa je imel naš mojster predavanje. G. Pušenjak je zadel v trboveljskih šahistih na trd oreh in je komaj po štiriurni borbi odnesel zmago. Rezultat je 18 dobljenih, 10 izgubljenih. To je zopet velik uspeh našega mladega mojstra in upamo, da ne bo ta talent zamrl in nam odvzel vse nade, katere stavimo vanj. Simultanki je prisostvovalo veliko število kibicev. G. Pušenjak se je po simultanki zelo dobro izjavil o kvaliteti trboveljskega kluba. Trboveljčani se tem potom zahvaljujemo g. mojstru za trud in mu obenem čestitamo na krasnem uspehu.

— **O Jenkovi slavnosti, ki se pripravlja za 28. junija** v Cerkljah pri Kranju, smo od domačinov, rojakov in sorodnikov Davorina Jenka prejeli poročilo, da je Davorin Jenko bil rojen v Dvorjah v hiši št. 38, ki še stoji in ki je last Davorinovega nečaka, veleposestnika dr. Josipa Jenka. Spominska plošča bi se pač spodobila na hiši, kjer je bil slavni skladatelj rojen, ne pa na hiši v Cerkljah, kjer je nekaj časa stanoval, kjer pa tiste hiše sploh ni več in na njenem mestu stoji nova hiša gostilničarja Ivana Jenka, ki je morda s slavljencem le po imenu v sorodu.

— **Sprememba v vodstvu izseljenske službe v Jugoslaviji.** Na odborovi seji Družbe sv. Rafaela za varstvo izseljencev je p. Kazimir Zakrajšek, ki je deloval 22 let med našimi izseljenci v Ameriki, podal sledeči predlog: Po poročilih našega časopisja je premeščen šef izseljenskega komisarijata v Zagrebu, g. dr. Fedor Aranicki za višjega svetnika ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Belgrad. Družba sv. Rafaela sklene na svoji seji dne 10. junija: 1. da častita g. dr. Aranickiju k temu napredovanju, katero je s svojim strogo stvarnim in objektivnim delovanjem v polni meri zaslužil; 2. da se zahvaljuje g. ministru socialne politike in narodnega zdravja za njegovo srečno izbiro tega izbornega strokovnjaka za svojega prvega pomočnika pri reševanju izseljenskega vprašanja; 3. da želi g. dr. Aranickiju popolnega uspeha pri njegovem delu, pri katerem je dosedaj ne samo pokazal svojo zmožnost, ampak tudi vztrajnost in požrtvovalnost. Predlog je bil soglasno sprejet. K temu sklepu izjavljamo tudi mi svojo zadovoljnost, ker je g. minister Preka pri vpoklicanju g. dr. Aranickija za šefa izseljenske službe pri ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja izbral strokovno osebo, katere posebno sedaj potrebujemo na tem mestu pri reševanju našega izseljenskega vprašanja.

— **Državna pomoč evangeljskim cerkvam.** Pravosodni minister je podpisal uredbo o stalni letni državni podpori slovaški in nemški evangeljski cerkvi avgsburške veroizpovedi kakor tudi reformirani krščanski cerkvi kraljevine Jugoslavije. Letna podpora bo znašala za vse cerkve skupaj 1,444.000 Din. Podpora se bo delila po številu pripadnikov cerkvenih občin in resnični potrebi cerkva. Podpora se bo delila v trimesečnih obrokih vrhovnim cerkvenim oblastem.

— **Kongres jugoslovanskih mest v Sarajevu.** Za 20. junij je sklican v Sarajevo kongres jugoslovanskih mest. Kongres bo po poročilih glavnih funkcionarjev odbora Zveze jugoslovanskih mest razpravljal razne aktualne komunalne probleme. Delegacija mesta Ljubljane, ki se bo udeležila kongresa, še ni določena.

— **Likvidacija agrarne reforme.** Belgrajsko »Vreme« prinaša vest: Zakon o likvidaciji agrarne reforme v severnih pokrajinah bo gotovo izšel še v prvi polovici meseca julija. Zakon ima tri glavna načela: 1. Sedanje stanje, ki je bilo ustvarjeno z raznimi prejšnjimi zakoni in uredbami, se bo na podlagi pridobljenih izkušenj uzakonilo kot definitivno. 2. Odvzetje zemljišč se bo potrdilo in obenem rešila odškodnina in način njenega izplačila. 3. Definitivno se bo rešilo vprašanje velikih goznih posestev. — Zakon je na stališču, da morajo dobiti veleposestniki odškodnino v mejah gospodarskih zmožnosti novih posestnikov, ki bodo morali to odškodnino sami plačati, dočim bo za dobrovoljce plačala država sama. Višina odškodnine bo znašala toliko, kolikor 160 kratni donos predvojnih ali 4 kratni donos sedanjih čistih katastralnih dohodkov. Še ni določeno, kako se bo odškodnina plačevala veleposestnikom. V kombinaciji so tri rešitve: 1. da izda država veleposestnikom 4 % obveznice, ki se bodo izplačevale v obrokih tekom 20 let; 2. da izda te obveznice Privilegirana agrarna banka; 3. da se veleposestnik intabulira na zemljišču novega posestnika in da od njega vleče rento. — Glede gozdov so sprva bili mnenja, da tudi oni spadajo pod agrarno reformo. Radi tega je bilo zabranjeno, prodajati gozdne komplekse. Tudi to vprašanje se mora sedaj definitivno rešiti. Prevladuje mnenje, da bi se morala gozdna posestva v krajih, kjer ni druge zemlje za obdelovanje, razdeliti, vendar tako, da bi ostal sedanjim posestnikom mnogo večji kompleks, kakor se je to zgodilo pri poljih. Vsega skupaj gre za kakih 4 do 5 velikih gozdnih posestev.

— **K procesu proti morilcu Laknerju.** V nekem poročilu je bilo omenjeno, da bo morilca Ivana Laknerja na torkovi razpravi branil ex offo odvetnik dr. Vladislav Pegan. Res je bil g. dr. Pegan prvotno določen od deželnega sodišča za branitelja, a je bil pozneje te funkcije odvezan na njegovo prošnjo, ker je bil s pokojnim župnikom Kušarjem v prijateljskih odnošajih. Za branitelja je bil določen drug odvetnik.

— **Ukinjen vlak Brezno—Ribnica—Maribor.** AA. Direkcija državne železnice v Ljubljani objavlja: Radi slabe frekvence se ukine pričenši s 14. junijem izletniški nedeljski vlak št. 9027 na progi Brezno—Ribnica—Maribor gl. kol., ki je odhajal iz Brezno-Ribnice ob 21 ter prihajal v Maribor gl. kol. ob 22.04. Nedeljska vlaka št. 9022 Maribor gl. kol.—Brezno-Ribnica in v obratni smeri vlak št. 9025 vozita še nadalje nespremenjeno, toda brez povlastice.

— **Pot v Kamniško Bistrico.** SPD naznanja: Ker se dela cesta v Kamniško Bistrico in se pri tem raztreljujejo tudi skale pri galerijah, Konjski in na Kobilci, je dosedanja pešpot v Bistrico kakor tudi pot čez Kobilco po starem kolovozu zelo zaprti in hoja po njih začasno prepovedana. Odprta pa je pot po desnem bregu Bistrice, tako nevarna in neprehodna. Radi tega sta ti dve poti zvana »kmečka pot«, katera se že pred znamenjem »na Iverjih« loči in gre čez most na desni breg in tam naprej. Ta pot je sedaj na novo markirana ter malo pred potokom Korošice zopet zavije na levi breg čez brv »pri Ribji peči in Korošiških rižah«.

— **Natečaj.** V prvi letnik pomorske vojne akademije v Dubrovniku bo sprejetih letos do 25 gojencev. Začetek šolskega leta 1. oktobra. Šola traja tri leta. Reflektanti morajo biti naši državljani. Ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Dovršiti so morali nižjo srednjo šolo z malo maturo. Kandidati, ki odgovarjajo v zdravstvenem in moralnem oziru, se morajo podvreči predpisanemu sprejemnemu izpitu. Prošnje se morajo poslati najkasneje do 15. avgusta »Pobočništvu poveljstva pomorske vojne akademije v Dubrovniku«. Pogoji za sprejem v akademijo so razvidni iz službenega vojnega lista št. 22 od 6. junija 1931, ki je interesentom na razpolago pri pristojnem poveljstvu vojnega okrožja in na vseh orožniških postajah.

— **Natečaj.** V bolničarsko podčastniško šolo v Nišu bo sprejetih letos 60 gojencev. Kandidati morajo biti naši državljani in ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Dovršiti so morali najmanj osnovno šolo. Šola traja dve leti. Prošnje je poslati najkasneje do 15. septembra »Upraviteljstvu bolničarske podčastniške šole v Nišu«. Natančnejši podatki glede sprejema itd. so razvidni iz službenega vojnega lista št. 22 od letos, ki je interesentom na razpolago na vseh orožniških postajah.

★ **Pri težkočah v želodcu,** gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, tresenju udov, zaspanosti, povzroči čaša naravne »**Franz-Josef**«-grenčice točno poživljenje v zaostali prebavi. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel hvalijo »**Franz-Josef**«-vodo kot važno pomožno sredstvo proti griži in obolenju želodca, ki nastopata v družbi mrzlice. »**Franz-Josef**«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **O nesreči na Bledu,** o kateri smo poročali včeraj, smo bili z druge, dobro informirane strani obveščeni o dejanskem poteku dogodka: Nesreča se je pripetila že po eksploziji. Delavec Ptičar je imel nalogo, da z drogom odstrani kamenje po eksploziji. Pri tem se je odkrušil 1 kg težak kamen in temu se je hotel Ptičar ogniti. Padel pa je pri tem približno 5 m globoko ter se hudo poškodoval. Eksplozija torej neposredno ni povzročila te nesreče.

— **Članom OUZD!** Često se dogaja, da delavci, ki so zaposleni v zavarovanju podvrženem delu, ob obolenju, porodu, nezgodi in smrti ne prejmejo zakonitih dajatev, ker ne poznajo zakonitih predpisov, oziroma pogojev, ki omogočajo nemoteno dodeljevanje pripadajočih podpor. Nepoznanje tozadevnih predpisov povzroča tudi neljube spore med člani in upravo OUZD. OUZD v Ljubljani je, hoteč temeljito seznaniti svoje člane z vsemi predpisi o postopku ob obolenjih, nezgodah, porodih itd., izdal knjižico dr. Jože Bohinjca »**Pomoč delavcem**«, katera v pregledni obliki našteva vse zakonite predpise in navodila, kako naj član ravna, kadar potrebuje pomoč od zavoda. Knjižici je priložen tudi tabelaričen pregled odtegljajev, ki jih mora plačati delojemalec v posameznih mezdnih razredih od svojih prejemkov na mesec, teden in dan. Istotako vsebuje knjižica navodila o prijavi delavcev in nameščencev v zavarovanje in drugih dolžnostih delodajalcev ter je koristna tudi delodajalcem. Zakaj tudi delodajalci opuščajo iz nevednosti in nepoučenosti marsikaj, kar ima za posledico, da njih uslužbenci ne dobe zakonitih podpor. Krivdo pa nato zvračajo nehote eni in drugi na urad. Poznanje zakona in drugih določb utegne, če že ne popolnoma, vsaj večinoma odpraviti neprijetna nesporazumljenja, krivice in spore. Vsem, ki se jih tiče zakon o zavarovanju delavcev, priporočamo, da si nabavijo knjižico »**Pomoč delavcem**«. Dobiva se pri OUZD v Ljubljani in vseh njega ekspoziturah po nabavni ceni Din 4.—.

— **Francoščina brez učitelja.** Osnovni pojmi iz francoske slovnice za samouke. Priredil dr. Stanko Leben, strani 173. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 28.—. — Malokateri jezik je danes za nas Slovence tako važen kakor francoski. Zlasti naše delavstvo, ki odhaja v Francijo in Belgijo za delom, je primorano se učiti tega jezika, ako hoče napredovati in sploh med tujimi ljudmi živeti. In prav za te preproste ljudi, ki ne morejo posečati šol ali tečajev, da se priuče francoskemu jeziku, je izdala Jugoslovanska knjigarna to knjižico. Ker se upošteva v tej knjižici tudi izgovarjava francoskih besedi, bo učenje zelo olajšano. Kdor se bo ravnal po navodilih ter skrbno in pazljivo predelal to knjižico, sicer še ne bo znal francoski popolnoma, pač pa bo zmožen razumeti vsakdanjo govorico in si bo znal pomagati v občevanju s Francozom.

— **Primorci!** Berite Likovičeve »Prodane duše«, krasno povest o dneh vašega trpljenja in nepozabnih rodnih krajih, ki ste jih morali zapustiti radi tujcev. V izredno napeti in zanimivi vsebini bodo zaživeli vaši spomini na gorje, ki ste ga sami okusili. Povest se dobi za ceno 30 Din po vseh knjigarnah in pri pisatelju v Ljubljani, Riharjeva ulica 4. Pri večjih naročilih popust.

Zakon o draginjskih dokladah

Belgrad, 11. junija. AA. Na podlagi čl. 28 zakona o uradništvu z dne 31. marca 1931 je na predlog finančnega ministra predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković predpisal uredbo o dokladah uradnikom civilnega reda.

I. Osebne draginjske doklade.

§ 1. Draginjski razred (§ 26. uradniškega zakona) obseza področje politične občine tistega kraja, v katerem je sedež pristojne oblasti, kjer nameščenec službuje.

§ 2. Nameščencu, ki se začasno iz službenih razlogov mudi izven kraja, v katerem je nastavljen (§ 80. uradniškega zakona), pripada v vsakem primeru osebna draginjska doklada tistega draginjskega razreda, v katerega spada kraj, kjer je nastavljen.

§ 3. Mož in žena ne moreta vsak posebej dobivati popolne osebne draginjske doklade, če stanujeta v istem kraju, nego se ena, in sicer manjša, če nista enaki, zmanjša na polovico. Izjemoma pa se jima osebne draginjske doklade ne zmanjšajo, čeprav stanujeta v istem kraju, če ne stanujeta skupaj zaradi ločitve zakona, ne glede na to, ali je ločitev zakona izvedena ali ne.

II. Rodbinske draginjske doklade za ženo.

§ 4. Rodbinske doklade pripadajo nameščencu za zakonito ženo. Nameščencu muslimanske veroizpovedi, ki ima več žen, pripadajo rodbinske doklade samo za eno ženo.

§ 5. Rodbinske draginjske doklade za ženo ne pripadajo:

a) če je žena aktivna ali upokojena državna nameščenka;
b) kadar je žena v državni službi kot kontraktualna uradnica, dnevničarka ali honorarna uradnica;
c) če ima žena več kot 200 Din čistih mesečnih dohodkov;
d) če živi žena ločeno od moža v svrho ločitve zakonske zveze, ne glede na to, ali je ločitev zakona izvedena ali ne.

§ 6. Izjemoma pripadajo možu rodbinske draginjske doklade za ženo, kadar nastopi odst. 1 § 3, ne glede na to, ali se ženi znižajo osebne doklade.

III. Rodbinske draginjske doklade za otroke.

§ 7. Rodbinske draginjske doklade pripadajo nameščencu za vsakega otroka, rojenega v zakonitem zakonu, ali pa pozakonjenega. Rodbinske draginjske doklade za pozakonjenega otroka pripadajo od prvega dne po tistem mesecu, v katerem je bil otrok pozakonjen.

§ 8. Rodbinske doklade za otroka ne pripadajo:

a) ko otrok izpolni 16. leto življenja;
b) ko dobi javno ali zasebno službo z več ko 250 Din čistega dohodka v denarju ali pa isto vrednost v naturi;
c) ko dobi nameščenje v javnem, civilnem, vojaškem, dobrodelnem ali odgajalnem zavodu doma ali v tujini in dobi vzdrževalnino, ki preseza 200 Din na mesec;
d) če otrok dobiva od domačih ali pa tujih ustanov podporo za šolanje ali kakšne druge štipendije ali miloščino, ki znaša več ko 200 Din mesečno;
e) kadar stopi otrok v trgovino, obrt ali kako drugo podjetje kot učenec in mu delodajalec da potrebno vzdrževalnino;
f) kadar ima otrok več ko 200 Din čistih mesečnih dohodkov iz lastne imovine premične ali nepremične.

§ 9. Izjemoma bo dobival nameščenec rodbinske draginjske doklade za otroke tudi po izpolnjenem 16. letu, čeprav nastopijo pogoji, navedena v prejšnjem členu:

a) za hčer, ki vodi očetu-vdovcu gospodinjstvo, do polnoletnosti ali pa do njene prejšnje poroke;
b) za otroka, ki je duševno ali telesno trajno nesposoben, da bi se sam vzdreval;
c) za otroka, ki se šola doma ali na tujem v javni ali priznani zasebni šoli v splošnem ali strokovnem pouku, to pa le za dobo, v kateri ga pristojna šolska uprava vodi kot rednega učenca, najdalje pa do izpolnjenega 23. leta življenja, izvzemši, če se prej poroči ali pa nastopi redni rok pri vojakih. Posečanje večernih ali posebnih tečajev se glede na pravice do rodbinskih draginjskih doklad za otroke ne smatra za šolanje.

§ 10. Če sta oče in mati državna nameščenca, pripadajo rodbinske draginjske doklade za otroke očetu. Če živita ločeno v svrho ločitve zakonske zveze, se draginjske doklade izplačajo materi, če je otrok pri njej in ga vzdržuje. Če je samo mati otrokova državna nameščenka, nima pravice do rodbinskih draginjskih doklad za otroka, razen če je oče siromašen ali pa nesposoben za služenje. Če je žena državnega nameščenca drugič poročena, ima pravico do rodbinskih draginjskih doklad za otroke iz prvega zakona. Če žena, ki ni državna nameščenka, živi ločeno od moža, državnega nameščenca, v svrho ločitve zakonske zveze, se nakažejo rodbinske draginjske doklade za otroka ženi, če je otrok pri njej in ga vzdržuje.

IV. Splošne odredbe.

§ 11. Nameščencu, postavljenemu iz službenih razlogov v tujini pri državni ustanovi stalnega ali začasnega značaja, pripadajo iste draginjske doklade in sicer:

a) v državah z manj vrednimi valutami v dinarjih;
b) v državah z zdravimi valutami, v valuti dotične države in sicer: ako je vrednost denarne enote dotične države enaka ali manjša od švicarskega franka, se računa dinar al pari, če je vrednost denarne enote večja od švicarskega franka, pa se računa za enoto toliko, kolikor ustreza švicarskemu franku. Rodbinske draginjske doklade po tej odredbi se bodo plačevale le samo za tiste rodbinske člane, ki žive z nameščencem v tujini.

§ 12. Izjemno nasproti prejšnjemu členu pripadajo osebne in rodbinske doklade v dinarjih nameščencu:

a) kateri se v svrho zdravljenja ali pa rekonvalescence § 84. odst. 6 uradniškega zakona mudi v tujini;
b) kateri je poslan v tujino v svrho izpopolnitve v neposrednem interesu službe (§ 87. uradniškega zakona).

§ 13. Brezplačno zdravljenje v javni bolnišnici (§ 88. uradniškega zakona) ne vpliva na pravico do prejemanja osebnih in rodbinskih draginjskih doklad.

§ 14. Pod čistimi dohodki po tej uredbi se razumejo dohodki, ki ostanejo, če se od bruttodohodkov odštejejo odtegljaji javnih dajatev.

§ 15. Nesposobnost lastnega vzdrževanja po tej uredbi potrdi izpričevalo dveh zdravnikov, ki sta v javni službi.

§ 16. Za sprejemanje rodbinskih doklad bo državni nameščenec prejemal doklade na podlagi prijave, ki jo predpiše finančni minister, če predloži prijavo tri mesece po nastali pravici, šele od prvega dne tistega meseca, ki pride po predani prijavi. Obenem s prijavo je nameščenec dolžan predložiti vsa potrebna dokazila, s katerimi utemeljuje svoje pravice do rodbinskih doklad. Za vsako izpremembo, ki povzroči izgubo rodbinske draginjske doklade, mora nameščenec najkesneje 30 dni po nastali izpremembi predložiti novo prijavo o izpremembi. Drugače nameščenec odgovarja po čl. 17 te uredbe.

§ 17. Nameščenec, ki se o njem dožene, da je predložil neresnično prijavo in po njej prejema rodbinske doklade, izgubi pravico do vseh rodbinskih draginjskih doklad za leto dni, nezakonito prejeti denar pa ga mora vrniti po predpisih čl. 90 uradniškega zakona po sklepu, ki ga je izdal finančni minister. Vrhu tega pride nameščenec v disciplinarno preiskavo in se obtoži po kazenskem zakonu zaradi prevare. Za uvedbo disciplinarnega postopka in predajo sodišču je pristojen resorni minister.

§ 18. Vsa potrebna pojasnila glede izvajanja te uredbe izda finančni minister. Pritožbe v sporih, nastalih pri izvajanju te uredbe se predajo preko pristojne oblasti ministrstvu.

§ 19. Ta uredba stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«. Takrat izgube veljavo odredbe ministrskega sveta o draginjskih dokladah državnih uradnikov civilnega reda D. R. 42.300 1924 z vsemi izpremembami in dopolnitvami, kolikor se nanašajo na državne nameščence, ki dobivajo osebne in rodbinske draginjske doklade po odredbah uradniškega zakona z dne 31. marca 1931.

Maribor

☐ **Reorganizacija internega oddelka** v tukajšnji splošni bolnišnici. Vse sobe so se na novo prepleskale. Ravno tako so se tudi namestila nova parketna tla, v oddelku za tuberkulozne pa so se razen tega prevlekla tla z linolejem; antituberkulozna liga je darovala za ta oddelek tudi radio, ki služi za razvedrilo bolnikom. Značilno in omembe vredno je, da so sobe prepleskane po načinu nordijskih bolnišnic, kjer je vsaka soba prepleskana z drugo barvo, kar jako blagodejno vpliva na bolnikovo počutje. Za reorganizacijo internega oddelka ima največ zaslug šef omenjenega oddelka primarij in docent dr. Matko.

☐ **Iz dneva v dan večje zanimanje** se opaža za rokoborbene preizkuse na unionski verandi. Firbec, simpatije, tupatam celo hrušč in trušč. K sreči letos še niso leteli vrčki piva. Zamorca Tom Sayarja pričakujejo. V Belgradu ima kavarno in težko mu je od doma. V sredo zvečer so se potipali: Poljak Orszovski z Romunom Pescarskim; potem sta se nadvladovala Bolgar Belič in Saksonec Frank. Potipljaji v prvem kakor tudi v drugem slučaju so ostali neodločeni. V odločilnem sporijemu Nizozemca Van de Borga z Madjarom Bognerjem je slednji položil prvega v 18 minuti. Včeraj so se udejstvovali na pozorišču: Čontaš in Frank; Pescarscu in Van de Borg ter Belič in Orszovsky. Sodnika Pipenbacherja odlikuje v njegovem razsojevalnem poslu sigurnost in stroga objektivnost.

☐ **Iz Mohorkovega gnezda.** Kakor smo svojčas poročali, je Mohorko izpovedal, da sta bila pri umoru posestnika Rudolfa Kanclerja na Šobru, izvršenega dne 8. oktobra 1929, radi katerega je bil, dne 17. aprila 1930 obsojen Rudolf Kovač na 14 let robije, poleg njega soudeležena tudi Rudolfov brat Anton in Friderik Klančnik. Na podlagi teh izpovedb se je pred nedavnim sklenilo, da se obnovi postopanje proti Frideriku Klančniku. Včeraj se je razpravljalo o vprašanju sokrivde Antona Kovača, ki ga zagovarja odvetnik dr. Faninger, pri roparskem umoru, izvršenem nad posestnikom Rudolfom Kanclerjem, ter se je sklenilo, da se postopanje proti Antonu Kovaču ne bo obnovilo, v kolikor gre za ta roparski umor. Pač pa se bo proti njemu obnovilo postopanje, v kolikor gre za njegovo soudeležbo pri znanem poizkusnem roparskem napadu na J. Črešnika in J. Vicmana dne 24. septembra 1929 pri Devici Mariji v Puščavi, ker je, kakor znano, tedaj posodil Rudolfu Mohorku kolo.

Celje

☞ **Izlet na Brezje in Bled.** Izletniški vlak bo stal v Ljubljani 12 minut, kjer bo »Oljka« zapela nekaj pesmi. Na Brezjah bo ob 8 zvečer pridiga, v nedeljo zjutraj ob pol 6 pridiga in sveta maša, med katero poje »Oljka«. Z Brezij je odhod ob pol 9. Na Bledu je ob 16 v Zdraviliškem domu pevski koncert, ob 7 večernice na blejskem otoku, ob pol 9 odhod v Celje.

☞ **Nesreče.** 5 letni Povalej Franc iz Tremarja pri Celju si je zlomil pri padcu iz kozolca desno roko. — Robič Marija, 23 letna služkinja iz Trbovelj se je peljala v ponedeljek na kolesu. Neki neznanec jo je sunil s kolesa, da je tako padla, da se je nevarno poškodovala na očesu in na glavi.

Ptuj

Ogromen brod na Dravi. Dokler pri Zg. Dupleku še ni bilo mostu, se je promet čez Dravo vršil s posebnim brodom. V svoji službi je ta brod že osivel. Odkar pa sta oba bregova po prizadevanju mariborskega okr. zastopa zvezana z novim lesenim mostom, je ta ladja postala odveč, bila je že na razpoloženju. Lastnica tega prevoznega sredstva, Brodarska zadruga, ga ni več rabila, bil ji je brezpredmeten, in s tem je tudi njeno premoženje dejansko nekaj padlo. Pa imajo ljudje, hvala Bogu, povsod enake ali vsaj podobne potrebe. Sešli so se možje od Sv. Marka in sklenili, da prevzamejo dupleški brod. Segli so v žep in ga z vsem pripadajočim inventarjem odkupili za 20.000 Din. V ponedeljek 8. junija so ga prepeljali po Dravi. Dasi je Drava narasla za poldrugi meter, je bila vožnja ugodna, a posebne previdnosti je bilo treba. Do Ptuja so delavci ptujske rečne uprave bili veseli in prepevali pesmi; veliki valovi umazane Drave so se valili brez pozornosti delavcev naprej. Pri Ptuju pa je prišla težava. Leseni most ima med stebri širino 11 metrov, brod pa 10 metrov. Voda je imela silno moč radi naraslosti. Zelo daleč proč so tedaj vrgli sidro v Dravo in »barnoc počasi spuščali k mostu, oziroma prehodu. Delo splavarjev je bilo strašno naporno in bi se brez dvoma lahko primerjalo z onim na starih galerah. Silno so se oddahnili, ko so prešli skozi ozko odprtino pod mostom, srečno, sredi divje vodne sile. Na mostu in na ptujskem bregu se je zbralo veliko število oseb, ki so z največjim zanimanjem sledili trpljenju izkušenih veslarjev pod vodstvom rečnega mojstra v Ptuju, g. Runovca. Pot je trajala nad šest ur; ob dveh so odpluli od Dupleka, po osmih so dospeli v novo brodovo domovino.

Koncert jugoslovanske glasbe v Parizu

Pariz, 7. junija 1931.

V petek, dne 5. junija, se je vršil v razkošni dvorani hotela »Majestic«, Avenue Kléber, »Festival de Musique Yougoslave«, ki ga je organizral »Comité Central de Patronage de la Jeunesse Yougoslave a la Sorbonne« s sodelovanjem pevskega društva »Jadran« v Parizu. — Poleg številnih predstavnikov in članov jugoslovanske kolonije v Parizu, je bilo opaziti med posetniki tudi mnogo francoskega občinstva, ki je sledilo z največjo pozornostjo vsem točkam programa, ki so se na splošno izvajale z veliko disciplino ter umetniško dovršenostjo.

Gdč. Geneviève De Lasalle je naravnost mojstrsko podala na orglah dvoje skladb Franja Dugana: Fuga v »ut« min. in Toccata v »sol« min. —Dosti številni mešani zbor »Jadran« je pod taktirko Cvjetka Richtmanna v dveh presledkih odpel šest zborov, in sicer Stevana Mokranjca Requiem, drugo kolo narodnih pesmi in Kozico, potem Jakova Gotovca Elegijo o teletu ter Josipa Slavenskega, Voda izvira iz skale in Roganje. — Gdč. Olga Mihajlović je izvajala na klavirju sledeče skladbe: Miloje Milojevića Otožni večer, Marka Taičevića Plese I in II ter Josipa Slavenskega Jugoslovanski ples. — Violinist Ljerko Spiller je podal Borisa Papandopulosa Jugoslovansko suito v štirih stavkih. — Slovenski bariton Mirko Pugelj je zapel Skerjančevo Vizijo, Lajovičevo Serenado in Nika Štritofa dve priredbi narodnih. — Jugoslovanski kvartet (Ljerko Spiller I. violina, Dušan Ilin II. violina, Karlo Rupel viola, Vladimir Antolek cello) je izvajal Josipa Slavenskega Lirični kvartet. — Spillerjeve in Pugljeve točke je spremljala na klavirju gdč. Suzanne Hallé.

Iz sporeda je razvidno, da je imela prireditev najresnejši umetniški značaj in izvajanje vseh točk je bilo živa priča, da prireditelji niso pokazali le dobro voljo, marveč tudi visoke umetniške sposobnosti. Disciplinira nost pevskega zbora »Jadran« ter lepa kultiviranost glasov, izredno pretehtano in v podrobnosti izdelano izvajanje ne baš lahkega sporeda je naravnost ganljiv dokaz za resnobno delo na polju petja, ki ga vrši pevski zbor »Jadran«. Med izvajalci solo-točk je prav posebno poudariti petje Mirka Puglja, ki je vzdrževal slovenski del koncerta z veliko ambicijo in zmožnostjo, igranje na gosli zagrebškega mladega virtuoza Ljerke Spillerja in klavirske točke gdč. Mihajlovićeve. — Dasi je bil ves spored v umetniškem pogledu več kot zadovoljiv, je vendar kvartet, pri katerem sodeluje tudi Slovenec K. Ruper, visoko presegal vsako pričakovanje.

Vse v vsem je bil to reprezentativen večer jugoslovanske glasbe v francoski metropoli, kakor smo lahko ponosni nanj, tembolj ker so ves spored izvajali sami člani jugoslovanske kolonije v Parizu, z izjemo Duganovih skladb za orgle, ki jih je podala gdč. De Lasalle. Občinstvo ni štedilo s ploskanjem in da ni bilo menda v naprej domenjeno, da ne bo ponavljanj, bi bile morale skoraj vse točke biti na željo občinstva ponavljane.

Ljubljana

Razstava paramentov v Ljubljani

7. t. m. se je natihoma odprla v škofiji v Ljubljani razstava paramentov in cerkvenega posodja. Ordinariat, društvo sv. Rešnjega Telesa in Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani so spravili skupaj množico mašnih plaščev in drugih tkanin, ki se rabijo pri liturgiji, dalje zbirko cerkvenega posodja, tako da nudi ta razstava, prva svoje vrste pri nas, lep vpogled v zgodovino in razvoj te umetnoobrtne stroke pri nas. K razstavi sta prispevala material škofijski in Narodni muzej, veliko so posodile stolna, šentjakobska, šentpeterska, križanska in uršulinska cerkev, pa tudi podeželske cerkve. Razstavljeni plašči in velumi segajo še v šestnajsto stoletje nazaj in kažejo stile renesanse, baroka, rokokoja itd., posodje pa začne z gotiko. Nakopičeno je veliko formalno in ornamentalno bogastvo, ki ga je treba znanstveno obdelati in publicirati. Razstava je odprta vsak dan do 14. junija v škofijskem dvorcu od 8 zjutraj do 6. zvečer. Vsak dan sta na njej dve vodstvi, ob 11. dop. in ob 4. popoldne. Za razstavo je zelo veliko zanimanja vseh krogov. Ker bo odprta le še par dni, opozarjamo nanjo vse zainteresirane kroge, da jo do inkl. 14. t. m. gotovo posetijo.

Kaj bo danes

Drama: Vzrok. Red B.

Opera: Zaprto.

Salon hotela »Miklič«: Esperantsko skioptično predavanje dr. Reye »O potovanju po Poljski.« Ob osmih zvečer.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv Jakoba trg št. 9.

⊙ **Seja odbora kat .akcije za stolno župnijo** se radi prazniške slovesnosti **ne vrši danes** zvečer, ampak šele prihodnji petek, 19 junija.

⊙ **Pevski večer** bo na vrtu Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12, v nedeljo 14. t. m. Program večera je zelo pester in zanimiv. Pevske točke bo izvajal pevski zbor pod vodstvom g. prof. M. Bajuka. Pričetek prireditve je ob osmih. Vabimo vse prijatelje petja in godbe v nedeljo zvečer na vrt Rokodelskega doma.

⊙ **Portret primarija dr. V. Gregoriča.** V izložbi tvrdke Julij Klein v Wolfovi ul. je razstavljen portret bivšega predsednika Mestne hranilnice, primarija dr. V. Gregoriča, delo akademskega slikarja Milana Klemenčiča. Okvir je izdelala omenjena tvrdka in dosegla presenetljivo skladnost slike in okvira. osnožf azxZjavnihh=z9

⊙ **Higijenska razstava** v paviljonu L na ljubljanskem velesejmu bo do preklica odprta še vsako nedeljo in praznik, da se omogoči obisk vsem, ki doslej niso imeli te prilike ali ki žele bolj v miru premotriti njeno zanimivo in bogato vsebino. Za časa velesejma je bila predmet splošne pažnje.

⊙ **Najavljene dijaške ekskurzije.** Mestnemu magistratu odn. tujsko-prometnemu svetu je bilo najavljenih več dijaških ekskurzij iz raznih krajev države. Danes dopoldne pride v Ljubljano 50 dijakinj IV. letnika učiteljišča v Sarajevu pod vodstvom 2 profesoric in 1 profesorja. Dne 19. junija pa pride v Ljubljano iz Sombora 30 učenk tamošnje ženske meščanske šole pod vodstvom 6 učiteljev. Najavljeni pa bodo še večji poseti dijaštva iz države. Izprašani vodniki bodo ekskurzijonistom razkazovali vse zanimivosti mesta.

Koks za kovače in centralne kurjave
iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg pri večjem odjemu popust
franko plinarna nudi
LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA

⊙ **Temeljni kamen za glavno carinarnico.** V soboto, kakor je bilo že javljeno, bodo na slovesen način polagali temeljni kamen glavne carinarnice ob Vilharjevi cesti. Polaganje se bo izvršilo na prav slovesen način. Slovesnosti se bosta udeležila tudi pomočnik finančnega ministra Fran Gospodnetič in član glavne kontrole odnosno bivši glavni direktor carine dr. Konrad Šmid. Vabljen je bil k svečanosti tudi generalni ravnatelj drž. železnic inž. Šreplovič, ki pa je zadržan.

⊙ **Obrtno gibanje v Ljubljani.** Pri mestnem magistratu kot obrtni oblasti je bilo meseca maja prijavljenih 27 novih trgovin in obrtov, odjavljenih odnosno črtanih iz obrtnega registra pa 20 obrtov. Odjavljeni so bili med drugimi: Franc Volč, izdelovanje in popravljanje glasovirjev, Blaž Černe, stavbni podjetnik, Ivan Ciril Kotar, prodaja strupov, Valentin Vovk, prodaja pločevinaste posode, Ivan Knechtl, krznarski obrt, Alojzij Žitnik, delikatesna trgovina, Leopold Tratnik, trgovina z elektrotehničnim materijalom in stroji, Blaž Koler, izdaja horoskopov na podlagi astrologije, hiromantije in grafologije, Ivan Kunovar, trgovina z mešanim blagom, Franc Bar ml., precizna mehanika. Ostali črtani obrti so bili manjšega obsega. Zanimivo je, da horoskopi v Ljubljani niso uspevali, čeprav so nekateri hiromati imeli prav dobičkanosne posle v Ljubljani.

⊙ **Velika množina jagod na trgu.** Na trgu je zadnje dni bila velika množina prav lepih in okusnih jagod. Cene jagodam so naglo padale. Prvotno je bil liter po 10 Din, a včeraj že po 5 Din in celo 4 Din. Ta nagli padec cen se je izvršil v enem tednu. Najlepše jagode prihajajo iz Suhe Krajine, zlasti iz gozdov okoli Vidma in Dobrepolj.

⊙ **Peka mesa brez masti:** Okusno in lahko prebavljivo je meso, ki se peče v plinskem pečnjaku. Dokaz o tem bo doprinesla ljubljanskim gospodinjam že dobro znana gdč. Erika Pergova z Dunaja danes popoldne ob štirih v Šent Jakobski šoli. Vstop prost! — Mestna plinarna.

⊙ **Prošnja iz Kolezije.** Stanovalci mestnih zasebnih hišic v Koleziji prosimo mestno občino, da nam čimprej napravi toliko pogrešano in potrebno ograjo, kakor jo imajo stanovalci za Bežigradom. Gre nam predvsem za to, da se preprečijo morebitne nesreče radi raznih brezbrižnih kolesarjev, ki drve dan za dnem tik mimo hišnih vrat, ne meneč se, da so tu otroci oziroma otroško igrišče in ne cesta za kolesarje, da še celo za voznike. To je ena. Druga žalostna stran je ta, da nekateri pobalini kradejo, trgajo in pulijo po nasadih, ki vendar nikomur ne store nič žalega; saj so vendar za okras in lepoto hišic. So ljudje, ki iz hudobije ščuvajo otroke v škodo drugim in ne pomislijo, da jih lahko zadene roka pravice. Psi in druga zalega skače po nasadih in pušča svojo nesnago. Razne stranke in tipi hodijo posebno v nočnih urah pod okni, čeprav nimajo tam nobenega opravka. — Vse to da misliti, da se da po tri in pol letih vendar že napraviti po načrtu določena ograja. Zato prosimo mestno občino, da nas čimprej usliši in napravi red za vse!

⊙ **Karambol dveh tramvajev.** V torek ob 7 zjutraj sta na Dunajski cesti, pred »Figovčevo« gostilno trčila dva tramvajska voza št. 5 in 9. Nesreča se je pripetila zaradi tega, ker je odpovedala avtomatična kretnica, kar pa je eden od voznikov prezrl. Oba tramvaja sta bila znatno poškodovana. Pri nesreči pa sta se poškodovali tudi dve potnici in sicer posestnici Ivana Končan in Apolonija Žakelj iz Horjula. Obe sta dobili manjše, a nenevarne praske po glavi. Poleg tega pa se jima je pobilo mnogo jajc, ki sta jih imeli v koših. Tramvajska družba jim bo morala seveda škodo povrniti.

⊙ **Tatvine na velesejmu.** Na velesejmu se je pripetilo več tatvin, kakor pa je o njih poročalo časopisje. Prijave o teh tatvinah prihajajo na policijo šele sedaj. Tako je neka trgovka pogrešila na velesejmu svojo denarnico ter trpi okoli 3000 Din škode. — Neki drugi gospej je izginila listnica s 400 Din. Ni izključeno, da je gospa listnico v gneči zgubila, verjetno pa je seveda tudi, da ji je kdo listnico ukradel. — Pekovskemu pomočniku Ivanu Škoficu je bila pred tednom dni v Bonovem paviljon uukradena aktovka, v kateri je bilo več not in dirigentska taktirka, vse last godbe Zarje. Trpi približno 3000 Din škode.

PIJTE BREZALKOHOLNO PIJACO
-JOGURA-

⊙ **Krvav spopad v Spodnji Šiški.** Včeraj smo kratko poročali o krvavem spopadu v Sp. Šiški, na nogometnemm igrišču med Kamniško in Gorenjsko železnico, pri katerem je bila prerezana roka 28-letnemu dninarju, ozir. rudarju Jožetu Šerbecu. Spopad se je izvršil tako: Okoli šestih zvečer sta se sprla posestnik Val. Prešeren in Šerbec. Šerbec je pograbil kamen in hotel z njim napasti Prešerna. Temu pa je pritekel na pomoč njegov sin Stanko. Pri spopadu je bil Šerbec s koso ranjen na desni roki, ki mu je poškodovana pod laktom. Šerbcu je izteklo toliko krvi, da je omedlel. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

⊙ **Majhen ogenj na Ambroževem trgu.** V torek okoli 7 zvečer je žena tovarniškega uradnika Josipina Iglič na Ambroževem trgu 3 opazila, da se kadi iz tal njene kuhinje v drugem nadstropju. Obvestila je o tem stražnika, ki je poklical gasilce. Ti so ugotovili, da se je vnel dimnik, katerega je opoldne izžigal dimnikar.

Litija

Procesija sv. Rešnjega Telesa se je z vsem sijajem izvršila v Litiji v nedeljo dopoldne. Poleg ogromnega števila vernega ljudstva so se udeležili procesije, katero je vodil šmarski dekan preč. g. Anton Gornik z obema g. kaplanoma, g. okrajni načelnik Franc Podboj, predstojnik sodišča dr. T. Turato, šef davčne uprave g. Alojz Jagodič, župan Hinko Lebinger s celotnim občinskim odborom, vsi litijski orožniki pod vodstvom vodnika g. Mate Ferliča, mnogo uradnikov, celokupna šolska mladež pod vodstvom začasnega šolskega upravitelja g. Joža Zupančiča ter gasilno društvo Litija pod poveljstvom župnega tajnika g. Peterce. Med procesijo, ki se je vila po litijskem polju, je neumorno in res dobro svirala domača gasilska godba pod načelnikom g. Klemenčičem.

Dopisnik »Jugoslovana« je hotel nekaj kritizirati cesto iz Litije proti Grbinu, češ da je »gola«. Mož se je najbrže v temi ogledal to cesto, ker drugače bi moral videti, da je ta del ceste še preveč nasut z savskim gramozom, to pa zato, da se cesta utrdi, ker so jo gradili brez tlaka. Sedaj je pa še preveč nasuta. Seveda nekaterim voznikom to ne prija, ker se izvožene kolesnice sproti izravnavajo, da se cesta pravilno napne. Dopisniku »Jugoslovana« priporočamo, da si v prihodnje vsako stvar natančneje ogleda in šele potem da pravilno poročilo.

Večja tatvina železja. Nekdo, ki se peča tudi z nakupom starega železja, je te dni dal naložiti na litijski postaji vagon takega starega železja. Pri nakladanju pa so železniški delavci ugotovili, da so med starim železjem tudi tračnice in osi, ki so bile last železnice in očitno železnici ukradene. Tehtajo okoli 100 kg. Dalje so še ugotovili, da je med tem starim železjem tudi traverza, težka 85 kg, ki je bila ukradena litijski topilnici. Litijski orožniki so zadevo že preskali in bodo imeli nekateri sitnosti na sodniji.

Dev. Marija v Polju

Ukinitev električnega toka. Preteklo nedeljo pred 10 sv. mašo je bil prekinjen električni tok. Popoldne se radi prekinjenja ni mogla vršiti kinopredstava ter ima tukajšnja Prosveta radi tega znatno škodo. Prosili smo že, da se popravila ljudem prej naznanijo po županstvu. Zdi se nam, da vsebuje tudi tozadevna pogodba občine z d. d. »Elektra« tako točko. Opozarjamo županstvo na ta slučaj.

Prvo sv. obhajilo. V petek 12. junija bo 128 otrok prejelo prvo sv. obhajilo. Zadnja leta se pri nas ta slavnost vrši na zelo slovesen način.

Kino Polje predvaja v soboto in nedeljo ob navadni uri film »Švejk v Rusiji«.

Kolesarsko društvo »Zarja« se pripravlja na svojo vsakoletno dirko za nedeljo 21. junija. Imenovano društvo ustanovi ob tej priliki klub vevških motociklistov. V kratkem dobimo v Vevčah tudi strelsko družino.

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama: Vzrok

Drama v štirih dejanjih (šestih slikah). Spisal Leonhard Frank.

Letošnja zadnja dramska predstava je izzvenela v tonu tistih težkih gledaliških večerov, ki so bili znak letošnjega sporeda in katerega vrh so bili »Gospoda Glembajevi«. Po takih večerih se vrača gledalec ne samo pretresen, ampak tudi strt; primerja življenje, kakršno je v resnici in tisto na odru in spoznava: v življenju ni vse prav in tudi na odru ni vse prav. Življenje res kriči po izboljšanju, a oder dela krivico, vede ali nevede, ko kaže na osebe in dejstva, iz katerih navadno ne izhaja ves nered v življenju.

Taka je s Frankovim dramatiziranim romanom »Vzrok«. Pred nami se razgrne bedno življenje brezposelnega in razmišljujočega človeka — njegovo ime zvemo mimogrede in niti ne pazimo nanj — saj je eden imenu mnogih — tudi druge osebe so važne samo kot družba sama na sebi, pa najsibo njih poklic zaseben ali javen. Ta nesrečni človek je tepen vse življenje, pač ker se je rodil ubog; v njem pa se je vse zrušilo prav za prav tedaj, ko ga je učitelj še dečka osramotil in ponižal, ker ni imel denarja, da bi si kupil kozarec mleka. Od tedaj se mu upira družba, ker vidi in okuša vso njeno sovražno samopašnost. Po dvaindvajsetih letih se odloči, da gre k učitelju, da bi mu povedal, kako usodna je bila zanj njegova brezsrčna vzgoja in da bi učitelj preklical in popravil krivico, ki mu jo je storil. Učitelj je še prav tisti brezsrčni trinog. Pred njegovimi očmi muči ta sadistični pedagog ubogega dečka, ki si je drznil priti z »dobro vzgojenim« sošolcem po zvezke, da bi tudi on dobil od učitelja jabolko. Tedaj postane mladi človek morivec in zadavi trinoga. Porotniki ga obsodijo na smrt.

Drama »Vzroka« pa se prav za prav šele zdaj začne, čeprav ni več fabule zanjo. Pred sodnijo se začno plesti niti, s katerimi omreži družba morilca. Tu se pokaže ona brezsrčnost in brezčutnost družbe. Vsako dejanje, s katerim se je nesrečni človek skušal rešiti in se urediti s svojo vestjo, družba spozna za zločinsko pretkan naklep. Samozavestna pravica in pa cinična opravičenost družbe ponižuje morilca in šele ko je pravici zadoščeno, se začne v posameznih porotnikih oglašati vest.

Najgroznejši je prizor v ječi, ko zločinec tik pred smrtjo sprejme mater, nato zblazni, zavrne duhovnika in blaznega ženo pod sekiro.

Drama je v svojih dramatičnih učinkih resnično pretresljiva in sega globoko v človeške skrivnosti. Prizori med sinom in materjo so najlepši in najglobljі v igri — saj edina mati razume sina in more živeti samo z njim, ki ga je rodila. Konec drame je očitno obrnjen proti smrtni kazni, saj zagovornik pravi porotniku, da bi tisti, ki obsodi na smrt, moral smrtno kazen tudi sam izvršiti. Značilno za ost drame je predvsem to, da je državni pravdnik ista oseba kot učitelj, ki je bil pravi krivec vse nesreče; tedaj ista družba, ki povzroča na svetu zlo, sodi žrtve svoje zlobe. Toda kakor igra mogočno in dosledno raste iz majhnega zla do grozote vsega življenja, takó neprestano čutimo, da je zgled take poučne igre prav v svoji podstavi krivičen; moralistično borbena smer igre duši s svojo strahoto in nasilnostjo. Igra za neodrastle ljudi ni.

O uprizoritvi spregovorimo še jutri. F. K.

Naše knjige in revije

Dr. Kolarič Rud.: Jezikovno rešeto. Pred kratkim smo na tem mestu prav iskreno pozdravili Andrejkovo brošuro o napakah našega uradnega sloga, nič manj toplo ne pozdravljamo sedaj zgorajšnjega delca našega mladega jezikoslovca dr. Kolariča, ki je zbral in uredil v »Slovenskem tisku« objavljene primere najnavadnejših napak, ki jih dan za dnem pišemo in beremo po naših časnikih, saj je naš list že od nekdaj neomajno zastopal in branil čistost našega lepega jezika. Prav posebno nas je v brošuri razveselil še Sovretov brezobzirni, ostri, krepki in več kot zasluženi obračun z onimi pismarji, ki so prepričani, da bodo izgledali premalo učeni, če ne nasujejo v svoje pisarije toliko tujk, da jih živ krst več ne razume. Prav posebno se je razpasla ta razvada splošno med našimi »literarnimi« in »teatrskimi« kritiki, a jezik poročevalcev o raznih »muzikalnih produkcijah« je postal že naravnost neužiten in nikomur več razumljiv. Jasno je, da tudi to delce ni izčrpno, kakor mnogi njegovih predhodnikov iz zadnjih let, zato bi bil že skrajni čas, da dobimo namesto takihle drobcev in krp končno vendarle že popolni slovenski pravopis. Nikakor se pa ne moremo strinjati s pisateljevimi izvajanji glede pisave naše prestolnice, kajti po njegovi logiki bi vsekakor morali pisati tudi Trieste, Wien, Postumia, Klagenfurt itd., kar se pa odločno upira duhu našega naroda in jezika. Knjižico pa vsekakor prav toplo priporočamo.

Fr. Maselj-Podlimbarski: Zbrani spisi, IV. zv. Po večletnem odmoru smo dobili sedaj na naš knjižni trg zopet en nadaljnji zvezek zbranih spisov Podlimbarskega, ki prinaša njegov znani roman »Gospodin Franjo«. Čeprav je to najobširnejše in najboljše Masljevo delo zelo tendenčno, ki ne slika nekdanjih prilik v Bosni povsem objektivno, kar je že svoječasno ugotovil Dom in svetov kritik, vendar ni bilo odveč, da se je delo vnovič izdalo in to pot tudi popolno, saj ima pri mnogih svojih napakah tudi jako lepe dobre strani, je prežeto narodnega duha, in bo našlo vzpričo sedanje izredne suše na polju naše domače izvirne leposlovne produkcije gotovo še vedno mnogo hvaležnih bravcev. Prav pohvalno moramo pa podčrtati delo urednika dr. J. Slebingerja, ki je z njemu lastno vestnostjo in pridnostjo zbral v »Uvodu« in »Opombah« vse dragoceno slovstveno-zgodovinsko, politično-zgodovinsko in pa kulturno zgodovinsko gradivo, nanašajoče se na Podlimbarskega in ta njegov roman, ki je vzbudil svoječasno tako senzacijo.

Junijeve številke naših revij prinašajo zopet marsikaj lepega in zanimivega. Naš najstarejši mladinski list »Vrtec« je z njo zaključil svoj 61. letnik, ki ga je uredil g. kanonik Jožef Volc. Pred nekaj leti smo se že bali, da je začel ta naš stari prijatelj hirati, a sedaj kaže vse, da se vnovič s krepkimi sunki poganja navzgor, saj se je uredniku posrečilo zbrati okrog sebe prav lepo število dobrih sotrudnikov, ki dajejo listu ono pestrost, ki jo mladina zahteva. Prepričani smo, da nas bo prihodnji letnik še bolj zadovoljil. — Ženski list »Vigred« se uvodoma spominja sicer povsod drugod prezrte 30 letnice smrti Pavline Pajkove, naše najbolj nadarjene pisateljice preteklega stoletja. Sicer pa prinaša tudi to pot še poln jerbas poučnega in zabavnega berila za naša dekleta in za žene, zato ni čudno, če se je list med našim ženstvom že tako udomačil in priljubil, da bi ga pač ne moglo več pogrešati. — »Planinski vestnik« ima tudi že svojo lepo tradicijo. V tej številki posveča uvodno mesto novemu častnemu članu SPD, g. F. Seidlu, dr. Oblak nas vodi v Visoke Tatre, gdč. Copeland pa na Škotsko. Slovenski profesor za slovenščino na zagrebškem vseučilišču, dr. Fr. Ilešič, nas pa v slovenskem listu po hrvaško poučuje »Šta znači ime Durmitor?« — »Kraljestvo božje, glasilo apostolstva in bratovščine sv. C. in M. je postal prava zakladnica poročil in poučnih vesti za vsakega, ki se zanima za slovanstvo, zlasti pa za pravoslavni vzhod, saj ima v vsaki številki toliko zanimivosti, da moramo njegovemu uredniku naravnost čestitati za njegovo izredno spretno in uspešno delo. Toplo priporočamo ta lepi in bogati list tudi vsemu izobraženstvu.

Naša glasba

Cerkveni glasbenik št. 5-6. Uvodoma se nadaljuje Premrlovo Razmišljanje o apostolski naredbi Pija XI. glede cerkvene glasbe. Msgr. Premrl topot razpravlja o določilih in željah glede gojitve polifonske glasbe, ki naj bi se v cerkvi poleg korala izdatno gojila. Dr. J. Mantuani nadaljuje svojo Zgodovino cerkvene glasbe in obravnava topot dobo organuma in podaja tudi o moderni glasbi zelo koristne nazore. S. Premrl podaja katalogičen pregled skladb P. Hugolina Sattnerja, F. Ferjančič poroča o Premrlovih orgelskih, izdanih po italijanskem založništvu Maestri del Organo. Sledi poročilo o novih Jenkovih orglah na Črnučah, nekrolog organistu Petru Strniši in Flor. Veninšku, Organistovske zadeve, Koncertna poročila, Dopisi. Oglasnik novih muzikalij in Razne vesti. Glasbena priloga prinaša Jožeta Rozmana dvoglasni zbor z orglami O poglej Alojzij mili, Dr. Kimovčev zbor v čast Sv. Petru in Pavlu, Jos. Šterbenca zbor Z angeli te ljudstvo moli in Pozdravljen zlat pšenični klas.

Zbori 2. Nova številka Zborov je posvečena večinoma spominu skladatelja Jurija Fleišmana. Uvodni članek o Fleišmanu je napisal Dr. P. Kozina. Glasbena priloga vsebuje Fleišmanov Himnus na Vodnika, po dr. Kozini prirejen za Fleišmanovo slavlje, Fleišmanov v gorenjsko oziram se skalnato stran, Tri šolarske pesmi, E. Adamičevi Dve nabožni in dr. Kozinov samospev s klavirjem Sanje.

Padanje cen se nadaljuje

Pravkar smo prejeli od Narodne banke indeks cen na veliko za mesec maj 1931. Pripominjamo, da so cene v l. 1926 vzete za podlago kot 100.

V primeri z aprilom je ostal indeks za maj skoro nespremenjen, kajti zmanjšal se je le za 0.1 točke. Izmed posameznih skupin je indeks rastlinskih proizvodov radi višjih cen pšenice narastel za skoro 3 točke, v manjši meri pa je tudi narastel indeks mineralnih proizvodov. Cene živalskih proizvodov so popustile za 2.2 točke, nasprotno so cene industrijskih proizvodov popustile samo za 0.9 točke.

Tako indeks izvoznih kakor uvoznih proizvodov sta napredovala za 1.2 točke.

	I.	II.	III.	IV.	V.
rastl. . . .	71.7	73.5	73.3	77.6	80.5
živ.	82.8	78.1	77.4	75.4	73.2
min. . . .	84.9	82.1	80.2	77.4	77.6
ind. . . .	72.8	72.1	72.6	73.9	73.0
skupno . .	**75.7**	**74.8**	**74.6**	**75.5**	**75.4**
uvoz . . .	72.5	71.1	70.7	71.6	70.4
izvoz . . .	76.2	74.9	74.1	75.5	74.5

Na svetovnem trgu opažamo, da so cene po učvrstitvi v aprilu, v maju zopet nazadovale, kar pomeni, da se svetovni gospodarski položaj ni zboljšal, nasprotno, da živimo še nadalje v depresiji. Posebno se opaža padec cen na tržišču kovin. Cene kovin so na koncu meseca dosegle najnižje cene od konca preteklega stoletja sem. Zaloge producentov zaradi malega konsuma naraščajo neprestano. Dejstvo je, da je večina produkcije kovin danes zvezana z zgubo. Na tržišču tekstilij se je učvrstila volna in počasi opažamo, da konsolidacijski proces ne napreduje. V ostalem navajamo indeks profesorja Irwinga Fischerja, ki vzame za bazo cene v l. 1928 kot 100. Poleg tega omenjamo, da je tudi indeks borz vsepovsod v preteklem mesecu nazadoval, prejšnjih mesecih pa smo opazili že znake zboljšanja.

	I.	II.	III.	IV.	V.
USA . . .	79.3	77.5	77.3	75.8	72.6
Anglija . .	73.0	71.4	71.3	71.3	69.2
Francija . .	84.5	84.2	83.9	84.3	82.8
Nemčija . .	82.6	80.7	82.0	82.1	81.3
Italija . . .	73.9	72.9	72.4	71.8	70.8
Jugosl. . .	75.7	74.8	74.6	75.5	75.4

Zadružna zveza v Zagrebu je imela na koncu l. 1930. 129 članic v primeri s 108 članicami na koncu 1929. Zvezina bilanca izkazuje pri rezervah in glavnici 0.36 (0.29) milij. vlog na knjižice in tekoče račune 15.85 (13.86) milij. Med aktivo so znašali tekoči računi 14.0 (12.3), naložbe v den. zavodih pa 1.55 (1.07) milij. Čisti prebitek znaša 24.813 (41.232) Din.

Novo posojilo belgrajske občine. Kakor poroča »Politika«, je Državna hipotekarna banka odobrila belgrajski občini posojilo 35 milij. za nakup posestva »Manež«. Posojilo je na 15 let. Poleg tega posojila je odobrila občini banka 7 milij. posojila na tekoči račun po 6%. Posojilo bo občina porabila za izdelavo trotoarjev in bodo hišni posestniki vrnili to posojilo v 3 letih.

Izprememba firme. Francosko-jugoslovanski zavod za industrijo in trgovino v Belgradu je sklenil izpremeniti firmo v: Jugoslovanska banka za industrijo in trgovino.

Površina posejana s pšenico je letos po poročilu Mednarodnega kmetijskega zavoda na svetu manjša kot lani. Znaša pa letos 94.8 milij. ha brez Rusije v primeri s 98.8 milij. ha leta 1930. Cenitve so naslednje: Evropa 29.4 (29.5), Kanada 9.3 (10.1), severnoameriške Združene države 23.5 (23.9), britska Indija 12.8 (12.3), Argentina 7.2 (8), Avstralija 5.4 (7.3), ostale države 7.5 (7.7). Ker ruski petletni načrt za letos računa s povečanjem posejane površine za približno 6 milij. ha, se bo torej s pšenico posejana površina na celem svetu zvišala za 1 do 1½ milij. ha.

Insolvenca žitne tvrdke Max Deutsch v Starem Bečeju je vzbudila veliko pozornost. Pasiva znašajo 6.2, aktiva pa 3.6 milij. Din. Tvrdka nudi 40%.

Konferenca srednjeevropskih žitnih borz se letos vrši 15. in 16. junija v Budimpešti. Sodelujejo tudi jugoslovanske borze.

Osrednja zadruga za perutninarstvo je bila te dni ustanovljena v Novem Sadu. Za predsednika je bil izvoljen dr. St. Kraft.

Zborovanje zavodov za pospeševanje zunanje trgovine se vrši te dni na Dunaju Naš Zavod za pospeševanje zunanje trgovine zastopa vodja dr. Juraj Tomičič.

Borza

Dne 11. junija 1931.

Denar

Na deviznem trgu so danes tečaji večinoma popustili. Promet je bil srednji. Vse zaključene devize je dala narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2274.50 bl., Berlin 1341.50 bl., Budimpešta 987.67 bl., Bruselj 787.50 bl., Curih 1095.30—1098.30 (1096.80), Dunaj 793.14—796.14 (794.64), London 274.57-275.37 (274.97), Newyork 56.31-56.51 (56.41), Pariz 221.28 bl., Praga 167.03—167.83 (167.43), Trst 295.77—295.92.

Zagreb. Amsterdam 2279.50—2285.50, Dunaj 793.14—796.14, Berlin 1340—1343, Bruselj 787.50 b., Budimpešta 986.17—987.17, London 274.57—275.37, Milan 294.80—296.80, Newyork 56.31—56.51, Pariz 221.28 bl., Praga 167.03—167.83, Curih 1095.30—1098.30.

Skupni promet brez kompenzacij 4.5 milij.

Belgrad. Berlin 1340—1343, Budimpešta 986.17—989.17, Curih 1095.30—1098.30, Dunaj 793.14—796.14, London 274.59—275.39, Newyork 56.36—56.56, Pariz 220.28—222.28, Praga 167.03—167.83, Trst 294.77—296.77.

Curih. Belgrad. 9.1175, Pariz 20.175, London 25.0625, Newyork 515.20, Bruselj 71.775, Milan 26.96, Madrid 25.50, Amsterdam 207.325, Berlin 122.275, Dunaj 72.43, Stockholm 138.075, Oslo 137.975, Kopenhagen 137.975, Sofija 3.735, Praga 15.265, Varšava 57.80, Budimpešta 90.05, Atene 6.68, Carigrad 2.44, Bukarešta 3.0675, Helsingfors 12.97.

Vrednostni papirji

Med državnimi papirji je popustil danes tečaj vojne škode kakor tudi 7% dolarskega posojila Drž. hip. banke in begluških obveznic. Učvrstili pa so se Blerovi dolarski papirji. Promet je bil srednji. Zanimivo je, da je v Belgradu promet v begluških obveznicah večji kakor pa promet v 7% investicijskem posojilu. Tečaj Kreditnega zavoda se je danes v Ljubljani ustavil na 195 denar. V Zagrebu je bila čvrstejša Narodna banka. Ostale bančne delnice so bile v glavnem neizpremenjene, le za Union- in Jugobanko je bila tendenca slabejša. Znatnejši je bil promet v industrijskih papirjih. Drava kakor Slaveks sta ostala neizpremenjena, osiješka Šečerana pa je najprej popustila na 240, kasneje pa se je učvrstila na 250, proti koncu borznega sestanka je bila zaključena po 245. Trboveljska je bila slabejša in je oslabela na 235 in 230, kasneje pa se je učvrstila na 232.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 91 bl., 7% Bler. pos. 81 bl., Celjska 150 den., Ljublj. kred. 120 den., Prašteđiona 950 den., Kred. zavod 195 den., Vevče 120 den., Stavbna 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inevst. pos. 85—86.50, agrarji 48 den., vojna škoda ar. 410.50—411.25 (411, 410), kasa 410.50—412, 6. 413 bl., 7. 412—412.50, 12. 412.50—413 (413, 413.50), 8& Bler. pos. 90.25—91 (90.50), 7% Bler. pos. 80.625—81 (81), 7% pos. Drž. hip. banke 81—82.50, 6% begl. obv. 64.50—65.25 (65). Bančne delnice: Ravna gora 75 bl., Hrvatska 50—60, Poljo 53—54, Kreditna 119—124, Union 167—170 (167), Jugo 67.50—68.50 (67, 67.50), Lj. kred. 120 den., Medjunarodna 68 den., Narodna 6500 den., Obrtna 36—37 (36), Prašteđiona 950—960 (950), Srbska 191 den., Zemaljska 120—128. Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 119—122, Slaveks 25—30 (25), Slavonija 200 den., Danica 70—75, Drava 235—236 (235), Šečerana Osjek 245—246 (240, 245, 247.50, 250, 245), Nar. ml. 17 bl., Brod. vag. 62 bl., Union 70 den., Vevče 120 den., Isis 52 b., Ragusea 325—327, Oceania 190 den., Jadr. plov. 512 den., Trboveljska 232—238 (235, 230, 232).

Belgrad. Narodna banka 7000—7150, 7% inv. pos. 86—86.50 (40.400), agrarji 49—50, vojna škoda 410—411 (1300 kom.), 6. 412 (400), 10. 415 (100), 11. 414 bl., 6% begl. obv. 65.50—65.75 (60.000), 8% Blerovo pos. 90 (1000 dol.), 7% Bler. pos. 81 (3000 dol., 7% pos. Drž. hip. banke 82.50 bl.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London 7% Bler. pos. 79.50—80, Newyork 8% Bler. pos. 88—90, 7% Bler. pos. 79.50—80.25, 7% pos. Drž. hip. banke 78—78.50.

Dunaj. Don. sav. jadr. 92.10, Wiener Bankverein 15, Escompteges. 152.90, Živno 81.50, Ruše 23.50, Guttmann 15.20, Mundus 100, Alpine 14, Trboveljska 27.25, Rima Murany 35.60.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica 79-80 kg srbč. 177.5—182.5, bač. okol. Novi Sad 175—180, bač. okol. Sombor 162.50—167.50, bač. potiska šlep 186—190, gbč. 180—185, gbn. 185—190. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 16 vagonov pšenice, 13 vagonov koruze, 4 vagone moke, 2 vagona otrobov. Tendenca mirna.

Budimpešta. Tendenca stalna. Promet miren. Pšenica jun. 14.55, zaklj. 14.54—14.55, koruza julij 13.90—13.93, zaklj. 13.88—13.89, avgust 14, zaklj. 13.92—13.98, maj 11.77—11.80, zaklj. 11.77—11.78,

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 12. junija: 12.15 Plošče (odlomki iz oper, resna glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18 Salonski kvintet. — 19 Prof. Niko Kuret: Smernice sodobnega ljudskega teatra (novi repertoar: Narodne igre.) — 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. — 20 Gospodinjska ura, gdč. Cilka Krek. — 20.30 Prenos iz Belgrada. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Sobota, 13. junija: 11.45 Pravljice, pripoveduje radio-tetka. — 12.15 Plošče (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18 Salonski kvintet. — 19 Dr. L. Čampa: Časnik in časnikarstvo. — 19.30 Gospa Orthaber: Angleščina. — 20 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka (zaključno predavanje). — 20.30 Dr. Kimovčev večer. Uvodno besedo govori dr. A. Dolinar. Pevske točke izvaja mešani zbor »Ljubljane«. — 21.30 Prenos z Bleda. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Drugi programi:

Sobota, 13. junija.

Belgrad: 12.35 Opoldanski koncert. — 17 Popoldanski koncert. — 20 Narodne pesmi. — 21 Pesmi in arije. — 21.30 Saxofon. — 22.20 Balalajke koncert. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. — 20.30 Lep večer. — **Budapest:** 12.05 Koncert vojaške godbe. — 19.30 Prenos iz tovarne železa. — 20.45 Plošče. — 21.45 Vokalni koncert. — 22.30 Lahka glasba. — **Dunaj:** 12 Opoldanski koncert. — 15.50 Mladinski oder. — 17.20 Pester koncert. — 19.55 Večer pesmi. — 21 Promenadn koncert. — **Milan:** 11.18 Pestra glasba. — 19.10 Pestra glasba. — 20.45 Komedija. — **Praga:** 19.05 Poljudna glasba. — 20.30 Igra. — 22.25 Moravska Ostrava. — **Langenberg:** 20. Lep večer. — 21.15 Vesele plošče. — 22.30 Nočna glasba. — **Rim:** 12.45 Radio-kvintet. — 17 Orkestralni koncert. — 20.40 »Manon Lescaut, lirična drama, Puccini. — **Berlin:** 19.45 Zabavna glasba. — 20.30 Vesel večer: V dialektih. — 22.30 Plesna glasba. — **Katovice:** 16 Mladinska ura. — 20.15 Lahka glasba. — 23 Vesela in plesna glasba. — **Toulouse:** 12.45 Simfonični orkester. — 19 Simfonični koncert. — 20 Iz veselih oper. — 22.45 Pianinski koncert. — **Stuttgart:** 20.30 »Pat in Patachon v glasbi«. — 21 Promenadni koncert. — 22.50 Plesna glasba. — **Mor. Ostrava:** 12.30 Radioorkester. — 19.05 Ljudska glasba. — 20 Praga.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 12. junija: VZROK. Red B.
Sobota, 13. junija: VZROK. Red A.
Nedelja, 14. junija: Zaprto.
Ponedeljek, 15. junija: Vzrok. Red C. Poslednja predstava sezone 1930-31.

OPERA.

Začetek ob 20.

Petek, 12. junija: Zaprto.
Sobota, 13. jun.: VIJOLICA Z MONTMARTRA, premijera. Izven.
Nedelja, 14. jun.: VIJOLICA z MONTMARTRA. Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 12. junija. Zaprto.
Sobota, 13. jun. ob 20: EVANGELJNIK. Ab. B. Kuponi.

Iz društvenega življenja

Slov. zdravniško društvo ima danes ob 18 v ženski bolnišnici znanstveni sestanek. Predava g. dr. Kallay: »O granulomatornem obolenju zob in njih kirurgičnem lečenju.« (Z demonstracijo resekcije korenike).

Stolna prosveta ima nocoj v petek ob 8 sejo v Jugoslovanski tiskarni.

Po žili slovenstva v Čabar

Ljubljana, junija.

Ugodna prilika je nanesla, ko je Zbačnikovo podjetje preizkušalo novo avtobusno linijo iz Ljubljane v Čabar, da se je poskušne vožnje udeležilo nekaj Ljubljančanov, ki so z avtobusom v nekaj urah pohiteli v najnovejši okraj dravske banovine, v skrito čabransko deželico. Med temi sta bila tudi dva, ki sta bila zraven prav za prav samo zato, da opišeta, kar bosta videla na poti, ali še bolje, kar bodo vsi udeleženci te vožnje.

Prvi vtis na Dolenjski cesti, ko zapušča avtobus Ljubljano: Iz Rudnika in bližnjih vasi hite delavci po zaslužku v mesto. Z rokami si manejo dremav iz oči. Med njimi pa bodro spešijo korake mlekarice. Mimo beže delavske hišice in tudi že posamezne vile. Zakaj mesto se širi ob Dolenjski cesti prav tako kakor proti severu. Tudi sem steza bodoča velika Ljubljana roke, da objame čim večji kos dežele. Že smo sredi Barja. Cesta je izvrstna, čeprav ne spada menda v prvi razred, ampak pri nas je tako, da so včasih prvorazredne ceste slabše od nižjerazrednih. Ne samo ljudje, temveč tudi njihovo delo ima včasih svoje muhe ter ne sledi vedno in točno raznim uradnim dekretom. Torej cesta čez Barje je bila prvorazredna. Pod Pijavo gorico leži na Barju kup temne mase: šota je to, morda zadnji preostanek nekdaj tako obilne šote na ljubljanskem Barju. S tega počasi zginja vse, kar bi spominjalo na nekdanje močvirje. Ravne njive se sedaj raztezajo po Barju in med njimi lepe ceste. Naj oživi sedaj kdo davnih prednikov sedanjih Barjanov in strme bo občudoval, kako točno so se v naši dobi izpolnile nekdanje njihove sanje!

Že se dvigamo v hrib! Cestni inženjer v avtobusu razlaga: »Ta klanec bomo prestavili, tega smo že, ta ovinek bomo razširili, to bomo popravili.« Smrečje na obeh straneh ceste se naenkrat odpre in pokaže se turjaški grad. Pod njim je še malo v megli želimeljska dolina: ozka kakor dolga zelena preproga. Epična preteklost je z gradom, lirična, sveža in mladostna sedanjost je z dolino. Živi še kdo v tem gradu Turjaške Rozamunde, oholih Turjaških grofov in vse mrkosti preteklih stoletij? Je še kaj ostalo od borbenosti Herberta Turjačana in vseh Turjaških gospodov? Se menda žive potomci teh v gradu ali grad je kljub temu osamel, še zelenje je temnejše ob njem, kakor po sosednjih hribih. Te gozdove, še vedno last Turjačanov, čuva grad, pod katerim prav sedaj okopavajo želimeljske kmetice krompir na svojih njivah. Gospoda v gradu, kmet na polju, na videz je prav vse tako, kakor je bilo. Na videz? Ej, prav vse tako pa le ni. Kmet se je v teku stoletij izkazal močnejšega.

Domača industrija na cesti: ljudje tolčejo kamenje za cesto. Cestna uprava zaradi teh ljudi ne naroči drobilca za gramoz, da ne odvzame ljudem zaslužek, skromnih krajcarjev, ki si jih s trdim delom prislužijo. Kdor živi s takim delom, je močan in ne izumre. Še je tu dovolj rezerve za življenje našega rodu.

Raščica: Trubarjev dom ob vodi. Od tod je šel Primož Trubar, iz hribovske vasi, v široki svet. Nemir slovenske krvi ga je silil k iskanju. Od vsega, kar je prinesel iz sveta v domovino, je ostalo le eno samo: slovenski književni jezik. Pa tega mu ni dala tujina, dala mu ga je domovina.

Velike Lašče, pred cerkvijo Levstikov spomenik. Majhen kamen, štiriogelni obelisk. Oni drugi spomenik, ki si ga je Levstik sam postavil, je stokrat večji in njegova vrednost raste čimdalje, čimbolj postajamo Levstikovi.

Ne samo nemir Primoža Trubarja, tudi borbenost Franceta Levstika sta doma v teh krajih, v teh ljudeh.

Vas Sv. Gregor: Janez Ev. Krek je tam doma, vreden rojak Levstika. Daleč od ceste je Podsmreka s Štritarjevim domom. Eleganca, pravijo, je bila v Štritarjevem delu in borbi. V jedru tega dela pa je le žilavost, ki se ne umakne od svojega, žilavost teh krajev pod Krimom, Kureščkom. Ta žilavost je oblikovala Slovenstvo, tod od Raščice, mimo Podsmreke, ob Sv. Gregorju utriplje žila dovodnica našemu rodu.

Sodražica: avtobus obsuje trop tržanov. Narečje kakor petje, široki, prelivajoči se vokali, vsaka beseda na svojem mestu, vse tako pristno, vse tako naše domače. Odločni ljudje žive tukaj, odločno se bijejo za življenje. Ne, tu ob naši žili dovodnici, tukaj ni mesta za polovičarstvo.

Loški potok: dolina globoko pod cesto. Že od Turjaka sem se vozimo po visoki planoti; 800 do 850 metrov nad morjem. Tri vasi so tukaj v dolini in še ena četrta: ogromna vas samega pripravljenega lesa, ki čaka, kdaj pride kupec in kdaj se neha ruski »dumping«. Sama lanska sečnja, letos bo težko kaj sečnje. Se Bog, če bo letošnja šla. Vsaj z vožnjo pride nekaj zaslužka v kraj. Ali ljudje so tu odločni prav tako, kot v prejšnjih krajih. Cesto bodo preložili na sosednji hrib, časopisje pa naj pomaga in naj opozarja oblasti in činitelje, kako bi bilo to dobro in koristno. Cesta pa mora biti preložena!

Nasmejemo se kraju, Mali log, je menda to. Proč je od ceste, po krivdi vaščanov samih. Niso hoteli ceste pred štiridesetimi leti, zakaj »ravbarji« bodo hodili potem skozi vas. Ceste so se branili z isto odločnostjo ali trmo, s kakršno se sedaj borezanjo.

Ampak sedaj se bližamo že meji čabranskega okraja. Troje občin je pred meseci dejalo kočevskemu okraju »Zbogom!« in se podalo pod Čabar. Daleč je Kočevje, Čabar pa je tu, pod nosom. (Ne pred nosom, pod nosom, ker je treba iti globoko navzdol.) Kočevarji žive v teh občinah. Te obraze sem že nekje videl? Ali ni morda oni ded tamle pozimi krošnjar v Ljubljani? Morda? Trava, Lazec, Draga, en sam nemški napis v vseh teh vaseh: »Sparkasse in Suchen.« Pod njim pa: »Hranilnica v Dragi.« Brez nasilja, brez borbe, prostovoljno.

Avtobus napravi prvi ovinek, prvo serpentino. Globoko doli v dolini se pokaže cerkvica: čabranska župna cerkev. Vedno globlje, vedno nižje po serpentinah. Mesto Čabar (domačin ne reče drugače kakor »Čeber«) opazimo šele, ko smo že sredi njega. Mestece je to, komaj večje od vasi, Velike Lašče so se zdele večje.

Dvoje znamenitosti si je baje vredno ogledati v Čabru: neko grobnico in pa izvir Čabranke. Grobnic je po vsem svetu dosti, torej pojdiva, prijatelj in stanovski somučenec k izviru. Najini čevlji ljubljanskih trotoarjev navajeni, trpe, ko plezava po skalah. Do zadnjega studenca ne prideva, zadovoljna sva s prvim. Ali lepote je v tej globeli tudi tako dovolj in moreva reči, da sva res bila pri izviru Čabranke.

V Čabru so napisi z imenom Klepec. Peter Klepec je bil, saj res iz Čabra doma. Močan je bil in drevesa je ruval, a bil je mehkega srca. Potomci gorenjskih drvarjev, prvih naseljencev v Čabru, potomci Petra Klepca, danes ne morejo ruvati dreves in krčiti gozdov: Slavonija plačuje 15 Din na dan, za domače gozdove pa se občinska korporacija bori z Ghizijem, čabranskim grajščakom. Peter Klepec se bori z gospodo. Da bi le zmagal Klepec in pozabil, da ima mehko srce.

Vso srečo tebi, prelepa, komaj odkrita čabranska deželica. Adijo, zopet te obiščemo!

Avtobus zavije navzgor po serpentinah.

Kamnik

Umrla je po dolgi in mučni bolezni gdčna Marija Bernot v visoki starosti 73 let. Pokopali jo bodo danes na Žale. Sorodnikom naše iskreno sožalje, pokojni večni mir!

Opozorilo! Te dni je prodajal v Kamniku neki mlad moški sv. pismo prav poceni. Obenem je raznašal neko versko reklamo z naslovom »Več svijetla!« Ker so knjige krivoverske ter niso potrjene od nobenega škofijskega ordinariata, opozarjamo ljudi, da takih knjig ne kupujejo ter da prodajalca odločno zavrnejo!

Braslovče

Nenadoma in tragično je umrl posetnik in gospodar gosp. Matija Bošnak iz Pariželj. Pogreb bo v petek ob 10 na pokopališče v Braslovčah. N. v m. p.!

Strela je užgala kozolec posestnika Vrabča iz Pariželj. V najkrajšem času je bilo na kraju požara domače in sosednje gasilno društvo ter lokaliziralo ogenj.

Poročila sta se člana Prosvetnih društev Braslovče-Orlavas gdč. Rozi Puncer in g. Franc Cilenšek, mesar v Braslovčah. Nevesta je bila članica pevskega društva, katero ji je priredilo na predvečer poroke podoknico. Želimo mlademu paru vso srečo!

Murska Sobota

Vlom. V noči torka na sredo so neznanci vdrli v pisarno odvetnika dr. Vadnala. Prebrskali so miznice in druge predale, a nazadnje so morali oditi z dolgim nosom, ker v pisarni ni bilo denarja.

Karambol. Predsednik sodišča, g. dr. Šumenjak, se je z motornim kolesom peljal v Gornjo Lendavo na uradni dan. V prikolici je sedel gosp. uradnik Marič. Ko sta se peljala mimo glavarstva, je kolo zadelo v neki voz in se je prevrnilo. Gosp. Marič je zletel iz prikolice in se je precej močno pobil. Gosp. predsednik je dobil le manjše poškodbe.

Kozaške konjske dirke. Pred dnevi so nas obiskali kavkaški kozaki in so priredili konjske dirke. Na konjih so izvajali take vratolomne vaje, da je bilo gledalce kar strah.

Dobrna pri Celju

Dela za asfaltiranje ceste in trga na Dobrni so v polnem teku. Delavci so že pričeli čistiti in odstranjevati gornjo plast ceste, kamor pride nato asfalt. Asfaltirana bode cesta od Novega gradu do kopališča. Zelo pametna uredba, saj se je včasih vsled številnih avtomobilov tako kadilo, da je človek mislil, da je zašel v saharski vihar.

Muzikalična novost za Dobrno je bila, ko je na praznik sv. Rešnjega Telesa pri drugi sv. maši zapela gospa Pristovškova, operna pevka iz Ljubljane, Bachov Ave Maria. Petje je spremljala gdč. Mara Vogrinc na violini in domači organist gosp. Ulaga na orglah. Gospej operni pevki se za krasno petje prisrčno zahvaljujemo in želimo, da bi se še kaj skoro oglasila na našem cerkvenem koru.

Bled

Celjsko pevsko društvo »Oljka« bo priredilo v nedeljo 14. junija ob 4 popoldne v Zdraviliškem domu na Bledu pevski koncert. Peli bodo 19 pesmi, med njimi več ljudskih koroških. Moški zbor »Oljke« šteje 35 pevcev, ki so z dobrim uspehom peli zadnjič v Gornjem gradu in v Slovenjgradcu. Prosimo prosvetna društva in ljubitelje lepih pesmi, da se koncerta sigurno in polnoštevilno udeležijo.

Sport

HAŠK V LJUBLJANI.

Prva polovica liginega tekmovanja se bliža koncu. Še domači derby med Ilirijo in Primorjem, pa bomo zaključili bilanco. Od početka smo imeli nekaj upanja na uspeh, ki je pa izostal. Zato so pa tekme v tej polovici pokazale, kaj manjka našim zastopnikom. Že v drugi polovici tekmovanja bodo skušali porabiti to, kar so pridobili v težkih tekmah z renomiranimi klubi Zagreba in Splita. V zadnji tekmi pa nastopi proti Iliriji zagrebški Hašk.

Hašk je eno najstarejših moštev v državi. Od naših učiteljev, dunajskih klubov je Hašk najbolj točno povzel način igre in celo izpopolnil dunajsko šolo tako daleč, da prekaša učitelje, kateri so deloma opustili lepi kompinacijski nogomet. Igrajo bolj koristno igro, ki se opira predvsem na hitre napade po krilu. Nasprotno pa Hašk še vedno vztraja na lepih kombinacijah. Ta način igre je seveda lep in deloma koristen v prijateljskih in pa v propagandnih igrah, v težkih prvenstvenih tekmah pa tak način igre škoduje. Ta usodna napaka je do danes odvzela Hašku vse točke. V vseh dosedaj igranih liga-tekmah je Hašk pokazal krasno igro, pa vkljub premoči vedno izgubil.

Drugače je z Ilirijo. Ne moremo reči, da to moštvo, ki je komaj za ligine tekme dobilo stalno sestavo in še ni igrano, da ima kak poseben sistem. Boljša se pa od tekme do tekme, kajti igralci uporabljajo s pridom vse, kar novega vidijo. Poraz, ki ga je moštvo doživelo v Splitu, ne bo škodoval. Nasprotno, radi poraza v Splitu bodo igralci igrali bolj marljivo in ne bodo preveč zaupali svojemu znanju. To je dobra stran tega katastrofalnega poraza.

Nedeljske tekme med obema starima znancema pričakuje naše sportno občinstvo z velikim zanimanjem. Prijatelji nogometa hočejo videti, kakšno je pravzaprav tisto moštvo, ki je zgubilo s 14:0 in kako igra. Že samo to nam jamči, da bodo igralci Ilirije igrali tako, da bodo prijatelji nogometa zadovoljni. Končno pa si mora tudi Ilirija priboriti svoje točke.

Pridobivajte novih naročnikov!

Človeško srce — največje čudo

Dopisnik pariškega »Vozroždenija« I. Surgučov piše iz Valencije na Španskem o pridigi sivoglavega spoštovanega duhovnika p. José Santonije na praznik Madone des Desamporados, pokroviteljice zapuščenih in predvsem vrtnarjev pa cvetličark. Njeno cerkvico so bili pred kratkim napadli brezbožniki. Duhovnik je rekel: »Neumni ljudje so požigali klopi in strehe po naših cerkvah v domnevi, da bodo na ta način vpepelili tudi našo vero, srce in dušo. Kaj pa so opravili? Danes je res soparno pri nas, a ne vem, ali mi jemlje samo vonj vaših lilij pa vrtnic, ki ste jih nasuli pred Madono, ali pa največja sreča, ki me je doletela v dolgem življenju. Ko sem vas spovedoval, sem čul, da trepetate od gneva in pričakujete, da bo Bog z nebeškim ognjem vpepelil požigalce. Ali ste pozabili, kako so pljuvali Kristusu v obraz na Pilatovem dvorišču, Ga zasmehovali, a On, ki je hodil po vodovju, je samo molil za nasilneže? Mar res mislite, da se bo maščeval za kup starih klopi? Mar res hočete čudeža? Takoj ga boste dobili...« In don José je poklical starega sključenega cerkovnika: »Mikele! Vzemi največjo puščico in prosi vernike, naj darujejo za nove klopi!« Množica je zaihtela. Srebro je kmalu do vrha napolnilo puščico. Stari Mikele je šel po drugo, po tretjo. Don José je pričel klicati s prižnice: »Dosti, bratje in sestre, imamo že dovolj!« A razburjenje se ni hotelo poleči. Neka žena si je z glave strgala vezeno avbo, in še ta je bila kmalu polna denarja, prstanov, zapestnic, uhanov. »Dosti je!« je klical don José ljudem, ki so vedno zopet odpirali denarnice, n udaril z roko po prižnici. »Prosil sem vas samo, da nam kupite novi klopi. Vi pa hočete zgraditi nov samostan. Imamo zadosti samostanov v Valenciji, in vsi ne bodo požgani!« Don José si je oddahnil in vprašal: »Hoteli ste čudež. Ali ste ga videli?« »Smo, smo!« je zaklicala množica in solze so ji vrele iz oči. »Oremus!« je zaklical duhovnik in na kolenih z vso množico zapel: »Ave Maria, gratia plena...« Orgle so se oglasile tako navdušeno, kot da bi bile žive. Madona zapuščenih, pokroviteljica Valencije, je milostno sklanjala nad verniki svojo kronano glavo. Kdor je videl to vzhičenje in srečne solze, bo pritrdil, da bodo lahko vzklili v tem navdušenem ozračju največji čudeži!

Prof. dr. ing. Seefehlner, naslednik dr. Strafelle na mestu gener. ravnatelja avstrijskih zveznih železnic.

Mučeniki

Varšavski »Kuryr Porani« poroča iz Minska, da so bili tam ustreljeni po večmesečnem mučnem pričakovanju v kleteh poslopja Glavne politične uprave trije katoliški župniki. Rablji so jim očitali udeležbo pri protisovjetski zaroti in ponujali življenje pod pogojem, da prostovoljno podpišejo izjavo o izstopu iz katoliške cerkve. Mučeniki so odklonili ponudbo v zavesti, da bi brezbožniki njih podpise izrabili za protikatoliško gonjo.

Newyorški gostilničarji so imeli idejo

Zveza newyorških gostilničarjev je zamislila čisto novo vrsto restavracij. Otvorila je te dni »Vzorno restavracijo, v kateri more gost, ki je plačal 70 centimov (okroglo 40 Din), naročiti toliko in tiste jedi in pijače, ki jih sam hoče. Prvi dan je prišel med drugimi prekanjenec, ki je začel obed s »cocktail-jem« in »grapefruit-om«, nadaljeval z zelenjadno juho, štirimi porcijami različnih pečenk s prikuhami in ga zaključil s štirimi nadevanimi kruhki, tremi limonadami, močnato jedjo, dvema čajema in pecivom. Dogodek so zabeležili listi, kar se je izkazalo kot sijajna reklama, kajti naslednji dan se je število potrojilo. Ideja se je izkazala kot privlačna in gostilničarska zveza je z uspehom zelo zadovoljna. Zatrjujejo, da se pretežna večina gostov zadovoljuje z običajnim kosilom in ne zahteva po več porcij od vsake jedi. V kratkem nameravajo otvoriti še več »vzornih restavracij«. Na vsak način je prijetno, če vnaprej veš, koliko bo znašal račun, toda kdor more izdati za samo kosilo 40 dinarjev, temu se za par dinarjev več ali manj ni treba bati.

Kužne bolezni v naših dneh

Ženevska epidemiološka pisarna Zveze narodov objavlja sledeče presenetljive podatke o kužnih boleznih, ki stalno povzročajo smrtne slučaje in včasih ogrožajo v posameznih državah šole, vojašnice, tovarne, bolnišnice. Navedene številke se nanašajo na slučaje, ki so jih ugotovili v teku zadnjih petih mesecih (december 1930 — april 1931). Druga številka v oklepaju navaja smrtne žrtve, ki so jih zahtevale posamezne bolezni. Številke iz Sovjetske Rusije manjkajo, ker ta država ni včlanjena pri Zvezi narodov.

Kuga: Alžir 12 (3), Egipt 232 (56), Maroko 16 (10), Tripoli 9 (3) in Tunis 35 (6). Ta bolezen razsaja torej samo v Afriki.

Koze: Anglija 3571 (v sami londonski grofiji 537), Belgija 1, Grška 8, Španska 86 (3), Poljska 3 (1), Portugalska 398 (3), Romunska 1, Francija 8. Pripomniti je, da Anglija ne pozna obveznega cepljenja, in je slednje samo prostovoljno, oz. odvisno od uvidevnosti staršev.

Legar: Bolgarska 26 (2), Grška 43 (5), Latvija 21, Litva 171 (8), Poljska 533 (48), Portugalska 4, Romunska 356 (19), Podkarpatska Rusija (Čehoslovaška) 157 (5), Škotsko 3 in Jugoslavija 50 (5).

James Clerk Maxwell, veliki angleški fizik, ki je umrl dne 13. junija l. 1831. Pridobil si je nesmrtno slavo z vtemeljitvijo elektromagnetične svetlobne teorije.

Španski Židje

Madridski list »El Debate« prinaša razgovor s predsedstvom židovske verske zveze, ki je izjavilo, da štejejo iz Španske nekoč pregnani Židje (t. zv. shefardim v razliko od vzhodnih, poljskih Židov) do 2,500.000 ljudi. Vsi so ohranili španski jezik (odtod ime »Španjol« v Solunu in Bosni) in hrepenijo po Španski kot obljubljeni deželi. Republikanska vlada je že prejela stotine častitk od posameznih židovskih občin v tujini in tudi vprašanj, ali ne bo Židom po dolgih stoletjih dovoljen povratek v špansko domovino?

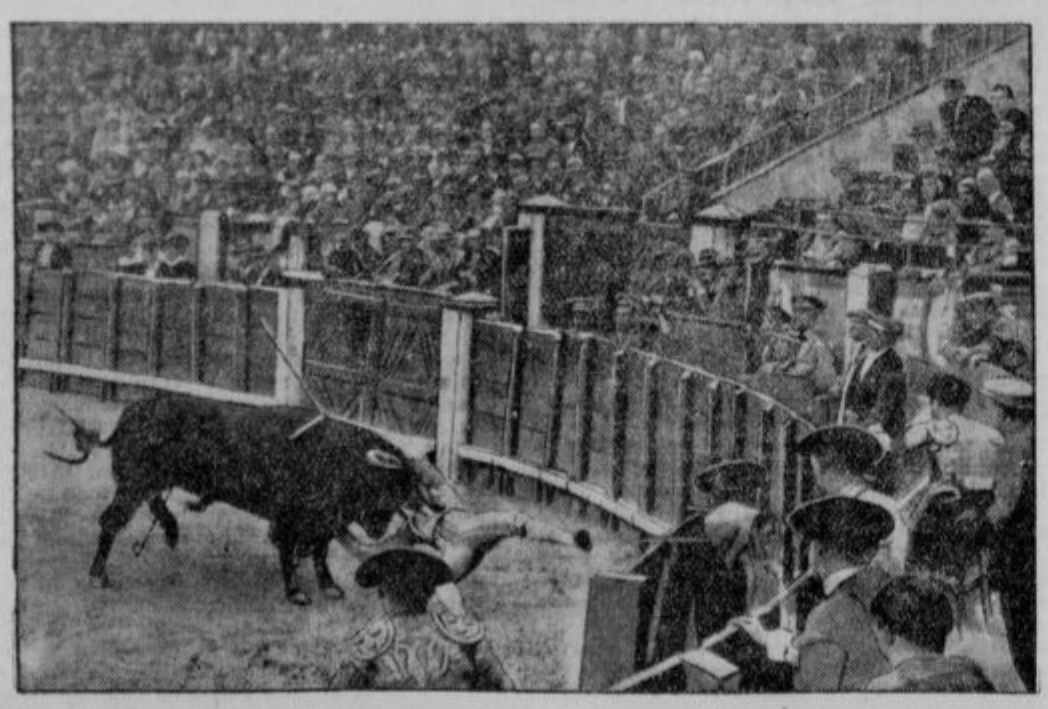

Nesreča pri zadnjih bikoborbah na Španskem: Bik je podrl enega najbolj znanih toreadorjev in ga nabodel na rogove. Tovariš mu je zaman prihitel na pomoč.

Potres na Angleškem. Te dni je bil na Angleškem največji potres, ki ga kdaj pomnijo tam. Kakor so ugotovili strokovnjaki, so prihajali stresljaji od morskega potresa. Večjo škodo je povzročil potres samo na nekaterih londonskih cestah, ker so popokale vodovodne cevi.

Obraz francoske dijakinje

Letošnjo spomlad so se v Grenobl-u sešle na zborovanje francoske, švicarske in nemške katoliške dijakinje. Svoje vtise in ugotovitve kako živi, misli in čustvuje francoska katoliška dijakinja, podaja gdč. Tilla Sieglitz v majskem zvezku »Christliche Frau«.

Žal, pravi poročevalka, se tudi v Nemčiji zelo bero romani francoske pisateljice Colette Yver, ker ravno ona podaja o francoski dijakinji dokaj potvorjeno sliko. Pretirano emancipirano, za nezdravim razkošjem hlepeče mladodekle nikakor ni tip francoske dijakinje. Vse bolj jasen in resničen je obraz, ki ga podaja o njej v svojih studijah pere Sertillanges. Predvsem pa je treba dobro ločiti med inozemskimi dijakinjami, ki študirajo v Parizu, in med domačimi Francozinjami, ki so nasproti prvim v manjšini.

Francoska mladenka zaključi navadno šolsko izobrazbo že s 17 leti, prejemši drugi baccalauréat. Potem gre na univerzo. Večinoma se to ne zgodi iz notranje želje po znanosti, marveč enostavno zato, ker se na ta način mladostna leta le koristneje in bolje uporabijo nego s preje običajnim glasovirjem in slikanjem. Dekle si na univerzi razširi duševno obzorje in pridobi znatnejšo splošno izobrazbo, vendar pa se uči še vedno tako, kakor preje v šoli: kolikor za izpit neobhodno mora. Večina stanuje pri starših ali dobrih znancih in se v veliki meri posveča gospodinjstvu in družinskemu življenju. Vseučiliški študij je bolj postranska stvar in dekleta notranje ne preobrazuje. Izpite opravljajo točno in so z 21 leti že »licencée« — to je imajo pravico do učiteljske službe na višjih šolah. Tako zaključijo svoj študij v dobi, ko se v Nemčiji za dijakinjo resen, zavesten študij šele začne. Le malo francoskih dijakinj se odloči še za nadaljne višje izpite (»diplôme«, »agregation«), ki se dado primerjati z našimi izpiti za doktorski naslov. »Agregation« daje pravico do državne službe, a kandidatinja se mora obvezati, da bo ostala v državni službi najmanj pet let. Večina deklet misli pri tem na to, da si zasluži potrebna sredstva za poznejše lastno ognjišče, ki je slejkoprej glavni, ob sebi umljiv cilj vsake Francozinje, tudi dijakinje. Za Francozinje zakon ali devištvo ni nikak problem, marveč je zakon zanje naravni cilj, samstvo pa vsiljena, nemila odpoved. Vse francoske dijakinje so iskreno zagotavljale, da je vsaka pripravljena takoj opustiti študij, kakor hitro se ji ponudi prilika za ustanovitev lastne družine. Na ta naravni poklic se tudi visokošolke tako skrbno pripravljajo, da si zna vsaka sama krojiti obleke in samostojno voditi gospodinjstvo. Tako so ravno Francozinje našle srečno rešitev novodobnega ženskega vprašanja in prvotnih, naravnih ženskih nalog. Seveda je ta rešitev vtemeljena v njihovi posebni, francoski miselnosti, ki je Nemki n. pr. tuja in težko umljiva. Ta razlika je posebno očita tudi v verskem pogledu. Francozinja se proti liberalnim in materialističnim strujam v znanosti — na vseučiliških predavanjih — enostavno ogradi s trdno vernostjo in pobožnostjo. Nemška katoliška dijakinja izpoveduje vero kot vodilno načelo, a njej je tudi znanost sveta in notranja potreba; zato se skuša proti materializmu boriti z enakovrednim orožjem.

Pri toliki notranji zvestobi, ki jo kaže francoska žena do naravnega ženskega poklica, se je le čuditi, da je dala svoje materinstvo v toliki meri vkleniti v verige materialističnega svetovnega naziranja.

Svegadonska pagoda v Rangoonu, ena najznamenitejših buddhističnih zgradb na svetu. Templjevo kupolo je bil lani porušil potres, a so jo sedaj s 15 milijoni stroškov obnovili.

Škof, ki je pojedel lastne škornje

Reverend dr. Stringher, ki je imenovan za nadškofa anglikanske cerkve v Kanadi, je ljudstvu poznan kot »škof, ki je pojedel lastne škornje«. Ta priimek se nanaša na resničen dogodek pred 20 leti. Škof, ki je bil takrat imenovan za cerkvenega nadzornika kanadskih župnij onstran tečajnega kroga, je z eskimskim vodnikom in pasjo vprego obiskoval svoje črede. V snežnem metežu je nekoč izgubil pot in več dni blodil po puščavi. Zapisal je takrat v svojem dnevniku sledeče:: — Nedelja dne 17. oktobra 1909. Prevozili smo 22 km. Zrezali smo na kose in spekli za večerjo moje škornje iz tjulnjove kože. Jed je bila še dokaj okusna, in sem zdaj bolj čvrst. — Ponedeljek 18. oktobra. Korakali smo ves dan. Zvečer smo skuhali podplate od mojih škornjev in postavili zanke za kunce. — Torek dne 19. oktobra. Nismo ujeli nobenega kunca. Za zajtrk in obed smo žvekali podplate od vodnikovih škornjev. Bili so okusni, a premalo izdatni. — Sreda dne 20. oktobra. Jedli smo golenice od vodnikovih škornjev, ki so dokaj manj okusne in redilne nego podplati. Zelo sem utrujen. Roke mi otekajo.« Na tej vožnji je izgubil škof 20 kg. Med vojno je škof redno pridigal v barakah Krščanske zveze mladeničev. Prireditelji so takrat redno zapisali s kredo na steno naznanilo: — Pridite danes zvečer poslušat škofa, ki je pojedel lastne škornje! —

Visokoleteči načrti

Kakor poroča »Krasnaja gazeta« je naklonila sovjetska vlada inženjerju Avdejevu 200.000 rubljev za gradnjo 4 km širokega in 33 m visokega jeza čez Volgo ob Kamišinu. Reka bo poplavila ves levi breg med Stavropoljem na Volgi in Kamišinom. To pa bo znižalo gladino Kaspiškega morja in omogočilo izkoriščanje zdaj nedostopnih podmorskih petrolejskih vrelcev ob Bakuju ozir. solin v zalivu Kara-Bugazu. Isti inženjer hoče združiti Kamsko in Obijsko vodovje s pomočjo 7 km dolgega predora pod Uralskim gorovjem. Predlaga tudi naj se spelje reka Jauza v Kljazjmo in Oko, da bi vodovje ob Moskvi spremenil v razsežno jezero, kar bi omogočilo neposredno potovanje s parniki iz Moskve po Volgi in Kami v Sibirijo. To bi jako olajšalo preobremenjene železnice in zmanjšalo prevozne stroške pri transportu različnih tovorov.

100 kilometrov na uro

Šofer: »Jaz kadim svojo zadnjo cigareto. Kako pa je z vami?«

»Tudi meni se zdi nekako tako.«

V 18. stoletju je bilo roparstvo na Angleškem zelo razširjeno. Nekega dne je drzen ropar na samotnem kraju napadel tudi lorda Berkeleya. »Ha, slednjič vas imam, mylord,« je dejal ropar; »ali se niste hvalili, da se nikdar ne bi dali oropati?« »Saj tega tudi ne bi, če ne bi imeli s seboj pajdaša, ki vam gleda čez ramo.« Ropar se je začuden obrnil, lord pa je bliskovito naperil puško in ga ustrelil.

Dnevna kronika

Brezobziren šofer

Dobrna, 9. VI. 31.

Veliko zgražanje in nevolje med ljudmi, zlasti še med tujci, je na praznik Sv. Rešnjega Telesa povzročil neki šofer s svojim avtom, ko je zavozil naravnost med procesijo, katera se je ravno z Najsvetejšim vračala proti cerkvi. Ogorčeni smo obstali in s strahom strmeli na prizor, ki se je vršil pred našimi očmi. S precejšnjo brzino je avto zavozil proti počasi se premikajoči procesiji. Kljub temu, da so mu ljudje dajali znamenja, naj obstane, je šofer v diru pognal avto naravnost med šolsko mladino, katera se je v velikem strahu razbežala. Samo srečnemu slučaju se je zahvaliti, da ni prišel kak otrok pod avto, kateri bi ga gotovo povozil. Umestno je proti takim šoferjem najstrožje postopati in jih prav občutno kaznovati.

Koledar

Petek, 12. junija: Srce Jezusovo; Janez Fakund, spoznavalec; Leon III., papež.

Osebne vesti

— **Srebrna poroka.** Dne 12. junija obhaja 25 letnico svoje poroke g. **Anton Burkeljca**, posestnik in trgovec z Lazov v Tuhinju, z **Amalijo Burkeljca, roj. Korošec.** Bog daj še zlato! Čestitamo!

Potenja, solnčarice in peg Vas obvaruje originalni NIGGEROL (Patent št. 5922). Kožo Vam naredi gladko in enakomerno bakreno zagorelo.

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova št. 5.

Ostale vesti

— **Občni zbor Slovenske Matice** se bo vršil v društveni posvetovalnici v hiši Slovenske Matice na Kongresnem trgu 7 v petek 26. junija ob 20 z dnevnim redom: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev, 2. slučajnosti. Občnega zbora se morejo udeležiti častni člani, pokrovitelji, ustanovniki in društveniki. — Odbor.

— **Šahovska simultanka g. Pušenjaka v Trbovljah.** V sredo se je vršila v Trbovljah velika šahovska simultanka jugoslovanskega šahovskega mojstra Bogdana Pušenjaka proti 28 igralcem. Simultanka je pričela okoli pol 9, pred simultanko pa je imel naš mojster predavanje. G. Pušenjak je zadel v trboveljskih šahistih na trd orech in je komaj po štirirurni borbi odnesel zmago. Rezultat je 18 dobljenih, 10 izgubljenih. To je zopet velik uspeh našega mladega mojstra in upamo, da ne bo ta talent zamrl in nam odvzel vse nade, katere stavimo vanj. Simultanki je prisostvovalo veliko število kibicev. G. Pušenjak se je po simultanki zelo dobro izjavil o kvaliteti trboveljskega kluba. Trboveljčani so tem potom zahvaljujemo g. mojstru za trud in mu obenem čestitamo na krasnem uspehu.

— **O Jenkovi slavnosti, ki se pripravlja za 28. junija** v Cerkljah pri Kranju, smo od domačinov, rojakov in sorodnikov Davorina Jenka prejeli poročilo, da je Davorin Jenko bil rojen v Dvorjah v hiši št. 38, ki še stoji in ki je last Davorinovega nečaka, veleposestnika dr. Josipa Jenka. Spominska plošča bi se pač spodobila na hiši, kjer je bil slavni skladatelj rojen, ne pa na hiši v Cerkljah, kjer je nekaj časa stanoval, kjer pa tiste hiše sploh ni več in na njenem mestu stoji nova hiša gostilničarja Ivana Jenka, ki je morda s slavljencem le po imenu v sorodu.

— **Sprememba v vodstvu izseljenske službe v Jugoslaviji.** Na odborovi seji Družbe sv. Rafaela za varstvo izseljencev je p. Kazimir Zakrajšek, ki je deloval 22 let med našimi izseljenci v Ameriki, podal sledeči predlog: Po poročilih našega časopisja je premeščen šef izseljenskega komisarijata v Zagrebu, g. dr. Fedor Aranicki za višjega svetnika ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Belgrad. Družba sv. Rafaela sklene na svoji seji dne 10. junija: 1. da častita g. dr. Aranickiju k temu napredovanju, katero je s svojim strogo stvarnim in objektivnim delovanjem v polni meri zaslužil; 2. da se zahvaljuje g. ministru socialne politike in narodnega zdravja za njegovo srečno izbiro tega izbornega strokovnjaka za svojega prvega pomočnika pri reševanju izseljenskega vprašanja; 3. da želi g. dr. Aranickiju popolnega uspeha pri njegovem delu, pri katerem je dosedaj ne samo pokazal svojo zmožnost, ampak tudi vztrajnost in požrtvovalnost. Predlog je bil soglasno sprejet. K temu sklepu izjavljamo tudi mi svojo zadovoljnost, ker je g. minister Preka pri vpoklicanju g. dr. Aranickija za šefa izseljenske službe pri ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja izbral strokovno osebo, katere posebno sedaj potrebujemo na tem mestu pri reševanju našega izseljenskega vprašanja.

— **Državna pomoč evangeljskim cerkvam.** Pravosodni minister je podpisal uredbo o stalni letni državni podpori slovaški in nemški evangeljski cerkvi avgsburške veroizpovedi kakor tudi reformirani krščanski cerkvi kraljevine Jugoslavije. Letna podpora bo znašala za vse cerkve skupaj 1,444.000 Din. Podpora se bo delila po številu pripadnikov cerkvenih občin in resnični potrebi cerkva. Podpora se bo delila v trimesečnih obrokih vrhovnim cerkvenim oblastem.

— **Kongres jugoslovanskih mest v Sarajevu.** Za 20. junij je sklican v Sarajevo kongres jugoslovanskih mest. Kongres bo po poročilih glavnih funkcionarjev odbora Zveze jugoslovanskih mest razpravljal razne aktualne komunalne probleme. Delegacija mesta Ljubljane, ki se bo udeležila kongresa, še ni določena.

— **Likvidacija agrarne reforme.** Belgrajsko »Vreme« prinaša vest: Zakon o likvidaciji agrarne reforme v severnih pokrajinah bo gotovo izšel še v prvi polovici meseca julija. Zakon ima tri glavna načela: 1. Sedanje stanje, ki je bilo ustvarjeno z raznimi prejšnjimi zakoni in uredbami, se bo na podlagi pridobljenih izkušenj uzakonilo kot definitivno. 2. Odvzetje zemljišč se bo potrdilo in obenem rešila odškodnina in način njenega izplačila. 3. Definitivno se bo rešilo vprašanje velikih gozdnih posestev. — Zakon je na stališču, da morajo dobiti veleposestniki odškodnino v mejah gospodarskih zmožnosti novih posestnikov, ki bodo morali to odškodnino sami plačati, dočim bo za dobrovoljce plačala država sama. Višina odškodnine bo znašala toliko, kolikor 160 kratni donos predvojnih ali 4 kratni donos sedanjih čistih katastralnih dohodkov. Še ni določeno, kako se bo odškodnina plačevala veleposestnikom. V kombinaciji so tri rešitve: 1. da izda država veleposestnikom 4 % obveznice, ki se bodo izplačevale v obrokih tekom 20 let; 2. da izda te obveznice Privilegirana agrarna banka; 3. da se veleposestnik intabulira na zemljišču novega posestnika in da od njega vleče rento. — Glede gozdov so sprva bili mnenja, da tudi oni spadajo pod agrarno reformo. Radi tega je bilo zabranjeno, prodajati gozdne komplekse. Tudi to vprašanje se mora sedaj definitivno rešiti. Prevladuje mnenje, da bi se morala gozdna posestva v krajih, kjer ni druge zemlje za obdelovanje, razdeliti, vendar tako, da bi ostal sedanjim posestnikom mnogo večji kompleks, kakor se je to zgodilo pri poljih. Vsega skupaj gre za kakih 4 do 5 velikih gozdnih posestev.

— **K procesu proti morilcu Laknerju.** V nekem poročilu je bilo omenjeno, da bo morilca Ivana Laknerja na torkovi razpravi branil ex offo odvetnik dr. Vladislav Pegan. Res je bil g. dr. Pegan prvotno določen od deželnega sodišča za branitelja, a je bil poznaje je funkcije odvezan na njegovo prošnjo, ker je bil s pokojnim župnikom Kušarjem v prijateljskih odnošajih. Za branitelja je bil določen drug odvetnik.

— **Ukinjen vlak Brezno—Ribnica—Maribor.** AA. Direkcija državne železnice v Ljubljani objavlja: Radi slabe frekvence se ukine pričenši s 14. junijem izletniški nedeljski vlak št. 9027 na progi Brezno—Ribnica—Maribor gl. kol., ki je odhajal iz Brezno-Ribnice ob 21 ter prihajal v Maribor gl. kol. ob 22.04. Nedeljska vlaka št. 9022 Maribor gl. kol.—Brezno-Ribnica in v obratni smeri vlak št. 9023 vozita še nadalje nespremenjeno, toda brez povlastice.

— **Pot v Kamniško Bistrico.** SPD naznanja: Ker se dela cesta v Kamniško Bistrico in se pri tem raztreljujejo tudi skale pri galerijah, Konjski in na Kobilci, je dosedanja pešpot v Bistrico kakor tudi pot čez Kobilco po starem kolovozu zelo zaprti in hoja po njih začasno prepovedana. Odprta pa je pot po desnem bregu Bistrice, tako nevarna in neprehodna. Radi tega sta ti dve poti zvana »kmečka pot«, katera se že pred znamenjem »na Iverjih« loči in gre čez most na desni breg in tam naprej. Ta pot je sedaj na novo markirana ter malo pred potokom Korošice zopet zavije na levi breg čez brv »pri Ribji peči in Koroških rižah«.

— **Natečaj.** V prvi letnik pomorske vojne akademije v Dubrovniku bo sprejetih letos do 25 gojencev. Začetek šolskega leta 1. oktobra. Šola traja tri leta. Reflektanti morajo biti naši državljani. Ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Dovršiti so morali nižjo srednjo šolo z malo maturo. Kandidati, ki odgovarjajo v zdravstvenem in moralnem oziru, se morajo podvreči predpisanemu sprejemnemu izpitu. Prošnje se morajo poslati najkasneje do 15. avgusta »Poveljništvu poveljstva pomorske vojne akademije v Dubrovniku 2«. Pogoji za sprejem v akademijo so razvidni iz službenega vojnega lista št. 22 od 6. junija 1931, ki je interesentom na razpolago pri pristojnem poveljstvu vojnega okrožja in na vseh orožniških postajah.

— **Natečaj.** V bolničarsko podčastniško šolo v Nišu bo sprejetih letos 60 gojencev. Kandidati morajo biti naši državljani in ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Dovršili so morali najmanj osnovno šolo. Šola traja dve leti. Prošnje je poslati najkasneje do 15. septembra »Upravljeljstvu bolničarske podčastniške šole v Nišu«. Natančnejši podatki glede sprejema itd. so razvidni iz službenega vojnega lista št. 22 od letos, ki je interesentom na razpolago na vseh orožniških postajah.

★ **Pri težkočah v želodcu,** gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, tresenju udov, zaspanosti, povzroči čaša naravne »**Franz-Josef**«-grenčice točno poživljenje v zaostali prebavi. Zdravniška poročila iz tropičnih dežel hvalijo »**Franz-Josef**«- vodo kot važno pomožno sredstvo proti griži in obolenju želodca, ki nastopata v družbi mrzlice. »**Franz-Josef**«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **O nesreči na Bledu,** o kateri smo poročali včeraj, smo bili z druge, dobro informirane strani obveščeni o dejanskem poteku dogodka: Nesreča se je pripetila že po eksploziji. Delavec Ptičar je imel nalogo, da z drogom odstrani kamenje po eksploziji. Pri tem se je odkrušil 1 kg težak kamen in temu se je hotel Ptičar ogniti. Padel pa je pri tem približno 5 m globoko ter se hudo poškodoval. Eksplozija torej neposredno ni povzročila te nesreče.

— **Članom OUZD!** Često se dogaja, da delavci, ki so zaposleni v zavarovanju podvrženem delu, ob obolenju, porodu, nezgodi in smrti ne prejmejo zakonitih dajatev, ker ne poznajo zakonitih predpisov, oziroma pogojev, ki omogočajo nemoteno dodeljevanje pripadajočih podpor. Nepoznanje tozadevnih predpisov povzroča tudi neljube spore med člani in upravo OUZD. OUZD v Ljubljani je, hoteč temeljito seznaniti svoje člane z vsemi predpisi o postopku ob obolenjih, nezgodah, porodih itd., izdal knjižico dr. Jože Bohinjca »**Pomoč delavcem**«, katera v pregledni obliki našteva vse zakonite predpise in navodila, kako naj član ravna, kadar potrebuje pomoč od zavoda. Knjižici je priložen tudi tabelaričen pregled odtegljajev, ki jih mora plačati delojemalec v posameznih mezdnih razredih od svojih prejemkov na mesec, teden in dan. Istotako vsebuje knjižica navodila o prijavi delavcev in nameščencev v zavarovanje in drugih dolžnostih delodajalcev ter je koristna tudi delodajalcem. Zakaj tudi delodajalci opuščajo iz nevednosti in nepoučenosti marsikaj, kar ima za posledico, da njih uslužbenci ne dobe zakonitih podpor. Krivdo pa nato zvračajo nehote eni in drugi na urad. Poznanje zakona in drugih določb utegne, če že ne popolnoma, vsaj večinoma odpraviti neprijetna nesporazumljenja, krivice in spore. Vsem, ki se jih tiče zakon o zavarovanju delavcev, priporočamo, da si nabavijo knjižico »**Pomoč delavcem**«. Dobiva se pri OUZD v Ljubljani in vseh njega ekspoziturah po nabavni ceni Din 4.—.

— **Francoščina brez učitelja.** Osnovni pojmi iz francoske slovnice za samouke. Priredil dr. Stanko Leben, strani 173. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 28.—. — Malokateri jezik je danes za nas Slovence tako važen kakor francoski. Zlasti naše delavstvo, ki odhaja v Francijo in Belgijo za delom, je primorano se učiti tega jezika, ako hoče napredovati in sploh med tujimi ljudmi živeti. In prav za te preproste ljudi, ki ne morejo posečati šol ali tečajev, da se priuče francoskemu jeziku, je izdala Jugoslovanska knjigarna to knjižico. Ker se upošteva v tej knjižici tudi izgovarjava francoskih besedi, bo učenje zelo olajšano. Kdor se bo ravnal po navodilih ter skrbno in pazljivo predelal to knjižico, sicer še ne bo znal francoski popolnoma, pač pa bo zmožen razumeti vsakdanjo govorico in si bo znal pomagati v občevanju s Francozom.

— **Primorci!** Berite Likovičeve »Prodane duše«, krasno povest o dneh vašega trpljenja in nepozabnih rodnih krajih, ki ste jih morali zapustiti radi tujcev. V izredno napeti in zanimivi vsebini bodo zaživeli vaši spomini na gorje, ki ste ga sami okusili. Povest se dobi za ceno 30 Din po vseh knjigarnah in pri pisatelju v Ljubljani, Riharjeva ulica 4. Pri večjih naročilih popust.

Maribor

☐ **Otroci gredo na morje in na Pohorje.** Za letovanje na Martinščici, ki ga organizira mariborski Zdravstveni dom, za vse srednje in osnovne šole, se sprejemajo prijave do 15. t. m. v Zdravstvenem domu. Dne 15. t. m. pa odide na Pohorje prva skupina 100 otrok pod vodstvom upravitelja Dimnika.

☐ **Pri Zgornji Kungoti** ne bo proslava presv. Srca Jezusovega dne 24. t. m., ampak to nedeljo t. j. dne 14. junija.

☐ **Na sporedu kongresnega koncerta Drave** jutri zvečer so sledeče točke: Svetek, Vojakova ljubica; Mirk, Djaurko mila; Jereb, Pelin Roža; Kimovec: Oj zbogom ti planinski svet; Hatze, Da sam bogat; Pavčič, Mlada pesem; Adamič, Rib'ce po vodi plavajo; Mirk, Oj slovenska zemljica; Michl, Atila in ribič; Prochaska, Moravska; Lhotko, Kiša pada; Mirk; Mati poje; Lajovic: Bujni vetri v polju; Dvořak, Zadnja želja; Dvořak, Namenjeno je nama; Adamič, Serenada; Kolotilin, Berezka; Adamič, Vse najlepše rožice; Adamič, Vse rožice rumene ter Šel sem po zelenem travniku.

☐ **Telovska procesija** bo v nedeljo pri Sv. Jožefu v Studencih; hišni posestniki se naprošajo, da okrasijo hiše in razsvetlijo okna, koder se pomika procesija.

☐ **V naši podružnici na Aleksandrovi 6** lahko opravite vse posle, ki spadajo v delokrog uprave kakor inseriranje, poizvedbe za naslove oglašenih stvari itd.

☐ **Reorganizacija internega oddelka** v tukajšnji splošni bolnišnici. Vse sobe so se na novo prepleskale. Ravno tako so se tudi namestila nova parketna tla, v oddelku za tuberkulozne pa so se razen tega prevlekla tla z linolejem; antituberkulozna liga je darovala za ta oddelek tudi radio, ki služi za razvedrilo bolnikom. Značilno in omembe vredno je, da so sobe prepleskane po načinu nordijskih bolnišnic, kjer je vsaka soba prepleskana z drugo barvo, kar jako blagodejno vpliva na bolnikovo počutje. Za reorganizacijo internega oddelka ima največ zaslug šef omenjenega oddelka primarij in docent dr. Matko.

☐ **Iz dneva v dan večje zanimanje** se opaža za rokoborbene preizkuse na unionski verandi. Firbec, simpatije, tupatam celo hrušč in trušč. K sreči letos še niso leteli vrčki piva. Zamorca Tom Sayarja pričakujejo. V Belgradu ima kavarno in težko mu je od doma. V sredo zvečer so se potipali: Poljak Orszovski z Romunom Pescarskim; potem sta se nadvladovala Bolgar Belič in Saksonec Frank. Potipljaji v prvem kakor tudi v drugem slučaju so ostali neodločeni. V odločilnem spopriemu Nizozemca Van de Borga z Madjarom Bognerjem je slednji položil prvega v 18 minuti. Včeraj so se udejstvovali na pozorišču: Čontaš in Frank; Pescarscu in Van de Borg ter Belič in Orszovsky. Sodnika Fipenbacherja odlikuje v njegovem razsojevalnem poslu sigurnost in stroga objektivnost.

☐ **25 letnico oderskega delovanja** proslavi popularni mariborski igralec Edo Grom v četrtek 18. t. m. Ob tej priliki se uprizori historična tragedija »Mayerling«, ki bo stavljenec v njej kreiral Rudolfa.

☐ **Umrl je** v Pobrežju na Zrkovski 50 posestnik Jurij Puž, star 57 let. Pokopali so ga včeraj popoldne iz hiše žalosti na magdalensko pokopališče. Blag mu spomin!

☐ **Kaj je fanta gnalo v smrt?** Na podstrešju hiše št. 16 v Taborski ulici se je obesil v sredo zvečer 17 letni pekovski vajenec Karel Kozar, uslužben pri pekovskem mojstru Ivanu Franclu. Kozar ni kazal nobenih znakov potrtosti in je popoldne še brcal žogo. Vzrok samomora ni znan.

☐ **V obraz s kopitom** je udarila petletnega posestniškega sina Janeza Pernata iz Šikol s toliko silo, da mu je zmesarila čeljust in da so fantka morali prepeljati v splošno bolnišnico. Fantkove zdravstveno stanje je zelo resno. Starši, pazite na svoje otroke!

☐ **Maratonke in Rapidovke** sodelujejo pri nedeljskem ženskem lahkoatletskem mitingu, ki ga priredi SK Rapid. Pričetek ob 8 zjutraj!

☐ **Z roko v stiskalnico** je prišla po nerodnosti 15 letna pri Benčinovi kartonažni tvornici zaposlena delavka Marija Kepe. Zmečkalo ji je prste na desni roki. Prepeljali so jo v splošno bolnišnico.

☐ **Iz mestnega upravnega odbora.** Po 500 Din podpore je podelil upravni odbor na svoji zadnji seji sledečim društvom: Obrtnemu društvu, Detoljubu, Jadranski Straži, Glasbeni Matici, Staresinski zvezi Jadrana, Glasbenemu društvu »Drava«, Pedagoški centrali, Slov. ženskemu društvu in Katoliški omladini.

☐ **Iz Mohorkovega gnezda.** Kakor smo svojčas poročali, je Mohorko izpovedal, da sta bila pri umoru posestnika Rudolfa Kanclerja na Šobru, izvršenega dne 8. oktobra 1929, radi katerega je bil, dne 17. aprila 1930 obsojen Rudolf Kovač na 14 let robije, poleg njega soudeležena tudi Rudolfov brat Anton in Friderik Klančnik. Na podlagi teh izpovedb se je pred nedavnim sklenilo, da se obnovi postopanje proti Frideriku Klančniku. Včeraj se je razpravljalo o vprašanju sokrivde Antona Kovača, ki ga zagovarja odvetnik dr. Faninger, pri roparskem umoru, izvršenem nad posestnikom Rudolfom Kanclerjem, ter se je sklenilo, da se postopanje proti Antonu Kovaču ne bo obnovilo, v kolikor gre za ta roparski umor. Pač pa se bo proti njemu obnovilo postopanje, v kolikor gre za njegovo soudeležbo pri znanem poizkusnem roparskem napadu na J. Črešnika in J. Vicmana dne 24. septembra 1929 pri Devici Mariji v Puščavi, ker je, kakor znano, tedaj posodil Rudolfu Mohorku kolo.

☐ **Mariborske gospodinje** so v sredo zvečer do zadnjega kotička napolnile dvorano v Dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici, kjer je na pobudo Mestne plinarne priredila tvrdka Junker in Ruh predavanje o pečenju brez masti in peki brez nadzorstva. Predavala je gdč. Erika Perg o sodobni racionalizaciji kuhinje s posebnim ozirom na moderne štedilnike. Predavateljici so navzoče mariborske gospodinje za izredno poučna izvajanja burno aplavdirale.

☐ **Pod Pohorje** bodo vozili avtobusi v nedeljo iz Glavnega trga ob 4, 5, 5.30, 6 in 6.30 preko Hoč do Reke. Poskrbljeno je tudi za povratne vožnje. Pot od Reke do Pohorskega doma je najkrajša in najpoložnejša.

Celje

☞ **Gasilcem v kroju** je dovolilo mestno avtobusno podjetje polovično vožnjo za gasilsko veselico, ki se bo vršila v nedeljo dne 14. junija na Glaziji v okviru 60 letnice celjskega Gasilnega in reševalnega društva po končani tomboli.

☞ **Krajevni odbor Združenja vojnih invalidov** v Celju je postavil v Aškerčevi ulici paviljonček za trafiko. Prošnje je poslati do 25. junija 1931 odboru. V prošnji je tudi navesti, če prosilec nima obratnega kapitala 10.000 Din, ali ima kavcijo ali poroke zasigurane.

☞ **Ribarsko društvo v Celju** ima danes, v petek, 12. junija ob 8 zvečer v prostorih hotela Hubertusa svoj redni letni občni zbor.

☞ **Uradni dan Okrajnega gremija trgovcev** v Celju za člane trgovce v rogaškem sodnem okraju se vrši v ponedeljek dne 15. junija, in sicer v Rogatcu v posebni sobi kavarne g. Sporna med 9 in 12 predpoldne. — Načelstvo.

☞ **Obrtno društvo v Celju** ima v petek dne 19. t. m. ob 19 v Obrtnem domu v Gledališki ulici izreden občni zbor.

☞ **Nesreče.** 5 letni Povalej Franc iz Tremarja pri Celju si je zlomil pri padcu iz kozolca desno roko. — Robič Marija, 23 letna služkinja iz Trbovelj se je peljala v ponedeljek na kolesu. Neki neznanec jo je sunil s kolesa, da je tako padla, da se je nevarno poškodovala na očesu in na glavi. — Vrščaj Črtomir, gradbeni tehnik pri porodnišnici v Celju se je pri kopanju silno nevarno vrezal. — Vsi trije ponesrečenci se nahajajo v celjski bolnišnici. — V sredo popoldne okrog 5 je bil rešilni avto alarmiran, ker si je 10 letni Repotar Josip iz Gaberja po nesrečnem naključju zlomil desno nogo, ko se je obesil na neki tovorni voz. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

☞ **Pretep na cesti.** V sredo popoldne sta se srečala na cesti hlapec pri Sodinu Kukovič Drago in 25 letni hlapec pri žični industriji v Gaberju Pevec Josip, ki sta že stara sovražnika. Kukovič je napadel Pevca, ki se je pa izkazal kot močnejši in je Kukoviča podrl na tla. Na tleh ležeči Kukovič je začel klicati na pomoč; njegov tovariš Kokot, tudi hlapec pri Sodinu, mu je pa prišel na pomoč in sedaj so se pa dajali vsi trije, tako da je bil 15 minut ustavljen ves promet. Zadeva je prijavljena policiji.

☞ **Izlet na Brezje in Bled.** Izletniški vlak bo stal v Ljubljani 12 minut, kjer bo »Oljka« zapela nekaj pesmi. Na Brezjah bo ob 8 zvečer pridiga, v nedeljo zjutraj ob pol 6 pridiga in sveta maša, med katero poje »Oljka«. Z Brezij je odhod ob pol 9. Na Bledu je ob 16 v Zdraviliškem domu pevski koncert, ob 7 večernice na blejskem otoku, ob pol 9 odhod v Celje.

☞ **Smrtna kosa.** V celjski javni bolnišnici sta umrla v sredo dne 10. t. m. Wec Marija, 77 letna vdova mizarjeva, stanujoča v Gosposki ulici, v četrtek dne 11. t. m. pa Pristovnik Joško, 53 letni brezposelni rudar iz Sevnice ob Savi.

☞ **Redek slučaj.** V četrtek dne 11. t. m. sta umrla v Gaberju št. 181 delavčeva otroka bratadvojčka Ljubomir in Friderik Belce, stara 7 tednov; rodila in umrla sta torej isti dan. Staršem naše iskreno sožalje.

☞ **Danes v petek** 12. junija je na drž. realni gimnaziji v risalnici razstava vseh risarskih in slikarskih del naših dijakov, med katerimi najdemo nekaj prav čednih stvari. Razstava traja ves dan.

☞ **Celjski mestni avtobus razglasa,** da bo pričel z redno vožnjo v Logarsko dolino na željo izletnikov že v soboto 13. junija z odhodom iz Celja ob 16.15.

☞ **Nočno lekarniško službo** ima od sobote 13. t. m. do vključno petka 19. t. m. lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

Ptuj

— **Moški zbor Glasbene Matice v Ptuju** priredi danes ob 20 v dvorani Glasbene Matice koncert s sodelovanjem gdčne Mare Kabajeve ter gg. Mirko Logarja, Draga Hasla in Čenek Šedelbauerja. Zbor bo zapel pod vodstvom svojega izvrstnega pevovodje g. Šedelbauerja med drugim tudi najboljši moški zbor A. Försterja »Spak«. Tudi ljubiteljem komorne glasbe nudi koncert lep užitek. Slišali bomo Dvořakovo sonatino za gosli in klavir, Dvořakove Bagatele za dvoje gosli, čelo in klavir ter nekaj skladb za čelo. Za ta koncert vlada veliko zanimanje, posebno za točke, ki jih zapoje zbor, kateri je že ob raznih prilikah pokazal svojo požrtvovalnost.

Ogromen brod na Dravi. Dokler pri Zg. Dupleku še ni bilo mostu, se je promet čez Dravo vršil s posebnim brodom. V svoji službi je ta brod že osivel. Odkar pa sta oba bregova po prizadevanju mariborskega okr. zastopa zvezana z novim lesenim mostom, je ta ladja postala odveč, bila je že na razpoloženju. Lastnica tega prevoznega sredstva, Brodarska zadruga, ga ni več rabila, bil ji je brezpredmeten, in s tem je tudi njeno premoženje dejansko nekaj padlo. Pa imajo ljudje, hvala Bogu, povsod enake ali vsaj podobne potrebe. Sešli so se možje od Sv. Marka in sklenili, da prevzamejo dupleški brod. Segli so v žep in ga z vsem pripadajočim inventarjem odkupili za 20.000 Din. V ponedeljek 8. junija so ga prepeljali po Dravi. Dasi je Drava narasla za poldrugi meter, je bila vožnja ugodna, a posebne previdnosti je bilo treba. Do Ptuja so delavci ptujske rečne uprave bili veseli in prepevali pesmi; veliki valovi umazane Drave so se valili brez pozornosti delavcev naprej. Pri Ptuju pa je prišla težava. Leseni most ima med stebri širino 11 metrov, brod pa 10 metrov. Voda je imela silno moč radi naraslosti. Zelo daleč proč so tedaj vrgli sidro v Dravo in »barno« počasi spuščali k mostu, oziroma prehodu. Delo splavarjev je bilo strašno naporno in bi se brez dvoma lahko primerjalo z onim na starih galerah. Silno so se oddahnili, ko so prešli skozi ozko odprtino pod mostom, srečno, sredi divje vodne sile. Na mostu in na ptujskem bregu se je zbralo veliko število oseb, ki so z največjim zanimanjem sledili trpljenju izkušenih veslarjev pod vodstvom rečnega mojstra v Ptuju, g. Runovca. Pot je trajala nad šest ur; ob dveh so odpluli od Dupleka, po osmih so dospeli v novo brodovo domovino. Da bi srečno in dolgo let koristil ljudem pri Sv. Marku in Novi vasi!

Trbovlje

Iz občinske seje. Občina je naročila škropilni avto pri Škodovih zavodih. Stal bo okrog 200.000 Din. Avto bo uporabljiv za gašenje v slučaju požara. Po dosedanjem proračunu bo stalo enodnevno škropljenje cest okrog 50 Din. Prošnji SK Amater za povrnitev vplačane najemnine 1000 Din za prostor igrališča se ni ugodilo, ker na podlagi svoj čas sklenjene pogodbe ta vsota pripada občini. Prošnji zadruge Rudarski dom za gostilniško koncesijo občina ni ugovarjala. V krajevni šolski odbor Sv. Katarina je namesto odšlega g. Boštoleta izvoljen g. Ivan Slokan, posestnik in rudar pri Sv. Katarini. Za podpiranje Samopomoči, kispada v delokrog kmetijskega odbora, se je občina izrekla v toliko, kolikor letno s proračunom votira za okr. kmetijski odbor. Posebnih dajatev občina ne more priznati. Dela za gradnjo vodovoda v Hrastniku se razpišejo, rok za vlaganje ofert je 14 dni. Za klavničnega pomočnika je nastavljen g. Osolina, kakor je bilo sklenjeno že na prejšnji seji. V občinsko zvezo je bilo sprejetih 16 oseb, kateri so prošnje pravilno opremili in ki bivajo v občini že deset let.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas [illegible] 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe dobe

Starejšega polirja

sprejme gradbeno podjetje v Ljubljani. Naslov v upravi pod št. 6697.

Učenca

z nekaj razredi meščanske šole sprejme trgovina z mešanim blagom na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na uprav. pod »Trgovina« št. 6606.

Zidarski polir

se nujno išče za Zagreb. Ponudbe z zahtevami naj se pošljejo na tvrdko Hugon V. F. Schell, arh. in stavbenik, Ljubljana VII, Maurerjeva ulica 29.

Gradbeni inženjer

avtorizirani, s prakso, se sprejme v stalno službo. Nastop službe takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6694.

Kuharica za gostilno

se išče. Nastopiti takoj. Poizve se v upravi pod št. 6695.

Gradbeni tehnik

s prakso se sprejme v stalno službo. Nastop službe takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 6696.

Vajenke

za mehanično umetno vezenje, predtisk ter šivilje **perila**, spretne in vestne, sprejme Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj.

Denar

Družabnika

za gostilno se išče za takoj. Potreben kapital 10 do 20.000 dinarjev. Onim, ki posedujejo lastne vinograde, se nudi ugodna prilika, da vnovčijo svoj pridelek. Kdor pa razpolaga s kapitalom od 100 do 120.000 dinarjev, lahko postane solastnik idealne domačije, kjer bi se pozneje uredila tudi trgovina z vinom na veliko. Ponudbe na »Slovenca« pod št. 6666.

Stanovanja

Meblovano sobo

elegantno, parket, elektrika, poseben vhod, souporaba kopalnice, lep razgled. Na razpolago prvovrstna domača hrana, v strogem centru, poleg magistrata. — Naslov v oglasnem oddelku pod št. 6654.

V najem

Mlin v najem

ali proti merici — iščem. Bernard Gorjanc, Mirna.

Gostilna in trgovina

z inventarjem, se zaradi bolezni odda v najem. — Naslov v upravi pod št. 6656.

Odda se v najem

tudi za daljšo dobo, meblovano družinsko stanovanje (2 sobi in kuhinja) v novi hiši v Mislinju. Primerno posebno za družino iz mesta, ki želi preživeti počitnice v kraju z najlepšo okolico ob vznožju Črnega vrha in Velike Kape. Naslov v upravi pod št. 6681.

Posestva

Proda se parcela

900 m², Kosovo polje. - Poizve se Špančeva pot 171 pri Dovjaku.

Izredna prilika!

Stavbna parcela v izmeri 1300 m² v Ljubljani, ležeča ob Dunajski cesti, ugodno naprodaj. Idealno stavbišče za stanovanja ali vsakršno obrt, posebno primerno za kavarno. — Eventuelni reflektant na drugi del parcele v slučaju dveh kupcev, na polovico, bi zamogel s takojšnjo ponudbo tudi priti v poštev, ker bi pri gradbi dveh hiš prihranila do 30.000 Din. Ponudbe pod »Parcela« na upravo Slovenca v Ljubljani.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastonj. Pišite ponj!

Kupimo

Mlade sveže gobe

za vlaganje, kakor tudi suhe kupuje Družba Proda Ljubljana, Prečna 6.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Šelenburgova ulica 6. II. nadstr.

Glasba

Pianini! Pianini!

Svetovno znane nemške pianine »Alfred Hanschulz«, Berlin, Neukölln, dobite od 12.000 Din dalje, tudi na obroke, izključno le pri generalnem zastopniku R. Warbineku, Ljubljana, Gregorčičeva 5.

Prodamo

Zajce

velike pasme — prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6680.

Seno, otavo, steljo

v košnji, pod Rožnikom, ugodno prodam Naslov v upravi pod št. 6688.

Narodna noša

s krasno avbo naprodaj. Na ogled v izložbi na Sv. Petra cesti 24, Ljublja[illegible]

Ugodn[illegible]a

za nakup m[illegible] obleke. Komur ni za modo in široke hlače lahko dobi res dobro obleko za mal denar, ker sem se odločil oddati take obleke za polovično ceno. A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Puhasto perje

čisto čohano po **48 Din** kg, druga vrsta po **38 Din** kg. čisto belo gosje po **130 Din** kg in čisti puh po **250 Din** kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIĆ — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Mecesnova okna

s steklom in vrata, skoraj nova, se prodajo za vsako ceno. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6675.

Krušno moko in rženo moka
vedno sveže,
kupite zelo ugodno pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Resijeva cesta 24.

CHEVROLET

samo 11.600 km rabljen v najboljšem stanju se zelo ceno proda. — Naslov v upravi lista pod št. 6541

Izlet v Logarsko dolino

Naročajte si **izletniški odprti avtobus** za 23 oseb, ki je na razpolago za vožnjo pri **Urh Pavlu, Solčava**

Za veleposestvo se išče zmožen

oskrbnik

z večletno uspešno prakso. Ponudbe s točno navedbo študij in službovanja naj se pošljejo na Upravo »Slovenca« pod št. 6630

Vreče. Kdor rabi vreče **kupi jih najceneje** pri tvrdki:
Mirko Mlakar
Ljubljana - Slomškova ulica št. 11
Telef. štev. 2947.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

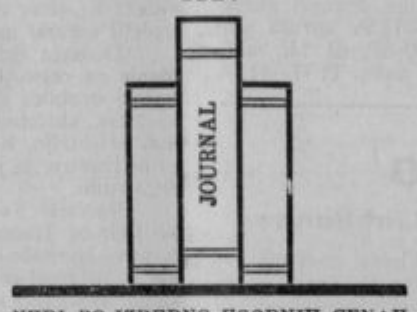

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine. Poskusite najprej z malo tubo za Din 8.— Velika tuba Din 13.— Dobiva se povsod.

Trgovski pomočnik dobro verziran v manufakturni stroki in v aranžiranju trgovskih izložb, vešč slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, v vsakem oziru neoporečen, sposoben, da se lahko uporabi kot prva moč v večji trgovini na deželi, se takoj sprejme.

Pismene ponudbe s prepisi spričeval na

JOŽA HRASTELJ, trgovec, Gornja Radgona.

Opozarjamo na ‚Mali oglasnik'

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

ZAHVALA. Ob žalostni izgubi naše predrage matere

Julijane Meško

ki smo jo položili k večnemu počitku 7. t. m., se prav iz srca zahvaljujemo vsem, ki so z nami žalovali in pokojni izkazali zadnje dobrote. Zahvaljujemo se pred vsem g. duh. svetniku Štuhecu od Sv. Jurija ob Ščavnici za tolažilne besede ob grobu, čč. gg. duhovnikom za udeležbo pri pogrebu, vsem onim, ki so z venci in cvetjem okrasili grob pokojne, vsem, ki so nam izrazili sožalje, prijateljem in znancem, ki so prišli od daleč, da izkažejo zadnjo čast pokojni. V veliko tolažbo nam je bilo, da so se župljani domače župnije zbrali ob grobu v tako nad pričakovanje lepem številu. Naj vam vsem Bog povrne za te dobrote!

Sv. Tomaž pri Ormožu, junija 1931.

Žalujoča rodbina **Meškova.**

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo v svojem in v imenu nečakov in nečakinje, da je naš brat in stric, gospod

Matija Bošnak
vulgo Smodenjev Matija

danes, dne 10. t. m., spravljen z Bogom, ob pol 16 nenadoma izdihnil svojo dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 12. t. m. ob pol 10 izpred hiše žalosti na braslovško pokopališče.

Parizlje-Braslovče, dne 10. junija 1931.

Žalujoča sestra **Terezija,**
nečaki in nečakinja.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA — ***D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)*** — TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979

Vloge nad Din 500,000.000·— — PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split. — **Kapital in rezerve nad Din 16,000.000·—**

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Joža Lovrenčič:

Maščevanje

Zgodba iz Beneške Slovenije.

(Dalje.)

»Res, Markuc, v nedeljo zvečer mi je povedal, kako misli in s Tomažem in Alešom se je že vse domenil.«

»In ti?« jo je pogledal z ognjem v očeh in roke je stisnil v pesti.

»Molčala sem in oče misli, da sem zadovoljna,« je tiho povedala Mihela.

»Pa bi govorila!« ji je kakor očital.

»Nisem si upala in mislila sem, da je bolje tako. Če bi povedala, da sem si že sama izbrala in da je bila njegova skrb odveč, bi očeta vzdražila in potem bi bilo hudo, ko veš, da ne prenese nikdar kakega ugovora, ako je kaj premislil in sklenil,« se je zagovarjala.

»Ali je bil Aleš že kaj z očetom pri vas na ogledih?« je hotel vedeti Markuc.

»Ni še bil,« je povedala.

»Potem se pa takrat postavi! Jaz bom tudi mislil, kaj naj napravim. Nič ne bom odlašal, v Čedad pojdem do gospoda Formentina in ga bom prosil, naj mi dovoli, da se vzameva in poročiva»«

»Rajši pojdem v tvojo hišico, Markuc, kakor da bi ostala doma z usiljenim možem in imela pekel na zemlji!« je bila Mihela zadovoljna in prosila Markuca, naj gre svojo pot, da bi ga ne dobil oče pri njej in bi potem takoj mislil in si znal tolmačiti, zakaj ne mara Aleša.

Markuc je odšel. Mihela je pobirala spet kostanj in ko se je vrnil oče, je bil koš poln, da si ga je lahko pri priči oprtal, ne da bi počival. Tako je Mihela ostala sama in bridkosladko je mislila na dni, ki jo čakajo.

IV.

Markuc se je vrnil žalosten domov.

Sedel je v zakot pri ognjišču, na katerem je gorel ogenj. Črna mačka, ki se je zaspana grela ob pepelu tik žerjavice, je zeleno pogledala vanj, vstala, se usločila in pretegnila ter zamijavkala in prišla k njemu. Ob kolenih se je spet usločila in se prilizujoče drgnila ob nje zdaj od desne zdaj od leve. Markuc se ni zmenil zanjo. Mačka je to opazila, a vendar ni legla spet na ognjišče, poskočila je na klop in sedla tik zraven gospodarja in začela presti.

Tako sta sedela Markuc in mačka. Mačka je zaprla oči, ki so se v mrakotnem kotu iskrile, Markuc je pa zamišljeno gledal pred se in ni videl nič. Tudi ognja ni videl, ki je pojemal, in zato ni vstal, da bi ga potaknil. Kakor žerjavica na ognjišču, tako je bilo v njegovem srcu — nič plamena, samo peklo in žgalo ga je... V vratih se je pojavila Marina. Pisker je imela v rokah in prišla k ognjišču. »Markuc,« ga je vzdramila iz zamišljenosti, »od kdaj si postal pepeluhar? Tri leta je, kar ti je umrla stara mati in sem prišla k hiši, pa te nisem videla še tako čudnega. Kaj ti je?«

»Nič,« je bil odsekan.

»Hihihi... Ali misliš, da ima Marina tako slabe oči? O, dobre oči imam, saj ljudje vedo, ko pravijo, da so vroče in se me bojijo. Le povej, kaj ti je, mogoče ti bom lahko pomagala,« je silila vanj, ko je pristavila pisker z mlekom, katerega si je izprosila pri sosedu. Kamor je prišla, povsod so ji ga dali, zakaj zameriti so se ji bali. Vsi so bili prepričani, da zna čarati in bi potem »vzela« kravam mleko ali vsaj napravila, da se ne bi dalo mesti.

Markuc jo je pogledal in kakor bi se mu razodelo rešenje, mu je zablisnilo v očeh.

»Jutri moram iti v Čedad,« je povedal. S pravo besedo ni hotel kar takoj na dan, kakor bi še pomišljal, ali naj zaupa Marini svojo srčno skrivnost in bridkost. »V Čedad? Pa mi nisi prej nič povedal. Prosila bi več mleka. Zdaj ga imava toliko, da zalijeva z njim močnik. Kar tako s praznim želodcem ni prijetno iti na pot. Sama vem, kako je to, ko grem ob kvatrih po svetu...«

»Nič ne de, pojdem pa tešč!« ji je odvrnil.

»Kaj pa imaš takega v Čedadu?« je bila Marina radovedna, ga zvedavo pogledala in obenem gladila mačko, ki je bila prišla k njej in zadovoljno predla.

»Ženil se bom!«

Marina je tlesknila z rokami.

»Aaaa!...« se je začudila in usta so ji ostala odprta, ko je strmela na Markuca, kakor bi mu ne verjela.

»Res, Marina, pohiteti moram, da mi Tomažev Aleš iz Lazov ne prevzame neveste. Mihela mi je povedala, da je Čerin že vse pripravil in napeljal...«

Marina ni več strmela, verovala je Markucu in razumela njegovo zamišljenost.

»Čerin, sama skopost ga je, vem, vem! Kadar pridem k njim, me naženo. Če bi ne bilo Mihele, bi pri njih nikdar nič ne dobila. Zdaj pa hoče k svoji bogatiji še nekoliko Tomaževe in še mu ne bo dosti. Če bi mogel, bi vzel kar vse s seboj na oni svet!....«

»Kaj naj napravim, Marina?« jo je Markuc prosil za svet, ko je videl, da njegova gostija ne more Čerina.

»Le pojdi v Čedad in vse lepo opravi, jaz bom pa že poskrbela, da ti ne ujame kdo drugi lepe tičice!« mu je dejala.

»Kako Marina?« bi rad vedel Markuc.

Marina mu ni povedala, samo zasmejala se je zoprnopiskajoče, kakor bi se že znesla nad skopim Čerinom, ki ji ni privoščil ne prgišča moke in bi mu hotela reči: »Zdaj imaš, stiskač, in si sit!...« Markuc je upal, da mu bo pomagala.

V.

Markuc se ni motil.

V Čedadu je pri gospodu Adamu Formentinu, katerega kmet je bil, dobro opravil in vesel je povedal Miheli, da se lahko vzameta. Mihela pa kljub temu ni bila vesela.

»Kaj pomaga,« je rekla, »ko pa pridejo v nedeljo po maši na ogledi in bo oče obstal pri svojem, ali pa bo gorje!«

»Nič se ne boj, Mihela, če ne bo drugače, pa beži!«

»Kam?«

»Pri nas je dovolj prostora in potem napraviva kar hitro, da ne bo zgledovanja!« je prigovarjal Markuc.

»Bom videla!« je rekla Mihela in Markuc je vedel po njenem odgovoru, da bo storila, kakor ji je svetoval, če bi ostal oče nepopustljiv in jo silil, naj vzame Aleša. Ponoči je bil prišel v Landar, da je mogel skrivoma govoriti z Mihelo, ponoči se je vrnil domov.

Drugo jutro je povedal Marini, kaj je izvedel

Marina je potem odšla z doma in je ni bilo, kakor vedno, ko je izginila, več dni. Ljudje, ki so jo ob takih prilikah pogrešali, so menili, da se mudi na svojih čarovniških pohodih.

Tudi Markuc je to pot verjel, kar so menili drugi.

Potekel je dan, kar dva sta šla in še tretji je minil in je bila sobota in Markuc je bil kakor na trnju.

Zvečer je prikrevsala Marina.

Bila je dobre volje.

»Jutri se odloči, Markuc!« je dejala.

»Jutri se odloči, Marina!« je ponovil in malo je bilo upanja v njegovem glasu.

Pri maši je gledal Mihelo.

Bleda je bila, oči je imela prejokane.

(Dalje prihodnjič.)

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Frane Kremžar.